

THE ACTS OF THE APOSTLES

¹ Theóphilus nílni, alk'iná' Jesus ánát'íjǎí ła'íi ılch'ígó'aah nkegonyaahíi dawa naltsoos biká' ashłaa, ² Binadaal'a'á hahesnılíi Holy Spirit binkááyú bıl ch'ídaagoz'aaná' yaaká'yú onádaazhı' ái naltsoos biyi' baa nagosisnı: ³ Jesus biniigodelzaahíi bikédé'go dizdin yiskaanıi biyi' binadaal'a'á bich'ı' ch'ı'nah ánádıl'ıjıh, da'anıi hınaago yıdaagoıjıhıi bigha, ła'íi Bik'ehgo'ıhi'nań bilakt'áhgee bėgoz'aanıi bich'ı' zhińéego ágot'éhıhıi baa yıl nadaagoıni: ⁴ T'ah yıl naháztąaná' gádaabıńıi, Jerúsalem bich'á' daadołkáh hela' shıTaa anıhıi begolzaazhı', ái baa nohwıl nagosisnı' n'ıi. ⁵ John da'anıi tú bee baptize áı'ıjı ni'; áiná' nohwıi da'kwıi yıskaago Holy Spirit bee baptize ádaanohwı'dolııı. ⁶ Łaahikaiyú nayıdaadıłkid gádaanıigo, NohweBik'ehń, ya' dák'ad Israel hat'i'i dabıi naalıdziidgo ánándle' née? ⁷ Áıge' Jesus bich'ı' hananádzii, Hagee ágone'ıhıi nohwıi doo hago'at'éego bıdaagonoııı bik'eh da, shıTaa zhá yebik'ehi at'éé. ⁸ Holy Spirit nohweh hıyáago nohwinawod goleeh: áıgee Jerúsalemyú, Judéayú, Samarıayú ła'íi ni'gosdzán nánel'aayú shaa nadaagoıni' doleeł. ⁹ Aaı yaa hadzii'ıi bikédé'go binadaal'a'á t'ah daineł'ıjıgo dahbi'didıl'ıjıgo yaak'os biyi' yun'e' bıl ogoyáa. ¹⁰ Bıl ogoyáayú binadaal'a'á t'ah daadéz'ıjıgo nıee naki bidıyáge daalıgaihi bit'ahge' daahızı'go; ¹¹ Gádaabıńıi, Gálileege' nıee daanołni, hat'ıi bigha yaaká'yú daadeł'ıı? Díi Jesus yaaká'yú

nohwich'á' onábi'doltjigo daa'iiní da'ái k'ehgo nádodaal dahagee. ¹² Áigé' binadaal'a'a dzil Ólivet golzeegé' Jerúsalemzhí' náakai, aí da'áthání, Jews daagodnłsiní bijji oná'ikdahí ga'áhosahyú goz'ąą lé'e. ¹³ Nákaiyú dák'ehéyú nágost'ąą yuné' onakai, áigée Peter, James, John, Andrew, Philip, Thomas, Barthólemew, Matthew, James, Alphéus biye', Simon Zelótes, ła'íi Judas, James bik'isn, naháztąą. ¹⁴ Kóne' aí dawa isdzané ła', Mary, Jesus bima, ła'íi Jesus bik'isyú bilgo dała'á daabiini'go da'okąąh lé'e. ¹⁵ Áiná' Jesus daayodlaaní dała'án gonenadínhií biká'yú nadin shi dała'adzaagee Peter da'ihní'gé' hizj'go gáníi, ¹⁶ Nnee daanolni, shik'íiyú, Judas, Jesus ha'ádaizt'e' n'íi yágo'iiníi, doo hwahá ágone' daná' Holy Spirit David binkááyú yałt'go baa nagolni' n'íi, aí Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'e'eshchiiníi baa nagolni'íi begolne'hi at'éé. ¹⁷ Judas nohwitah nłjigo bíi bilgo Jesus bá nada'iidziidgo baa godet'ąą ni'. ¹⁸ Ái nnee nchq'go adzaahíi bidená bich'j' nahesnilíi bee ni' nagohesnií', áigé' ts'iyaa nago'go bibid desdohgo bich'í haago'. ¹⁹ Díi Jerúsalemgee daagolíníi dawa yídaagołsigo ni'ihíi dabíi biyati' k'ehgo Akéldama daayikni, aí Dił Ni'goz'áni golzeego ágolzee. ²⁰ Naltsoos Psalms holzeehíi biyi' gát'éégo bek'e'eshchji, Golji n'íigee dénchq'égo yó'ogolne'go, doo hadn gólji da doleek: ła'íi, Na'iziid n'íigee ła' nnánólteeh. ²¹ Jesus nohwitahyú naghaná' nnee ła' bil nahikai ni', ²² John nnee baptize adai'jigé' godezt'i'go Jesus nohwich'á' onábi'doltjzhí', aí nneehíi ła' hanábi'doltéeh, án Jesus naadiidzaahíi yo'iiníi bíi aldo' bil baa

nadaagohiilni' doleeł. ²³ Áík'ehgo naki hadaizlaa, Joseph, Bársabas holzéhi, iké'yú bizhi'íi Jústus holzee, la'íi Matthías biłgo. ²⁴ Áígee da'okaahgo gádaanii, NohweBik'ehń, ni nnee bijíi dawa bígonłsı, díi nnee naki halzaahíi hayíi hánłtiiníi nohwił ch'í'nah ánle', ²⁵ Judas dabíi bá goz'aayú dahdidogaalgo, ná na'iziid n'íi, ninal'a'a nłji n'íi yich'a'zhi' adzaa, áík'ehgo nnee hánłtiiníi áígee nnaltéeh doleeł. ²⁶ Dahadń halteehíi bee bígoziłhií ádaizlaa, áík'ehgo Matthías haltıı: án nadaal'a'a itah silıı, łats'adah zhágo ni'.

2

¹ Péntecost-híi bijıı Jesus daayokaahíi dała'a daabiini'go dałahágee dała'adzaa. ² Dahıko yaaká'gé' nawode nch'iidhíi k'ehgo áhılts'a'ágo naháztaą yune' dahot'éhé bengonyáa. ³ Kq' izaad ga'at'éhi ilts'a'go adzaago dała'a daantııgo biká'zhi' dahılthı'go bił ch'í'nah ádelzaa. ⁴ Holy Spirit bee baa daagodest'aągo yati' iltah at'éhi yee yádaaktı'go nkegonyaa, Holy Spirit ái k'ehgo yádaabiyıłti'. ⁵ Áiná' Jews daanłini Bik'ehgo'ihı'nań daidnłsıni, ni'gosdzán nánel'aągé' Jerúsalemyú nádaagosdle' le'e. ⁶ Díi baa ch'iniiná' nnee ląągo dała'adzaago hago ląą ágodzaa daanzi, dała'a daantııgo bíi biyati' yee yádaaktı'go da'dezts'aą'hıi bigha. ⁷ Dázhq bił díyagodzaago gádaakıłdi'nii, Saa'a, aisha' dawa Gálileegé' nneehıi ádaanii? ⁸ Áiná' hago'at'éégo dánohwiı daanohwiyati'ıi yee yádaaktı'go daadiıts'ag? ⁹ Párthians, Medes, Élamites, la'ıi nnee Mesopotámia, Judéa, Cappadócia, Póntus, Asia, ¹⁰ Phrygia, Pamphylia, Egypt la'ıi Líbya Cyréne

binaayú il'angé' ledaadiltíni, la'íi Romegé' dét'ih hasta' hikaihi, Jews la'íi nnee Jews bi'okaqahíi k'eh da'okaqah daazlíni, ¹¹ Cretes la'íi Arábians daanlíni, dánohwíi daanohwiya'ti' yee yádaakti'go Bik'ehgo'ihí'nañ íziso go ánat'íi'íi yaa nadaagolni'go daadiits'ag. ¹² Áik'ehgo dawa bił díyadaagodzaa la'íi hago laqá ágodzaa daanzigo gádaakídi'nii, Díishá' hago ánágot'íi'íi? ¹³ La'íi daazhógo déyaadaadlohgo gádaanii, Díi nneehíi wine áníidéhi daayodlaqago ádaanii. ¹⁴ Áiná' Peter łats'adahíi yił daahizi'go nnee dała'adzaahíi yich'í' hadzii, Nnee Judéagé' la'íi Jerúsalemgee daagonolíni, díi ádishíi'íi nkt'éégo hódaayisólts'aqago nohwil'íi daagozi'le': ¹⁵ Díi nneehíi bił nádaagodiyis ádaanołsi' ndi doo ágát'éé da, ánaazhá ngost'ái bik'ehenkééz la'. ¹⁶ Áiná' Joel, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi n'íi díi ánágot'íi'íi dab'íi'tséná' yaa nagosni' ni' gánniidgo; ¹⁷ Bik'ehgo'ihí'nañ gáníi, Ikék'eh nnágodzaayú be'ágodoniil, nnee dawa shiSpirit baa daadish'a' doleel: nohwiye'ke la'íi nohwitsi'ke dawa ágodoniil'íi shá yaa nadaagolni' doleel, nnee áni nakaiyehíi bił ch'í'nah ádaagol'íi doleel, hastiyúhíi nadaayeel doleel: ¹⁸ Ái benagowaaná' nnee shánada'iziidíi la'íi isdzáné shánada'iziidíi shiSpirit baa daadish'a' doleel; áik'ehgo ágodoniil'íi shá yaa nadaagolni' doleel: ¹⁹ Yáa biyi' íziso go ánágot'íi'íi ch'í'nah ádeshliil, ni' biká' godiyihgo be'ígóziníi, ái dił, kq', la'íi lid aad k'ehgo at'éégo aldó' ch'í'nah ádeshliil: ²⁰ Dá doo nohweBik'ehń nadahíi bijji, dázhó gonkt'ééhíi bijji biká' ngowaa daná' ch'ígona'áhi'íi dił doleel, t'é'gona'áhi'íi dił doleel: ²¹ Áiná' hadń Bik'ehgo'ihí'nañ bizhi'íi yee yiká

ániihń hasdádogaal. ²² Israel hat'i'íí daanołíni, díí yati'íí ıdaayesólts'ąą; nohwíí bídaagonólśi go'íí, Jesus Názařehgé' nłíni, Bik'ehgo'ihí'nań nohwińaál Jesus binkááyú ízisgo ána'ol'íłkíí ła'íí godiyihgo be'ígóziníí ánáyo'íłłgo nohwich'í' bee bígóziigo áyíłaa: ²³ Ái Jesus-híí Bik'ehgo'ihí'nań dabínsé yaa natsekeesgo yaa nagoshchíigo nohwaa híłłtíigo nńee begoz'aaní doo yikísk'eh ádaat'ee dahíí nohwíí ádaabıłdołńiigo tsı'ılna'áhi yıdaayiheskałgo daayizes-híí: ²⁴ Áina' Jesus nezgaigo da'itsaahíí Bik'ehgo'ihí'nań nláhyú áyíłaaná' nábihil'na': da'itsaahíí doo dayúweh botą' bik'eh dahíí bigħą. ²⁵ David Jesus yaa nagolńi'go gáníí, SheBik'ehń dawahn sháđnyú hish'íí; shinawod shá ágółśihíí bigħą shigan dihe'nazhińéego nłií: ²⁶ Ái bigħą shijíí bił gozhóq ła'íí sizaa gozhóqogo yashti'; ła'íí án zhą ba'oshłiigo shits'í hanayoł doleeł: ²⁷ Shiyi'siziiníí ch'iidntahyú doo nyinoné' at'éé dahíí bigħą, Dilzini Nłíni nıyééhíí diłdzidihíí bich'ą'zhı' áńśi doleeł. ²⁸ Hago'at'ééego ch'ihinaa doleełi shıł ch'í'nah áńłaa; shıł nłiigo dázhq shıł gozhóqogo áshıłśi. ²⁹ Nńee daanołiníí, shik'íyú, bich'ą'gé' daagosiidłini David holzéhi, doo siste' dago da'aniigo baa nohwił nagoshńi', daztsąągo iłch'í'nniltıı ni', iłch'í'nniltıı n'íí díjji t'ah dzaąąee begoz'ąą. ³⁰ David Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidíí nłií ni', ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań bitł'a dahdidilńiigo gábıłńiid, Nich'ą'gé' hadaakishchiiníí ła', Christ holzéhi, benik'eh n'íí yebik'ehgo ádishłił, nńiigo yígółśi; ³¹ Áik'ehgo ái dab'ıłtsé yígółśigo Christ nábi'dihil'na'híí baa nagolńi' gánńiidgo, Biyi'siziiníí ch'iidntahyú doo yó'oyone'

da, ła'íi bits'ihíi doo diłdzid da. ³² Díi Jesus-híi Bik'ehgo'ihinań nábihil'na'híi daanohwigha nohwináál ágodzaa. ³³ Ízisgo at'éégo ábi'delzaago Bik'ehgo'ihinań bigan dihe'nazhinéégo sidaago, ła'íi Holy Spirit higháh doleehíi biTaa bee bángon'áago díi daa'íihíi ła'íi daadołts'agúí bii áyíílaa. ³⁴ David yaaká'yú doo bił ogoyáa da; ndi dabíi gáníi, Bik'ehgo'ihinań sheBik'ehn gáyiknñiid, Shigan dihe'nazhinéégo sínadaa, ³⁵ Ni'ina'íi benik'eh siliigo nikel't'áahyú ninínilzhí'. ³⁶ Ái bigha Israel hat'i'íi dawa da'aniigo díi yídaagołsı le', Jesus-híi ts'i'ina'áhi bídaahesołkał n'íi Bik'ehgo'ihinań nohweBik'ehn, Christ nliigo nohwá áyíílaa. ³⁷ Nnee díi daidezts'aqaná' bił daagoshch'ii' l'é'e, áigé' Peter ła'íi ła' nadaal'a'áhíi yich'ı' gádaanii, Nnee daanołiiníi, nohwik'íiyú, hago ádaahii'ne'? ³⁸ Peter gádaabiłnii, Nohwinchq'íi bich'á'yúgo ádaałne'go dała'á daanołtjige Jesus Christ bizhi' bee baptize ádaanohwi'dolne', nohwinchq'íi nohwá da'izlıı alne'híi bigha, áik'ehgo Holy Spirit bee nohwaa godit'aah doleel. ³⁹⁻⁴⁰ Nohwíi díi bee nohwángot'aq ła'íi nohwíi nohwich'á'gé' daałdikchiihíi, ła'íi doo daanohwik'íi dahíi ałdó' bángot'aq, dahadń Bik'ehgo'ihinań nohweBik'ehn ich'ı' yojíihíi. ⁴¹ Hadíi bił daagozhq'ogo biyati' nádaidné'íi baptize ádaabi'deszaa: da'ái bijji nnee taadn doo náhółtag dayú shı Jesus daayodlaaníi yedikai. ⁴² Ái nnee nadaal'a'á bee bił ch'ídaago'aahíi, ła'íi kił daanliigo, bán nihi'né'íi, ła'íi okaqahíi dayúweh nłdzilgo yaa nakai. ⁴³ Dała'á daantjigo daidnłsigo ndaaldzid: Ízisgo ánágot'íihíi ła'íi godiyihgo be'ígóziníi nadaal'a'á

binkááyú bee ánágot'íjł. ⁴⁴ Jesus daayodlaaní dawa dałahágee naháztąą, dawahá dałaházhi' daabíyéégo; ⁴⁵ Daabíyééhíi baa nadaahazniigo hadíi yídaadiníi yitaada'izni. ⁴⁶ Dajji biigha dała'á daabiini'go da'ch'okąąh goz'ąą yune' dała'ánát'íjł, bił daagozhógo, doo íłch'í' yaa daagoch'igo da daabigowayú kł náda'idíjł lę'e. ⁴⁷ Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' ahédaanzigo nnee dawa bił dádaabik'ehgo ádaat'ee lę'e. Áígé' ła' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú hayíi hasdákaihií dajji biigha ináhiłkah lę'e.

3

¹ Ha'iz'ąągé' hayaazhi'yú Peter ła'íi John biłgo da'ch'okąąh goz'ąąyú dezh'aah lę'e. ² Nnee dágozłiige' doo naghaa dahi dajji biigha da'ch'okąąh goz'aaní ch'íná'itíhií Dénzhóné holzéhi bahgee nnádaach'iltééh lę'e, da'ch'okąąh goz'ąą yune' ha'áhiłkáhií yídókeedgo; ³ Peter ła'íi John biłgo da'ch'okąąh goz'ąą yune' hi'ashgo yiltsąągo, Dahat'ihíta shaa nohné', niigo yídókeed. ⁴ Peter ła'íi John biłgo nnee sitiinií da'as'ah daayiné'ijina' Peter gáníi, Nohwín'ijí. ⁵ Nnee sitiinií hat'ihíta shaa daayiné' nziigo yineł'ijid. ⁶ Áiná' Peter gáníi, Shihíi beshłigaihií ła'íi óodo doo ła' nashné' da; ndi hat'íi bigonshłi'ihíi naa nshné': Jesus Christ Názařehgé' gólíni bizhi' binkááyú nádnnahgo dah nnáh. ⁷ Bigan dihe'nazhinéé yiltsodgo hadag ábíłaa: dagoshch'í' bikee ła'íi bikegod biłgo nłdzil daazłij. ⁸ Hadag yáhiłwodgo hizí', áígé' dahnyaagé' da'ch'okąąh goz'ąą yune' Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' ahénziigo higaal ła'íi yáhiłwo'go Peter ła'íi John biłgo yil okai.

9 Higaahná' Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' ahénzigo nnee dawa daabo'íi: 10 Da'ch'okaqah goz'aaní ch'íná'itih Dénzhóné holzéhi bahgee idókeedgo siti n'íí át'íigo nnee yídaagołsi: áík'ehgo hago'at'éégo bich'í' ágodzaahíí daanzigo bił díyadaagot'ee lé'e. 11 Nnee doo nagháhi da n'íí Peter ła'íí John biłgo dayúweh yotą'ná' nnee łaągo bich'í' nádńkiigo bił díyadaagot'eego baa dała'adzaa ch'ínágohin'ąągee, Sólomon's holzéhi. 12 Peter nnee dała'adzaahíí yiltsaąná' yich'í' yałti' gáníigo, Israel hat'i'i daanołni, hat'íí bigha nohwil díyadaagot'ee? Hat'íí bigha dánohwíí nohwinawodíí bee dagohíí dánohwíí njoqhíí bee díí nneehíí naghaago ánáhiidlaa daanołsigo da'os'ah daanohwineł'íi? 13 Bik'ehgo'ihí'nań Abraham, Isaac, Jacob ła'íí bich'ą'gé' hadaałidelchíihíí daayokaqahń, biYe' Jesus ízisgo at'éégo áyíłaa; Pílate baa daadeso'ąągo ch'ínábíłteeh hat'íi, ndi nohwíí, Doo hádaahiit'íi da, daadołni, Pílate bińáál. 14 Dilzini, Nłt'éégo Ánát'íihíí, Doo hádaahiit'íi da, daabiłdołniiná', Nnee yizes-híni nohwá ch'ínánołteeh, daabiłdołni ni'; 15 Áigé' Ihi'naa yeBik'ehń daazesołhíiná', án Bik'ehgo'ihí'nań daztsąągé' nábihil'na'; ái dawa nohwináál ánágot'íił ni'. 16 Da'án bizhi' yodłąągo díí nnee daał'íiní ła'íí bídaagonołsiní nłdzilgo ánábiidlaa: bi'odłą'íi díí nneehíí doo hayú baa dahgoz'ąą dago ánábiidlaa, daanohwigha nohwináál. 17 Shik'íyú, doo bídaagonołsýú ádaaldzaa dago bígonsi, nohwá nadaant'aahíí ałdó'. 18 Áíná' díí k'ehgo Christ biniigodilńé doleeł, nihií Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíí dabí'íłséná' yaa nadaagołni' n'íí Bik'ehgo'ihí'nań

ye'iilaa. ¹⁹ Áík'ehgo nohwinch'ó'íi bich'á'yúgo ádaalne', áigé' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' dahdokáh, áík'ehgo nohwinch'ó'íi nohwá k'ená'ildéh, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'gé' nohwił gozhóóníi begoldoh ndi at'éé; ²⁰ Áigé' Jesus Christ nohwich'í' náidil'aa doleeł, án ałk'iná' baa nohwił na'gosni' ni': ²¹ Áń ni'gosdzán alzaagé' yushdé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi daadilzini dabí'łtsená' yaa nagolni' n'íi begolne'go dawahá łch'í'nágodle'híi begonyaazhí' yaaká'yú gólíi. ²² Moses daanohwitaa n'íi da'aniigo gáyılñiid, Nohwik'íyú bitahgé' Bik'ehgo'ihí'nań nohwe Bik'ehń binkááyú Na'iziidíi nohwá hailteeh, shíi hashiltíini k'ehgo; án ádaanohwiłñihíi dawa nł'éégo ídaayesólts'aą doleeł. ²³ Díi k'ehgo doleeł, dahadń ái Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú Na'iziidíi doo íyésts'aą dahń nnee bitahgé' da'ızlıi doleeł. ²⁴ Samuel golíigé' yushdé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíi dawa yádaakti' n'íi díi bijíiyúgo ánágot'ıłhíi dabí'łtsé yaa nadaagolni' ni'. ²⁵ Nohwíi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íi bich'á'gé' hadaahłsholchíi, la'íi Bik'ehgo'ihí'nań Abraham bich'í' hadzii, Nich'á'gé' daahłdeshchiinihíi la' binkááyú ni'gosdzán biká' ił'angé' ledaadilchiinihíi dawa biyaa gozhóq doleeł, niigo daanohwitaa n'íi yił łangodest'aą n'íi nohwá begolne'. ²⁶ Bik'ehgo'ihí'nań biYe', Jesus, hayıktıigo da'łtsé nohwich'í' oyił'a' ni', dała'a nołtıigo nch'ó'go ágot'eehíi bich'á'yúgo ádaanoł'eego nohwiyaag gozhóq doleełhíi bigha nohwich'í' oyił'a' ni'.

4

1 Peter la'íi John bilgo n̄nee t'ah yich'í' yádaakti'ná' okq̄ah yedaabik'ehi, silááda da'ch'okq̄ah goz'aaníi yinádaadéz'íni binant'a' la'íi Sádducees daanlíni baa hikai, 2 Ái hadaashkee lé'e, Peter la'íi John bilgo nanezna'íi Jesus binkááyú naadiikáh doleeł, daaniigo, n̄nee yił ch'ídaago'aahíi bigha. 3 N̄nee hadaashkee n'íi Peter la'íi John bilgo daayiltsoodgo ha'ánezhteezh iskaq̄zhi': alk'iná' o'i'ááhíi bigha. 4 Da'ágát'éé ndi n̄nee láágo Peter la'íi John bilgo biyati' daidezts'aaníi daayosdlaq̄ad; ashdladn doo náhóltag dayú shi da'osdlaq̄ad. 5 Iskaq̄ hik'e Jews binadaant'a'íi, Jews yánazíni la'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi Jerúsalemyú dała'adzaa, 6 Okq̄ah yebik'ehi da'tiséyú sitíni, Ánnas holzéhi, Cáiaphas, John, Alexánder, la'íi okq̄ah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bik'íi dawa aldó' dała'adzaa lé'e. 7 Díi n̄neehíi Peter la'íi John bilgo da'ahí'gee daayineskeego nayídaadiłkid, Hat'íi binawod, hadn bizhi' bee díi ádaaldzaa? 8 Peter, Holy Spirit bił nliigo yábiyilti'go gádaabiłni, N̄nee bánadaanołt'aahíi la'íi Israel hat'i'íi bánasoziiníi, 9 N̄nee doo nagháhihíi bich'osii'ni'íi, díi n̄nee hago at'éégo nábi'dilzihihíi bigha díi jji nanohwídaadołkidyúgo: 10 Nohwíi la'íi Israel hat'i'íi dawa bídaagonołsi le', Jesus Christ, Názareshgé' gólíni, tsi'ılma'áhi bídaahesołkał n'íi, daztsaq̄agé' Bik'ehgo'ihí'nañ nábihil'na' n'íi, án bee díi n̄nee nt'éé nasdliigo nohwidáhyú sizji. 11 Díi tséhíi k̄ih ádaagołe'íi daanołni yó'odaasołne' n'íi ilhagon'aagee da'ıltsé si'aaníi silji. 12 Án ba'ashhahyú doo hadn hasdakołteehíi gólíi da, díi

yáa das'aaníi bit'ááhyú hizhíhíi bee hasdáhikáh doleekíi dala'á ndi doo ni' biká' nnee baa nádet'áa da. ¹³ Peter la'íi John bilgo nnee doo da'oltag dahi, débaagoch'oba'íi daanlii ndi doo bil daagoyée dago yádaakti', nnee nadaant'aahíi yídaagołsiidgo bil díyadaagot'ee; áik'ehgo Jesis yił nakai n'íi yínadaagołsiid. ¹⁴ Nnee nábi'dilziihíi bit'ahgé' siziiigo daayo'íihíi bigha doo hat'íi nádaado'niid da. ¹⁵ Áiná' Peter la'íi John bilgo ch'íno'aash daayihniidná', dasahn ikh'í' yádaakti', ¹⁶ Díi nneehíi hago ádaahiidle'? Godiyihgo ágodzaahíi binkááyú ágodzaago Jerúsalemyú daagolíiníi dawa yídaagołsi; nohwíi doo daahohiidlaa da daan'niihíi doo bik'eh da, daaniigo. ¹⁷ Nnee bitahyú doo dayúwehyú dididlaadgo da, halaą gádaabiłdo'niih, Án bizhi'íi bee hadn bich'í' yánáholti' hela'. ¹⁸ Áik'ehgo yushdé' daayihniigo, Jesus bizhi' bee yánáholti' hela' dagohíi ikh'ínánágonol'aah hela', daabiłniigo bándagoz'áa. ¹⁹ Áiná' Peter la'íi John bilgo gádaabiłni, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nohwíi nohwich'í' idíłts'áągo née, dagohíi Bik'ehgo'ihí'nańgo née, hayíi dábił'ehíi bendaagonol'aah. ²⁰ Nohwíi hayíi hiit'iiníi la'íi dihiits'agíi baa nagohiilni'hi at'éé. ²¹ Nnee nadaant'aahíi, Jesus baa yánáholti' hela', nádaabiłdo'niidná' nádoł'aash daabiłniid; nnee dawa ágodzaahíi bigha Bik'ehgo'ihí'nań ba'ahédaanzigo doo hago at'éégo ádaile' da. ²² Nnee nábi'dilziihíi dizdinhíi bitisyú bil łegodzaahi. ²³ Peter la'íi John bilgo ch'ínát'áázhná' yił nakai n'íi yich'í' onát'aazhgo okaąh yedaabik'ehi yánadaant'aahíi la'íi Jews yánazíni ádaabiłni n'íi yaa

nadaagosni'. ²⁴ Áí daidezts'aqaná' Bik'ehgo'ihinañ bich'i' da'okaqahgo gádaanii, NohweBik'ehñ, yáá, ni'gosdzán, túnteel la'íi daabiyi' daagolínii dawa Bik'ehgo'ihinañ níígo áílaa; ²⁵ David, nánal'a'á, binkááyú yánti'go gánii ni', Hat'íi bigha doo Jews daanlii dahíi hadaashkee, la'íi nnee dawahá doo begolne' dahíi yaa natsídaakees? ²⁶ Ni'gosdzán biká' ízigo nant'an daanliinii ilk'izhi' ádaadzaa, la'íi nnee yánadaant'aahíi da'adzaa, Bik'ehgo'ihinañ la'íi Its'ántíni, Christ holzéhi, bílgo yich'i' náda'nziidgo. ²⁷ Da'aniigo, niYe' Dilzini, Jesus, Its'ántíni, yich'i' náda'nziidgo Hérod la'íi Póntius Pílate, doo Jews daanlii dahíi, la'íi Israel hat'i'íi bílgo da'adzaa, ²⁸ Nigan binawodíi la'íi niini' be'ágodoníhíi dabí'ítsé bengón'aq n'íi yee ádaane'go da'adzaa. ²⁹ K'adíi nohweBik'ehñ, nowhenadaago'aahíi hóyínt'saq, áik'ehgo nánada'idziidíi niyati' doo daasiite'go bee yádaahiilti' dago bidag ádaant'eego ádaanohwinkí, ³⁰ Dahdníhgo na'ílziih; la'íi niYe' Dilzini, Jesus, bizhi'íi binkááyú godiyihgo be'ídaagoziníi la'íi ízigo anágot'íhíi anán'íhíi le', da'okaqahgo daanii. ³¹ Aq da'oskaqadná' da'adzaagee godihes'naa; áigé' Holy Spirit bee baa daagodest'aqgo Bik'ehgo'ihinañ biyati' doo daaste'go yee yádaakti' da lé'e. ³² Nnee láqgo da'osdláqadíi biini' da'á, bijíi da'á nasdlíi: daabíyéehíi doo dasahn shíyéé daanzí da; ndi dawahá dalaházhi' daabíyéé lé'e. ³³ Nadaal'a'á dayúweh beBik'ehñ Jesus daztsaqgé' naadiidzaahíi dázhó nt'éégo yaa nadaagolní, Bik'ehgo'ihinañ bílgoch'oba'íi zhá bitisgo biká'zhí' at'éé daazlii lé'e. ³⁴ Tédaat'iyéhíi bitahyú doo

la' da silij: hayí bini' dagohíi bikih daagolíníi baa nadaagohezniiigo, bich'á'gé' daayist'iidíi ³⁵ Nadaal'a'á bádngée ndaayiheznil: áigé' hayíi tédaat'iyéhíi hat'íi yídaadiníi daantúíígee yitah da'iznii. ³⁶ Joses, nadaal'a'á Bárnabas bizhi' bá ádaizlaahi, (Kodag yaht'íi ye'at'éhi golzeego ágolzee,) Cýprusgé' Levi hat'i'íi nlíni, ³⁷ Ni' bíyééhíi baa nagohezniiigo zhaali baa hi'né'íi nadaal'a'á bádngée nyiné'.

5

¹ Áiná' nnee la', Ananías holzéhi, bi'aad, Sapphíra holzéhi, biigo ni' baa nadaagoheznii, ² Bi'aad yígótsigo zhaali baa hi'né'íi la' t'áazhi' yotá'ná' la' zhá nadaal'a'á bádngée nyiné' lé'e. ³ Áík'ehgo Peter gáníi, Ananías, hat'íi bighá ch'iidn nant'an, Satan holzéhi, naniílaago Holy Spirit bich'í' nashínch'a', ni' bich'á'gé' zhaali naa hi'né'íi lahzhí' t'áazhi' hónatá'go nnné'? ⁴ Doo hwahá nahíniih daná' níyéé ni' ya'? Nahezniihíi bikédé'go zhaali naa hi'né'íi dani benik'eh ni' ya'? Hago at'éégo tsidínkeezgo díi bee ándzaa? Doo nnee bich'í' nashínch'a' da, Bik'ehgo'ihí'nañ bich'í' nashínch'a'. ⁵ Díi yati'íi Ananías yidezts'aqaná' nágo'go daztsaa: nnee dawa yaat'ídaanzihíi tsídaadesyiz. ⁶ Nnee áni nakaiyéhíi nádikaigo ch'id bił daizdis, áigé' ch'adaabizyiyú lehdaabistij. ⁷ Áigé' taadn ledihikeezyú shi nnee daztsaaníi bi'aad ágodzaahíi doo yígótsi dago ha'ayáa. ⁸ Peter gáyihii, Shił nagolní', gáhołáago izliigo ni' nohwaa nagoheznii née? Áigé' gáníi, Ha'aa, akohgo izlij. ⁹ Peter gánábildo'niid, Hat'íi bighá Bik'ehgo'ihí'nañ

biSpirit nabínołtaahgo bich'ì' godeso'ąą? Isąą, nika' lehdaistiinií ch'ígót'i'yú nadaazi, ái ni áldó' ch'ídaanilteeh. ¹⁰ Áík'ehgo dagoshch'ì' Peter bádnyú nágo'go daztsąą: nnee áni nakaiyéhií ha'ákaigo isdzán daztsąągo yídaagolsiid, áigé' ch'adaabizyiyú bika' le'sitij n'íi bahgee lehdaistij. ¹¹ Nnee da'osdlaądíi dała'ánát'ijíi tsídaadesyiz lé'e, la'íi hayíi yaat'ídaanzihíi áldó' tsídaadezyiz. ¹² Nnee bitahyú godiyihgo be'ídaagoziníi láągo, la'íi ízisgo ánadaagot'ijíi nadaal'a'á binkááyú ánagot'ij; (Sólomon bich'ínághin'ąągee dała'á daabiini'go dała'ánát'ijh. ¹³ Jesus doo daayodlaą dahíi ndaaldzidgo doo yéhikai da ndi nnee nkt'éego baa natsídaakees. ¹⁴ Nnee dayúweh láągo la'íi isdzané bilgo Jesus daayodlaaníi yénáhkai;) ¹⁵ Áík'ehgo daanezgaihíi da'intinyú ch'ínádai'nilgo biká'da'astiné la'íi ch'id biká' nazhjeed, Peter higaalgo bichagosh'oh zhá ndi biká'zhij' áone' daanzigo. ¹⁶ Jerúsalem binaayú kih nagoznigé' áldó' nnee láągo daanezgaihíi la'íi nnee spirits daanchoj'íi biyi' daagolínií yil nihikáh, ái dawa nádaadziih lé'e. ¹⁷ Okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitini yil nakaihií dábilgo (Sádducees daanlíni,) dázho hadaashkeego, ¹⁸ Nadaal'a'á daayiltsoodgo ha'áná'ilka'á yune' ha'ádaiskaad lé'e. ¹⁹ T'é'yú Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi ha'áná'ilka'ágee ch'íná'itíhií yá ch'íntáągo ákú yil ch'íkai, áigé' gábilni, ²⁰ Ti'i, da'ch'okąąh goz'ąayú dołkáh, áigee nasozijigo díi nkt'éego ihí'naahíi baa yatí'íi dawa nnee baa bil nadaagolni'. ²¹ Díi daidezts'ąąná' hayilkaalyú da'ch'okąąh goz'ąą yune' ha'ákaigo

daztsaaqé' nábihil'na'. ³¹ Án Nant'an la'íi Hasdá'iniíli nliigo Bik'ehgo'ihí'nań ábíílaago bigan dihe'nazhińéégo dahbinesdaa ni', Israel hat'i'i bincho'i bich'á'zhi'go ádaile'go bincho'íi bich'á'gé' baa nádaagodet'aahíi bigha. ³² Díi ánágot'íiíi daahiit'íigo baa nadaagohiilni'; Holy Spirit áldó' yaa nagolni', ái Holy Spirit-híi hayíi Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yikisk'eh ádaat'eehíi yaa daidez'aq ni'. ³³ Yánádaaltihíi ái daidezts'aqana' bił daagoshch'iigo, nadaaltseed hádaat'íigo yendaagoshchij l'é'e. ³⁴ Áiná' Phárisee la' nnee yánádaaltihíi itah níni, Gamáiel holzéhi, begoz'aaníi iłch'ígó'aahi, nnee dawa nkt'éégo baa natsekeesi hizí'go, Díi nneehíi det'ihézhí' nláhyú ch'ínókáh, nniid; ³⁵ Áiná' gáníi, Israel hat'íiíi daanołni, díi nnee hago ádaale'íi baa daagonołsaq. ³⁶ Doo áníná' nnee la' Theúdas holzéhi ízisgo at'éhi ídeshchijigo nnee láągo díigo nanadínyú shí béhikai ni': án zesdijigo bikisk'eh ádaat'ee n'íi dawa iłtanáhosaaqo begoldoh n'íi doo hat'íi da silij ni'. ³⁷ Ái bikédé'go Judas, Gálileegé' gólíni, nnee tax nahi'niil doleelhií bigha daaholtag ni'ná' nyáá, án áldó' nnee láągo its'áiniil: án áldó' daztsaa, áigé' bikisk'eh ádaat'ee n'íi dawa iłtanáhosaaq ni'. ³⁸ K'adii gánohwiłdishnii, Díi nneehíi doo baa nałkai da, doo nadaanołt'og da: díi begoldohíi nnee bich'á'gé' bee ánágot'íi l'é'eyúgo, doo hat'íi da hileeh: ³⁹ Áiná' Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'gé' l'é'eyúgo doo bengowáh ádaale' at'éé da; nohwíi dánko Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' nadaagonołkaadgo nohwígózi. ⁴⁰ Nnee yánádaaltihíi Gamáiel aníhíi bił dádaabik'ehgo nadaal'a'á yushdé' daayihniigo

ánakai, áigé' Jesus bizhi'íi bee yánánátti' hela', daabiñiiná' ndaabineestsaz, áigé' onádaabis'a'.
 41 Áík'ehgo yánádaaltihíi yich'á' dahnaskai, Jesus bizhi'híi bigha ádaayágosihyú ádaats'izlaa lé'e ndi Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee nkt'éego ádaat'eego yídaagołshíi bigha bił daagozhóqo lé'e. 42 Dajji biigha da'ch'okaqah goz'aq yune' la'íi daagowayú Jesus Christ yaa nadaagolni'go yaa ilch'ídaago'aah lé'e.

6

1 Áiná' Jesus daayokaqahíi ląágo silijná' Jews daanlíni Greek biyati' yee yádaakti'íi doo bił daagozhóqo Hebrews daanlíni gádaayikñniid, Dajji biigha ch'iyán na'niihgee nohwíi nohwitahyú isdzané bika' nanezna'ihíi doo yich'í' zhiñéé ádaat'ee da lé'e. 2 Áík'ehgo nakits'adahíi nnee Jesus daayokaqahíi dawa yushdé' daayikñniid, áigé' gádaayikñni, Ch'iyán nadaahii'niihíi bigha Bik'ehgo'ihinañ biyati' baa nadaagolni'íi doo k'ihzhí' ndaagont'aa bik'eh da. 3 Áík'ehgo, nohwik'íiyú, nnee gots'idi, nkt'éego baa yádaakti'íi, Holy Spirit ye'ádaat'eehíi, daagoyááníi nohwitahgé' hadaakñiil, ái nnee díi na'idziidíi yedaabik'ehgo ádaahiidle'. 4 Áiná' nohwíi dágodest'iyú da'ohiikaqah la'íi Bik'ehgo'ihinañ biyati' baa yádaahiilti' doleel. 5 Ádaañiihíi nnee dawa bił dádaabik'eh: áík'ehgo Stephen dážhó nđzilgo odláni, Holy Spirit ye'at'éhi, Philip, Prókorus, Nicánor, Tímon, Pármenas, la'íi Nicolás, Jews bi'okaqahíi yenyáhi, Ántiochgé' gólíni, hadaihezñil. 6 Ái hadaisñilíi nadaal'a'a

yidáhzhì' yìl nnikaigee yiká' ndaadesniigo yá da'oskaåd. ⁷ Bik'ehgo'ihì'nañ biyati' dayúweh begodeyaago Jerúsalemgee Jesus daayokaähíí láágo bínáhiikai; okaäh yedaabik'ehi aldó' láágo odlaaní yikísk'eh ádaat'ee lé'e. ⁸ Stephen, dázhó nłdzilgo odláni, Holy Spirit bee binawod golíni, ízigo ánágot'íííí lá'íí godiyìhgo be'ídaagoziníí nnee bitahyú ye'áná'ol'ííí. ⁹ Nnee lá', Libertines daaholzéhi, lá'íí Cyrénegé' lá'íí Alexándriagé' daagolíni, lá'íí nnee Cilíciagé' lá'íí Asiagé' nakaihi ha'ánálséhíí bitahgé' Stephen yìl ładaadit'ah nkegonyaa. ¹⁰ Áiná' Stephen goyáágo lá'íí Holy Spirit yábiyíłti'go nneehíí doo lá' bitisgo hadziih da lé'e. ¹¹ Áík'ehgo nnee lá' yich'ì' na'daaheznìlgo gáyìłnii, Nadaalch'aago Stephen baa yádaakti', áík'ehgo gádaañii, Moses lá'íí Bik'ehgo'ihì'nañ nchò'go yaa yałti'go daadihiits'ag. ¹² Áígé' nnee Stephen yik'edaanniihíí, Jews yánazini, lá'íí begoz'aaní ye'ik'eda'ìłchíhi, lá'íí nnee dawa hadaashkee ádaizlaago Stephen yaa hikaigo daayíłtsood, áígé' nnee yánádaaltihíí yìl yaa hikai. ¹³ Nnee nadaach'áhi yìl hikai, áík'ehgo gádaañii, Díí nneehń díí godiyìhgo goz'aaní lá'íí begoz'aaní dawahn nchò'go yaa yałti'; ¹⁴ Gániigo daadihiits'ag, Jesus Názarethgé' gólíni díí godilzìhgo goz'aaní nagohilkaad, lá'íí Moses nohwá yengon'áá n'íí łahgo ánáyidle'. ¹⁵ Nnee yánádaaltihíí dawa Stephen da'is'ah daineł'íígo binii Bik'ehgo'ihì'nañ binal'a'á yaaká'gé'hi biniihíí k'ehgo at'éego daayíłtsaa.

7

1 Okaḡah yebik'ehi da'tiséyú sitíni gábiḡnii, Ádaaniłch'iniihíí da'aḡii née? 2 Stephen gáníí, Nḡee daanołíni, shik'íyú, nḡee báyań daanołíni, shídaayesołts'aḡ; nohwitaa n'íí Abraham, doo hwahá Chárranyú ngoleeh daná' Mesopotámiayú gólíí ni'ná' Bik'ehgo'ihinań bich'á'idindláád nlíni bich'í' ch'í'nah ádelzaa, 3 Áígee gábiḡniiid, Nini' la'íí nik'íí bich'á' dahnnáhgo ni' nił ch'í'nah áshle'yú rnaál. 4 Áík'ehgo Abraham Kaldéans bini'gé' dahnyaago Charran golzeegee gólíí lé'e: bitaa daztsaḡaná' díí ni' biyi' daagonołiizhí' Bik'ehgo'ihinań bik'ehgo onágódle' lé'e. 5 Áíná' ni' bíyééhíí doo la' baa gon'áḡ da, doo ndi dałahndi nch'idel'eezgo da: áiná' bichagháshé doo la' da ndi bíí la'íí bich'á'gé' daalideshchiinihíí daabíyéé doleełgo yágon'áḡ lé'e. 6 Bik'ehgo'ihinań Abraham bich'í' hananádiigo gániiid, Nich'á'gé' daalideshchiiníí ni' doo yídaagołsı da n'íí yi'yi' daagolíí doleeł; áígee nḡee ni' daabíyééhíí isná ádaabidle'go díídn gonenadín legodzaazhı' biniidaagonł'éé doleeł. 7 Nḡee isná ádaabisdlaahíí biniidaagodishle' doleeł; áí bikédé'go áígé' ch'ékáhgo dzaḡee daashokaḡah doleeł, nii lé'e, Bik'ehgo'ihinań. 8 Áígé' Bik'ehgo'ihinań circuncision bee Abraham yił lángot'aḡ: áík'ehgo Abraham biye' Isaac gozliigo tsebíí behiskaaníí bijii circuncise áyíílaa; áígé' Isaac biye' Jacob gozlii; Jacobhíí biye'ke nakits'adah daagozlii, áí bich'á'gé' nakits'adahyú nḡee hat'i' silii. 9 Jacob biye'kehíí daabidizhé Joseph daayołch'ii'go, yik'edaanniihgo Egyptyú baa nadaaheznii:

áiná' Bik'ehgo'ihí'nań bił nliigo, ¹⁰ Bich'í' nadaagontł'ogíi bigha dawa yich'á' binkíi, áigé' Pháraoh, Egypt yánant'aahíi, yił nzhooogo la'íi binadzahgee goyáágo Bik'ehgo'ihí'nań ábilsj; Pháraohíi Egypt dahot'éhé la'íi bikih biyi' daagolíníi yánant'aago ábíílaa. ¹¹ Egypt la'íi Cánaanyú dahot'éhé shiná' góyéégo daagodeyaa: áigee daanohwitaa n'íi bich'iyá' n'íi bich'á' ádaasdiigo biniidaagont'éeé l'é'e. ¹² Egyptyú nadá' gólíi láágo Jacob yaat'ínzjina' daanohwitaa n'íi da'íłtsé ákú odais'a' l'é'e. ¹³ Iké'gee nanákainá' Joseph, Daanohwik'isn nshjí n'íi shíi ánsht'ee, daayilniigo bídaagołsiid; la'íi Joseph bik'íi Pháraoh yígółsiid. ¹⁴ Áigé' Joseph bitaa la'íi bik'íi dawa bilgo gosts'idin ashdla' hilt'eego yiká'o'ípa', ¹⁵ Áík'ehgo Jacob Egyptyú o'íníl, ákú Jacob daztsaa, la'íi daanohwitaa n'íi aldó' da'íłké'go nanezna', ¹⁶ Ái dawa Sýkemyú onádaiheznilgo ilch'í'ndaahi'niil goz'aa yune' da'íłké'go ledaahasnil, ái goz'aaníi Abraham Sýkem biye' Emmor biye'ke bich'á'gé' zhaali bee nagohesni ni'. ¹⁷ Bik'ehgo'ihí'nań Abraham bángon'áá n'íi begolne'íi alhánégé' goldohná' Abraham bich'á'gé' daahideshchiinihíi Egyptgee láá siljí l'é'e. ¹⁸ Áiná' Egyptyú la' nant'án nanásdlíi, án Joseph doo yígółsi da l'é'e. ¹⁹ Án nohwíi hahiit'i'íi yik'edaannih l'é'e, la'íi daanohwitaa n'íi gádaayilniigo bándagoz'aa, Mé' daagozłjihíi da'izłjyú ch'ídaahołkaadgo da'ákú nanne' le'. ²⁰ Áigee Moses gozłjigo dážhó dénzhóné l'é'e, án bitaa golíi yune' nadaach'íłteego taagi daahitaa: ²¹ Áigé' da'izłjyú ch'ídaach'istjyú

Phárah bitsi' nábinktjigo dabíi bizhaazhé k'ehgo yíhíhna'. ²² Egyptyú daagolíníi bigoyá'íi dawa Moses bíl ch'et'áágo dázho nkt'éégo yakti' la'íi nkt'éégo ánát'ijl silij. ²³ Moses dizdin bíl legodzaaná', shik'íyú Israel hat'i'íi bich'í' dosháh nzi lé'e. ²⁴ Áík'ehgo la' inaghanaghaago yiltsaágo, án yik'izhi' onálwodgo yil nałts'ihgo daztsaá: ²⁵ Shíi hat'i'íi biniidaagonkt'ééhíi biyi'gé' Bik'ehgo'ihí'nań shich'onijigo bíl ch'ídishkaahíi yídaagołsi shi nzi lé'e; ndi doo bídaagołsi da. ²⁶ Iskaá hik'e dabíi hat'i'i naki ikch'í' dahnádilwo'go yiká nyáá, nkenágoheltood nziigo gádaayihni, Ik'isyú nołdijiná' hat'íi bigha ihí'dohih? ²⁷ Áiná' ba'ashhahgé' gólíni doo bik'ehyú ánáyo'ijl dahń Moses k'ihzhí' yenyilná' gáníi, Hadń nohwinant'a' la'íi nohwaa yakti'i áníilaago ánt'ij? ²⁸ Adaaná' nnee Egyptian níni zínihijihíi k'ehgo shíi aldó' shizinihée née? ²⁹ Díi áníihíi bigha Moses dabíi hat'i'i yich'á' halwodgo Mádiangee golij ngohéyáá, áige biye'ke naki gozlij. ³⁰ Áigé' dizdin legodzaa bikédé'go Dzik Sína holzéhi binaayú da'izlijyú ch'il diltki'i biyi'gé' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'a yaaká'gé'hi bich'í' ch'í'nah ádelzaa. ³¹ Moses yo'ijná' bíl díyagot'ee lé'e: ilhánégo yine'ijigo nyáá hik'e Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' hadzii, ³² Gánijigo, Shíi daanitaá n'íi Bik'ehgo'ihí'nań daayokaáhn nshlij, Abraham, Isaac la'íi Jacob Bik'ehgo'ihí'nań daayokaáhn nshlij. Moses tsídolyizgo ditlidgo doo ázhi' nádést'iid da. ³³ Bik'ehgo'ihí'nań gábihni, Nikee ádaandlee: ni' biká' sínziiníi ni' godiyini at'éé. ³⁴ Egyptyú shichagháshé biniidaagonkt'éégo hish'ij, ái hish'ijigo ik'ídaadi'nihíi dists'ag, áík'ehgo

ái bich'á' nshniilyú n'yáá. Ti'i, dák'ad Egyptyú nidel'a'. ³⁵ Dadíi Moses Israel hat'i'i doo hádaabit'ijgo gádaanii n'íi, Hadn nohwinant'a' la'íi nohwaa yakti'íi áníílaa? Da'ái Moses n'íi Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á yaaká'gé'hi ch'il biyi'gé' bich'í' ch'í'nah ádelzaa n'íi binkááyú Bik'ehgo'ihinañ bides'a', nant'an nlijgo la'íi Israel hat'i'íi biniidaagonl'ééhíi yich'á' yíniilgo bides'a'.

³⁶ Ái Moses n'íi ízisgo ánágot'ijíí la'íi godiyihgo be'idaagozinií Egyptyú la'íi Red Seayú ánát'ijí ni'ná' Egyptgé' ch'í'niilgo da'izlijyú nanakse'go dizdin legodzaa. ³⁷ Da'ái Moses-híi Israel hat'i'íi gádaayihni ni', Bik'ehgo'ihinañ binkááyú Na'iziidi hileehgo nohwik'íyú bitahgé' Bik'ehgo'ihinañ nohweBik'ehñ nohwá habilteeh, shíi hashiktíhíi k'ehgo; án hódaayesólts'aq. ³⁸ Da'izlijyú ha'ánánséh n'ná', díi Moses-híi Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á yaaká'gé'hi Dził Sína holzeeyú bich'í' yakti' n'íi la'íi daanohwitaa n'íi bigizhgee yakti'íi nlijgo yati' hináhi nohwá baa hi'né' ni': ³⁹ Án daanohwitaa n'íi doo bídaayéstsaq hádaat'ij da ni', doo hádaabit'ij da, áiná' Egyptyúgo nádiikáhíi zhá bijíigé' hádaat'ij lé'e. ⁴⁰ Aaron gádaayihni, Hat'ihíta daahohikaqahíi nohwá ánle', ái nohwá go'ij doleek: díi Moses Egyptgé' ch'ínohwinil n'íi hago adzaa shihíi doo bídaagonlzi da. ⁴¹ Áiná' magashi bizhaazhé be'ilzaa'i ndi ádaizlaago dahat'ihíta yiyaa odaayihiniilgo daayokaqah, dabíi ádaizlaahíi yaa bil daagozhógo. ⁴² Áik'ehgo yáa biyi'gé' dawaháhíi daayokaqahgo Bik'ehgo'ihinañ dabiini'zhí' ch'ídaabiznil; Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidi n'íi

binaltsoos biyi' k'e'eshchijihí k'ehgo, Israel hat'i'i daanoóni, da'izliyyú dizdin nohwee ledaagosdzaa n'ná' magashi bizhaazhé, dibelí bizhaazhéta nadaaltseedí lá'íi dahat'íhíta shaa daaholnii lá née? ⁴³ Gowagolgai biyi' Mólok holzéhi daayokaahíi nadaanil, lá'íi daahokaahíi Rémphan holzéhi bits'iksosé k'ehgo be'ilzaahíi aldó' nadaanil, díi be'ilzaago ádaasolaahíi daahokaahgo: áik'ehgo Bábylon bitisyú ch'inoókahgo ánohwishlé'. ⁴⁴ Daanohwitaa n'íi gowagolgai biyi' da'okaahi Bik'ehgo'ihinañ yil daanliigo bebígózini da'izliyyú goz'aq, ái hago'at'éégo alnehíi Bik'ehgo'ihinañ Moses yil ch'í'nah áyílaahíi k'ehgo alzaa. ⁴⁵ Daanohwitaa n'íi Jesus bá nant'aago Bik'ehgo'ihinañ doo Jews daanlii dahíi bá ch'íneheyoodná' gowagolgai biyi' da'okaahíi ni' daabiyéé gozliyyú daistsoozgo hikai, ái doo Jews daanlii dahíi David dánant'aa silijzhí' Bik'ehgo'ihinañ daanohwitaa n'íi dábidáhgee ch'ídaaniheyood; ⁴⁶ David Bik'ehgo'ihinañ yil nzhoo silii, áik'ehgo Jacob Bik'ehgo'ihinañ yokaahíi yiyi' golíi doleehíi bá ágóshlé' nzi lé'e. ⁴⁷ Ndi Sólomon holzéhigo Bik'ehgo'ihinañ kih yiyi' golíini bá ágólaa. ⁴⁸ Áiná' Da'tiséyú At'éhi kih dá nnee bigan yee ádaizlaahi doo yiyi' golíi da; Bik'ehgo'ihinañ binkááyú na'iziidíi gánú n'íi k'ehgo, ⁴⁹ Yaaká'yú goz'aaníi biká'dah'asdáhá biká'gé' nansht'aahíi át'éé, ni'gosdzáhníi biká'dahnádes'isíi át'éé: kih hago'at'éhi shá ágóle'? níi lé'e Bik'ehgo'ihinañ: hayúshq' hanasógo áiná'? ⁵⁰ Aishq' shiganú doo dawa bee ashlaa da lé'e? ⁵¹ Doo nohwee daagondlii dahi, nohwijíi

1a'í nohwijeyi' doo círcumcise ádaanoł't'e'i dahíi k'ehgo doo daagodinólsíni da, dawahn Holy Spirit bich'á'zhì'go ádaanoł't'ee, daanohwitaa n'íi ánádaat'ijł n'íi k'ehgo nohwíi áldó' ánádaat'ijł. ⁵² Hagee daanohwitaa n'íi Bik'ehgo'ihì'nań binkááyú nada'iziidi n'íi doo yiniidaagodezlaa da? Nł't'éégo Ánát'ijłíi yígháhíi dabí'ilt'séná' yaa nadaagoln'íi nadaistseed; ái Nł't'éégo Ánát'ijłíi nyee'íi biyi'zhì' ch'ídaasołt'ijgo daazesołhij: ⁵³ Bik'ehgo'ihì'nań binadaal'a'á yaaká'gé'hi begoz'aaní nohwaa daidez'ąą ndi doo bikísk'eh ádaanoł't'ee da. ⁵⁴ Nńee dała'adzaahíi Stephen áníihíi daidezts'ąąná' dážhó bił daagoshch'ii'go biwoo nádaagai. ⁵⁵ Áiná' Stephen, Holy Spirit ye'at'éégo, yaaká'yú dezghalgo Bik'ehgo'ihì'nań bich'á'idindláádíi 1a'íi Jesus Bik'ehgo'ihì'nań dihe'nazhinéégo sizijgo yiltsąą, ⁵⁶ Áígé' gáníi, Yáá ilch'á' adzaago yaaká'yú nńee k'ehgo Nyááhń Bik'ehgo'ihì'nań dihe'nazhinéégo sizijgo hish'ij. ⁵⁷ Nádaadidilghaazhná' bijeyi' ndaadeshchidgo dawa bich'ij' nádnkij. ⁵⁸ Kij goznílii bich'á'yú ch'ídaabist'e'go nyída'isne': tsée yee da'dilńihíi bidiyágé nńee áni nagháhá, Saul holzéhi, dées'eezgee ndaayiheznil. ⁵⁹ Stephen t'ah nyída'ihne'ná' gáníigo oskaąą, Jesus sheBik'ehń, shiyi'siziiníi nádnné'. ⁶⁰ Hayaa adzaago nawode gánńiid, SheBik'ehń, díi nchq'ihíi dákoh bik'izhij' ádaaholé hela'. Ánńiidná' daztsąą.

8

¹ Stephen daabizilheehíi Saul da'áígee bił dávik'eh l'é'e. Áígé' godeyaago Jesus daayokaąhíi

Jerúsalemgee ha'ánálséhíí biniidaagonkt'éégo inaghanakai begodeyaa; áík'ehgo dawa iltanáhosaaqgo Judéayú la'íí Samáriayú oheskai, nadaal'a'á zhá da'akú naháztąą lẹ'e. ² Nnee daagodnksini Stephen dát'eego yaa daachagná' lẹdaistij. ³ Áiná' Saulhíí Jesus daayokaqahíí dayúweh binaghanakai, gowaquíí dała'á gon'áqgo nantaago, nnee la'íí isdzáné daayiltsoodgo ha'áyilkaad lẹ'e. ⁴ Jesus daayokaqahíí iltanáhosaa n'íí dahot'éhé anakahyú yati' baa gozhóni yaa nadaagolní'. ⁵ Philip Samáriayú óyáá, áí biyi' kih goznilgee Christ yaa yil nadaagolní'. ⁶ Nnee láqgo Philip yakt'ihíí daidezts'aqgo la'íí godiyihgo ánágot'ijhíí ye'ánát'ijhíí daayiltsaaqgo, áníhíí dalet'eego yaa natsídaakesgo bídaayésts'aq lẹ'e. ⁷ Spirits daanchọ'i nnee láqgo biyi' daagoljí n'íí daadilwoshná' biyi'gé' hanáhesaa, la'íí láqgo daadi'il n'íí la'íí doo nadaakai da n'íí nádaabi'dilziih. ⁸ Áík'ehgo áí kih goznilgee dázhó koł daagozhóq lẹ'e. ⁹ Áí kih goznilgee nnee la' Simon holzéhi dabí'iltsená' nnee Samáriayú daagolíníí daabo'ni'go k'izéyonihíí goljí lẹ'e, nnee ízisgo at'éhi ádil'ijigo: ¹⁰ Án nnee dawa bídaayésts'aq, nnee doo ízisgo ádaat'ee dahíí, nnee ízisgo ádaat'eehíí ndi gádaaniigo, Díí nnee Bik'ehgo'ihí'nań binawod bil nlij láq. ¹¹ Daabo'ni'go nzaad ogoyaahíí bigha nnee yédaaldzidgo daayidnksí lẹ'e. ¹² Áiná' Philip, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí nkt'éégo baa na'goni'íí la'íí Jesus Christ bizhi' daayozhíigo yaa nagolní'go nnee la'íí isdzáné daayosdlaqđgo baptize ádaasaa. ¹³ Simon dabíí ndi osdlaqđgo baptize ábi'delzaa: áígé' Philip

yil dahizh'aazhgo godiyihgo be'idaagoziníí lá'íí
 ízisgo áná'ol'ííhí yiltsaago bil díyagot'ee lé'e.
 14 Jerúsalemgee nadaal'a'a nnee Samáriayú
 daagolíníí Bik'ehgo'ihí'nań biyati' nádaagodn'áá
 yaat'idaanzijná' Peter lá'íí John bilgo bich'í'
 odais'a': 15 Ákú n'áázhná' Holy Spirit baa
 daadót'aah daanzigo yá da'oskaqad: 16 (BeBik'ehń
 Jesus bizhi' bee baptize ádaaszaa ndi doo hwahá
 hadń lá' Holy Spirit bee baa godet'aah da lé'e.)
 17 Peter lá'íí John bilgo biká' ndaadelniiigo Holy
 Spirit bee baa daagodest'aa. 18 Nadaal'a'a
 nnee yiká' ndaadezniiigo Holy Spirit bee baa
 daagodest'aahíí Simon yiltsaaná' nadaal'a'a
 zhaali yaa náiné', 19 Gáníigo, Shíí aldó' díí
 beshik'ehgo shaa godinot'aah, áik'ehgo dáhayíí
 biká' ndaadeshniihíí Holy Spirit baa daadit'aah
 doleel. 20 Áíná' Peter gábilnii, Bik'ehgo'ihí'nań
 bich'á'gé' aahi'né'íí nahashniih nńzihíí bigha
 nizhaalihíí dábil da'izlii nleeh. 21 Bik'ehgo'ihí'nań
 binadzahgee nijíí doo bik'ehyú át'éé dahíí
 bigha díí ánáhiit'ííhí doo hwaa ná goz'aq
 da. 22 Nincho'íí bich'á'yúgo ánne'go onkaqah,
 áik'ehgo nijíí biyi'gé' déncho'égo tsidínkeezíí
 da'izlíné da'ánadolnii. 23 Ncho'go ágot'eehíí zhá
 niyi' begoz'aqago nincho'íí knest'oo bigosíisjíd.
 24 Áik'ehgo Simon gádaabilnii, Áshildolniihíí doo
 shich'í' be'ágone' dahíí bigha Bik'ehgo'ihí'nań
 shá honokqah. 25 Peter lá'íí John bilgo daayo'íí
 n'íí yaa nadaagosni', lá'íí Jesus biyati'íí yaa yil
 nadaagosni'ná' Jerúsalemyú onát'aazh; nát'aashyú
 Samária biyi' gotahyú yati' baa gozhóni yaa
 nadaagolnigo ánágoldoh. 26 Bik'ehgo'ihí'nań

binal'a'á yaaká'gé'hi Philip yich'ì' hadziigo gáyih̄nii, Dahnnáhgó yagiyú ñnáh, Jerúsalemgé' Gázazhì' intínhíi bich'ì'go, da'izlìiyú. ²⁷ Nádiidzaago dahiyaa: áigé' n̄nee Ethiópián eunuch nlíni, isdzán Cándace holzéhi, Ethiópiáns yánant'aahíi yiké'gee sitíni, dawahá lán ílíní Cándace bíyééhíi yebik'ehi, Jerúsalemyú okaḡahyú naghaagé' ²⁸ T'ḡḡzhì' nádaa' lé'e, bitsinaghái bijad nakihíi yiyi' dahsdaago Bik'ehgo'ihì'nañ binkááyú na'iziidi n'íi, Esáias holzéhi, binaltsoos yozhíi goldoh. ²⁹ Holy Spirit Philip gáyih̄nii, Tsinagháihíi ałhánégo bich'ì' ñnáh. ³⁰ Áík'ehgo Philip bich'ì' nádilwodgo Bik'ehgo'ihì'nañ binkááyú na'iziidi n'íi, Esáias holzéhi, binaltsoos yozhíihíi yidezts'ḡḡago gáyih̄nii, Ya' áí hónzhiihíi bígonksí n̄ee? ³¹ Ethiópián gáníi, Hago'at'éégo bígonsíni, dahadñ shìl ch'ígó'aahyúgo zhá go'íi? Hasiñáhgó shit'ahgé' dahndaa, ñii. ³² Bik'ehgo'ihì'nañ biyati' bek'e'eshchiiníi díi k'ehgo aníhi yozhíi lé'e, Dibehíi zideeyú ch'olqosíi k'ehgo, dagohíi dibehíi bizhaazhé bíshéhíi yádngee sitíigo doo hat'íi níi dahíi k'ehgo bizé' doo ílch'á' ágole' da: ³³ Ádaayágosiyú ádaizlaagé' dá doo nzhógo baa yá'iti' da: hadñshá' bich'á'gé' daa'ideshchiiníihíi yaa nagolñi'? Ni'godzán bich'á'gé' bi'ihì'na' nádií'né', ñiiigo. ³⁴ Áigé' n̄neehñ Philip gánábildo'niid, Nánoshkaḡḡ, díi Bik'ehgo'ihì'nañ binkááyú na'iziidi n'íi aníihíi hadñ áih̄niihíi? Dabíi ádaayalti' n̄ee, dagohíi n̄nee la' yaa yałti' n̄ee? ³⁵ Áík'ehgo da'ái Bek'e'eshchiiníi biyi'gé' Philip yałti' nkegonyaago Jesus yaa yił nagolñi'. ³⁶ Ch'okahyú tú bich'ì' dahch'idikaigo n̄neehñ gáníi, Kú tú la' lḡḡ; hat'íi bigḡḡ doo

baptize áshi'dilne' da doleeł? ³⁷ Philip gáníí, Nijíí dawa bee ondláayúgo ágáni'dilne'. Nneehń gábilńii, Jesus Christ Bik'ehgo'ihinań biYe' nliigo hoshdlaą. ³⁸ Tsinaghái nnólgheed, nniid: áigé' tú yiyi' o'áázgho Philip nneehń baptize áyíílaa. ³⁹ Tú biyi'gé' hanát'aazgho Bik'ehgo'ihinań biSpirithíí dagoshch'į' Philip onábííłtíí: nnee Ethiopian nlińi doo hwaa nábiltsaa da, ndi bil gozhóogo dahiyaa. ⁴⁰ Philip Azótusgee náhiiltsaa: áigé' kih nagoznilyú yati' baa gozhóni yaa nagolńi'go naghaa, áigé' Caesaréa golzeezhį' nnyaa.

9

¹ Saul, Jesus daayokąąhíí nagont'og yá hát'íigo la'íi naotseed yo'ńiigo okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni yaa nyáá, ² Áigee gáyilńii, Damáscusgee Jews ha'ánálséhíí bich'į' naltsoos shá áíle', áik'ehgo nnee la'íi isdzáné hayíí Jesus yikísk'eh daahikahíí la' baa niyááyúgo lidaasht'oggo Jerúsalemyú shinaghadokah. ³ Áigé' Saul Damáscus golzeehíí bit'ahyú higaalgo, dahįko yaaká'gé' bich'į' nke'idindláád lę'e: ⁴ Áigee hayaa nágo'ná' yati' yidezts'aa lę'e, gáníigo, Saul, Saul, hat'íi laą bigha shiniigonł'éego áshińłsį? ⁵ Saul gáníí, Hadń ánt'íi, shiNant'a'? Áigé' nohweBik'ehń gábilńii, Shiniigonł'éego áshińłsinihíí shíí ásht'íi, Jesus honszéhi: tsįdik'iihíí bee níts'i'ishgo'yúgo dayúweh t'aaązhį' hóntalyúgo dayúweh dáni idída'nłni'. ⁶ Saul bil díyagot'eego ditłidgo gáníí, SheBik'ehń, hat'íi áshłéngo hánt'íi? Jesus gábilńii, Nádnáhgo kih goznilyú nńáh, ákú hat'íi ánléhíí baa nił na'goni' ndi at'éé. ⁷ Nnee yił hikah n'íi doo hadaadzii dago

nazijná' yati' daidits'ag ndi doo hadn daayo'iji da lé'e. ⁸ Saul ni'gé' nádiidzaago bináá ich'á'ágolaa ndi doo go'iji da lé'e: áik'ehgo bigan daach'otą'go Damáscusyú odaach'izlqoz. ⁹ Doo go'iji dago taagi be'iskaą, dáshiná' ła'ii dádíbá'. ¹⁰ Damáscusgee nnee Jesus yokaąhn Ananías holzéhi golii lé'e; án Jesus bił ch'i'nah ágólaago, Ananías, biłnii. Ananías gánii, Kú sídáá, sheBik'ehń. ¹¹ Jesus gábiłnii, Nádnáhgo kih bigizhyú itin Ts'ígodezdqh golzeegee nnáh, áígee nnee Saul holzéhi, Társusgé' gólíni, Judas goliiígee biká na'ínikid: áígee án okaąh łaą. ¹² Áígee nnee Ananías holzéhi ha'ayáago, go'iji nádleeh doleełhii bighą ndelniigo Saul bił ch'i'nah ágolzaa lé'e. ¹³ Ananías gábiłnii, SheBik'ehń, án nneehń Jerúsalemgee nnee daanokaąhii nyeego yiniidaagodezlaahii baat'insj ni': ¹⁴ K'adii án kú hígháhgo hayii nizhi'ii yeda'okaąhii lidaił'og'go baa godet'ąą lé'e, okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi ádaaniigo. ¹⁵ Jesus gábiłnii, Ti'i: án ich'á'níłtini at'éé, shá na'iziidgo doo Jews daanlij dahii, izisgo nadaant'aahii, ła'ii Israel hat'i'ii shizhi'ii yidaagoksj áiléh doleełgo: ¹⁶ Shii shighą hago'at'éégo biniidaagonł'éé doleełii baa bił ch'i'nah ágoshłe'. ¹⁷ Áik'ehgo Ananías dahiyaago kih yune' ha'ayáá; Saul yiká' ndelniiná' gánii, Shik'isń, Saul, Jesus nohweBik'ehń, itinyú yushde' hínáálná' nich'i' ch'i'nah ádelzaahn, gon'iji nádleeh doleełgo, ła'ii Holy Spirit bee nagodet'aago nich'i' shides'a'. ¹⁸ Dagoshch'i' bináá biká' siltsooz silij lé'e n'ii yó'ózhóódgo go'iji násdlii. Áígé' nádiidzaago baptize ábi'delzaa. ¹⁹ Áígé' iyaągo nalwod nasdlii. Damáscusgee Jesus

daayokaḡḡhí yil naháztaḡḡo da'kwíishí behiskḡḡ. ²⁰ Dagoshch i' Jews ha'análséh nagozníl yuné' Saul, Christ Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nliḡ, niigo yaa nagolni'. ²¹ Nḡee daabidezts'ḡḡ'íi dawa bil díyadaagot'eego gádaañii, Díńshḡ' nḡeehń Jerúsalemgee nḡee Jesus bizhi' daayozhíigo da'okḡḡhí naistseedń át'íi; aí bighḡ kú nyáá ni', kidaikt'ó'go okaḡḡ yebik'ehi itisyú nadaandeehi yich'i' yil dikáhgo? ²² Áiná' Saul dayúweh ndzilgo yakti'go Jesus da'anii Christ nliḡ láḡ, niigo Jews Damáscusgee daagolíníi doo bich'i' hanádaasdzii dago áyíílaa. ²³ Łḡḡgo hiskaaníi bikédé'go Jews daanliiníi Saul daizilheego ndaagoshchiḡ: ²⁴ Áiná' ndaagoshchiiníi Saul yigołsııd ni': daabizilhee hádaat'ııgo dajıı biigha, dat'é' biigha kıl goznılıı binaayú leda'dilt'ıhgee dáada'dit'ıhıı nzhógo yinádaadéz'ıı; ²⁵ Áiná' Jesus daayokaḡḡhí t'é'yú leda'dilt'ıhıı bitis yuyaa gódah ch'idaabıleeḡ, táts'aa yiyi' dahsdaago. ²⁶ Saul Jerúsalemyú nyáána' Jesus daayokaḡḡhí yedigháh hát'ıı ndi bédaaldzid lé'e, da'anii Jesus yokḡḡhń silıı ndi doo daabodlaḡ dahıı bighḡ. ²⁷ Áiná' Bárnabas Saul édeidiltııgo nadaal'a'a yaa yil n'áázḡo gánııgo yaa nagolni', Díń nḡeehń higaalyú Jesus yo'ııgo bich'i' yakti' ni', la'ıı Damáscusgee doo biini' hah dago Jesus yá sizııgo yaa yakti' ni'. ²⁸ Áıge' Jerúsalemyú da'adzaayú yil nkedikai. ²⁹ Áıgee doo biini' hah dago Jesus yá sizııgo yaa yakti', Jews daanliiníi Greek biyati' yee yádaakti'ıı yich'i' yakti'go yil lahadaadit'áhná' daabizilhee hádaat'ıı lé'e. ³⁰ Áı odlḡ' bee ilk'ııyú yıdaagołsııdná' Caesaréayú yil

hikai, áigé' Társusyú onádaabis'a'. 31 Áík'ehgo Jesus daayokaq̄hgo ha'ánálséhíí Judéayú, Gálileeyú, Samáriayú daagolíníí bíł nkenádaagodez'aaq̄go hadag bá nádaagodeyaa lẹ'e, aí Bik'ehgo'ihí'nań daidnłsigo dayúweh bá daagowáhgo, ła'íí Holy Spirit bidag ádaat'eego, dázhó łaq̄ silji. 32 Peter gotah anádaalgo Jesus daayokaq̄híí Lýdda golzeeyú daagolíníí alđó' yaa nyáá. 33 Ákú nnee Enéas holzéhi yaa nyáá, di'ihíí bigha sitjiigo tsebii legodzaahi. 34 Peter gáyihni, Enéas, Jesus Christ nánilzih: nádndáhgo nitsesk'eh ilch'i' nándle'. Áigé' dagoshch'i' Enéas nádiidzaa. 35 Áík'ehgo Lýddagee daagolíníí ła'íí Sárongee daagolíníí daayiltsaaq̄go Jesus yich'i' dahaskai. 36 Áigé' Joppa golzeegee isdzán Jesus yokaq̄hń gólji, Tábita holzéhi. Tábita golzeeyú Dórcas golzeego ágolzee: án nłt'éego at'éhi, tédaat'iyehíí yich'oníhi. 37 Áiná' án yóiyahgo ndezgaa'go daztsaa, áigé' bits'í tádaizgizgo ik'éhéyú kih dahnágost'aa yune' ndaistji lẹ'e. 38 Lýdda golzeehíí Joppa dábit'ahyú goz'aa, áík'ehgo Jesus daayokaq̄híí Peter akú naghaago yaat'ídaanzjiigo nnee naki yich'i' odais'a' nádaayokaq̄hyú, Doo nt'áhgo da, dák'ad akú nńáh, daabihniigo. 39 Áigé' Peter dagoshch'i' yił onákaigo ik'éhéyú kih dahnágost'aa'yú yił okai. Ákone' itsaahíí Peter yit'ahgé' daachago nazji, íicho ła'íí diyagé Dórcas t'ah hínaaná' áyílla n'íí dahdaayiníłgo. 40 Áiná' Peter dawa ch'ínokáh yilnńiidgo, ch'ékainá' Peter hishzhizhgo oskaq̄d; áigé' its'í siné'zhí' déz'jdná' gáníí, Tábita, nádndáh. Áík'ehgo ch'ínghalgo Peter yiltsaaná' nádiidzaago nezdaa.

41 Yich'ì' dahdidilñiigo náidnloos; áíge' Jesus daayokaañíí la'íí itsaa daanliiníí dawa yushdé' daayilñniidgo gádaabiñii, Kú Tábita náhi'na'.
 42 Jóppagee dahot'éhé baa godidezdlaadgo lanihi Jesus daayosdlaad. 43 Jóppa golzeegee Peter, Simon ikágé yildzahn yil sikeego doo alch'idé hiskaa da.

10

1 Caesaréa golzeegee nnee Cornélius holzéhi, siláada dalán gonenadín Italian band holzéhi yinant'a' nlini, goljí lé'e. 2 Án nneehñ godnksini, la'íí yil naháztaaníí bilgo Bik'ehgo'ihí'nañ daidnksí lé'e, tédaat'iyéhíí yich'ì' odaagohijáhi, la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ dá yokaah nt'éhi. 3 Ha'iz'aaagé' hayaazhí' taagi ledihikeezyúshí Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'a yaaká'gé'hi bil ch'í'nah ádelzaa, áí baa nyaáago, Cornélius, bilñniid. 4 Yiné'jídna' tsídolyizgo gáníí, Hat'íí lááhi, shiNant'a'? Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'ahíí bich'ì' hadziigo gábilñii, Bik'ehgo'ihí'nañ binadzahgee ni'okaahíí la'íí nilgoch'oba'íí bil nelá'. 5 Nnee Jóppa golzeeyú daadn'áá, Simon da'án Peter holzéhi, yil nánókáh:
 6 Simon ikágé yildzahn yil sikee, bigowa túnteel sikaaníí bit'ahyú goz'aa: hago áñne' shíhíí yaa nil nagolni'. 7 Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'a bich'ì' yakti' n'íí da'aazhí' ásdjídna' Cornélius binal'a'a naki yich'ì' áñniid, siláada godnksinihi dawahn nail'a'ihí aldó'; 8 Áík'ehgo bil ch'í'nah ágolzaahíí dawa yaa yil nadaagolni'ná' Jóppa golzeeyú odais'a'. 9 Áíge' hiskaa hik'e odais'a' n'íí kñh goznííí yich'ì' alhánégo hikahná' ha'iz'aaazhí' godeyaayú Peter kñh biká'yú okaah lé'e. 10 Dázhó shiná' siljigo

dahat'íhíta hoshąą nzi: áiná' áda'ilne'ná' nt'éégo bił ch'í'nah ágolne'go nágodiidzaa, ¹¹ Yaaká'gé' bich'í' ilch'á' ágodzaago yiltsąą, hat'íishí ligaihi bich'í' bił nkegonyáá, nadik'ą' ligaihi k'a'at'éhi, dijigé' daayota'go ni'zhí' yił nkedaistsooz: ¹² Ái biká'gee ba' iltah at'éhi, dzilká'yú daagolíni, ch'osh la'íi dló' nadaakaigo yiltsąą. ¹³ Yaaká'gé' yati' yidezts'ąą gáníigo, Peter, nádndáh; la' naktseedgo nnáá. ¹⁴ Áiná' Peter gáníi, SheBik'ehń, doodah, da'izlíné dagohíi doo daahidaągo nohwá goz'ąą dahíi doo hwaa hishąą da. ¹⁵ Yati'íi náyidezts'ąą gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nań nt'éégo áyílaahíi doo da'izlíné biłnńii bik'eh da. ¹⁶ Díi k'ehgo taadn da'ilké'go bich'í' ágodzaa: áigé' nadik'ą' ligaihíi yaaká'yú bił onágodzaa. ¹⁷ Peter, shił ch'í'nah ágolzaahíi hagoshą' ágot'eego shich'í' ágót'íid, nzíná' nńee Cornélius daades'a' n'íi hikai, Simon hayú gólíi? daanıigo na'ódaadilkidgo ch'í'ítinyú nazi. ¹⁸ Ya' Simon, Peter alód' bizhi'ń kú sidaa née? daanıigo na'ónádaadilkid. ¹⁹ Peter bich'í' ágodzaahíi t'ah yaa natsekeesgo Holy Spirit gábińii, Nńee taagi níka daantaago kú hikai. ²⁰ Nádnáhgo gódah ch'innáh. Bił nádńkáh, doo t'ąązhí' nt'éégo da: shíi kú odaasil'á'i at'éé. ²¹ Áik'ehgo Peter nńee Cornélius odais'a' n'íi yich'í' gódah ch'ínyáago gádaayihńii, Nńee bíka daanołtaahíi shíi ásht'íi. Hat'íi bighą kú nołkai? ²² Gádaabihńii, Cornélius, silááda dańán gonenadín yinant'a' nłini, nńee bi'at'e' nzhóni, Bik'ehgo'ihí'nań yidnłsini, Jews dawa nt'éégo baa yadaakt'i, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á dilzini yaaká'gé'hi bich'í' hadziigo níká idol'áá ńiigo, bigowayú ńńáhgo niyati' yidits'íhyú.

23 Áík'ehgo Peter, Ha'alkáh, yilnñiid, áigé' da'akú bedaiskaą. Iskaą hik'e Peter yil onákai, la'íi la' odla' bee ilk'isyú daanliiní Jóppagé'hi áldó' itah onákai. 24 Áigé' náiskaągee Caesaréa golzeeyú hikai. Áigee Cornélius bik'íiyú la'íi daabit'ekéhíi dała'áyílaago biba' naháztaą. 25 Peter t'ah bich'í' higaalná' Cornélius bidedeswodgo biyahzhí' hayaa na'ádolt'e'go yokaąh nágodiidzaa. 26 Áiná' Peter nábidnłozgo, Hizij: shíi áldó' dáni k'ehgo nnee nshłini ánsht'ee, bilñii. 27 Ilch'í' yakti'go ha'a'ázh, áigee ląągo biba' dała'ách'it'éégo yiltsaa. 28 Peter gadaayilñii, Nnee Jew nłini nnee lahgo hadaazt'í'ii yil na'aashgo, dagohíi yich'í' onadángo doo bee bá goz'aa da nohwíi bídaagonoksj; ndi shíi Bik'ehgo'ihí'nań gáshilñiigo shil ch'í'nah áyílaa, Nnee da'izlijj ádaat'ee, dagohíi dénochq'go ádaat'ee, doo daabilñii da. 29 Ái bigha shiká odaasoł'a'ná' doo t'aaqzhí' ánsht'eego da, dagoshch'í' niyáa: k'adíi nanohwídishkid, hat'íi bigha shiká odaasoł'a' ląą? 30 Cornélius gabilñii, Díi'i hiskaąná' dákogee in'ąązhí' dáshiná' oshkaąh ni'; áigé' ha'iz'aaqé' hayaazhí' taagi ledihikeezyú oshkaąh nt'éégo nnee bidiyagé bich'á'idindládi shich'í' sizijj ni', 31 Gáshilñiid, Cornélius, Bik'ehgo'ihí'nań ni'okaałhíi yidezts'aa, la'íi tédaat'iyéhíi baa ch'onba'íi yee nínalñih. 32 Áík'ehgo nnee Jóppa golzeeyú daadnłáągo Simon, da'án Peter holzéhi, yil nánókáh; Simon, ikagé yildzehń, yil sikee, bigowa túnteel sikaaníi bit'ahyú goz'aa: án nyáągo nich'í' yakti' doleel. 33 Ái bigha dagoshch'í' níka o'í'aad ni'; nłt'éégo

ándzaago nyaa. K'adíi daanohwigha dala'ánt'ee, Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee, Bik'ehgo'ihinañ hago'at'éégo nángon'áá shihíi dawa daadnts'ihíi bigha. ³⁴ Peter yalti' nkegonyaago gánniid, Bik'ehgo'ihinañ nnee dalekt'eego yaa natsekees bigosílsjíd: ³⁵ Nnee iltah at'éégo hadaazt'íi daantúígee dahadn Bik'ehgo'ihinañ yidnksinií la'íi nht'éégo at'éehíi Bik'ehgo'ihinañ bil dábik'ehi at'éé. ³⁶ Bik'ehgo'ihinañ biyati' Israel hat'i'i bich'i' bil o'ol'a'íi bídaagonolsj, Jesus Christ binkááyú nkegohen'áágo yá'iti': (án dawahá yebik'ehn nlii.) ³⁷ Da'ái yati'íi John, Baptize ádaanohwi'dolne', niigo yaa yakti'íi bikédé'go Gálilee golzeegé' Judéa dahot'éhé biyi' baa na'goni'go bídaagonolsj dishnii; ³⁸ Bik'ehgo'ihinañ Jesus Názaireth golzeegé' gólíni, Holy Spirit la'íi binawodíi bee baa godin'áágo its'áyinktíi: áigé' nht'éégo anát'ijlgo anádaal lé'e, la'íi ch'iidn yisná adaabílsini n'íi nádaiziih; Bik'ehgo'ihinañ yiknliihíi bigha. ³⁹ Jews daabini'yú la'íi Jerúsalemyú dawa ye'anát'ijlki nohwíi nohwináál anágot'ijl; án tsj'ihna'áhi yídaayiheskaigo daizes-hij: ⁴⁰ Áiná' áigé' taagi jji hileehgo Bik'ehgo'ihinañ nábihil'na'ná' ch'í'nah hit'ijigo abíílaa; ⁴¹ Doo nnee dawa bich'i' da, áiná' nohwíi daahihiltseh doleelgo Bik'ehgo'ihinañ hadaanohwihezníli nohwich'i' Jesus daztsaagé' naadiidzaahíi bikédé'go bil da'iidaa n'íi Bik'ehgo'ihinañ nohwich'i' ch'í'nah hit'ijigo abíílaa. ⁴² Jesus gánohwiłniigo nohwá ndaagoz'aa, Yati' baa gozhóni nnee baa bil nadaagołni', la'íi bich'i' gáshikdołniih, Daahinaahíi la'íi nanezna'íi yaa Yakti' doleelgo Bik'ehgo'ihinañ

haiyiltíí. ⁴³ Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íi dawa án yaa nadaagolńi'go gádaanniid, Áń bizhi'íi bee dahadń bodlaągo ba'okíhń bincho'íi da'izlíné doleel. ⁴⁴ Peter t'ah díi yaa yakti'go hayíi daidezts'aaníi dawa Holy Spirit bee baa daagodest'aą. ⁴⁵ Círcumcise ádaabi'deszaahíi bitahgé' Jesus daayodlaaníi Peter yił hikaihíi bił díyadaagodzaa, ái nńee doo Jews daanlíni da ndi Holy Spirit bee baa daagodest'aąhíi bigha. ⁴⁶ Holy Spirit-híi yati' la'i yee yadaakti'go ádaabísiigo la'íi, Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ahédaandzi, daanniigo daidezts'aą. Áík'ehgo Peter gáníi, ⁴⁷ Hadń díi nńee dánohwíi k'ehgo Holy Spirit bee baa daagodest'aaníi doo tú bee baptize ádaabi'dilńe' bik'eh da nzi? ⁴⁸ Áík'ehgo Jesus Christ bizhi' bee baptize ádaanohwi'dolńiik, niigo yee yágon'aą. Áígé' gádaabíńii, Da'kwíi hiskaązhi' kú nohwitahyú síndaa.

11

¹ Nadaal'a'a la'íi Jesus bee ilk'íiyú daanliiníi Judéayú daagolíníi, doo Jews daanlii dahíi Bik'ehgo'ihí'nań biyati' aldó' nádaagodn'aągo yaat'idaanzí. ² Áík'ehgo Peter Jerúsalem yúdag onanádzaago nńee círcumcise ádaaszaa zhińéé daanliiníi doo bił daabik'eh dago ³ Gádaabíńii, Nńee doo círcumcise ádaaszaa dahi bił da'ináa láa. ⁴ Áík'ehgo Peter hago'at'éégo ánadaagot'íikíi ilké' nyinilgo yaa yił nadaagolńi' nkegonyaa gáníigo, ⁵ Jóppla golzeeyú sídáago oshkaąhgo shil ch'í'nah ágolńéh nkegonyaa: Hat'íishí ligaihi shich'í' bił nkegonyaa, nadik'a' ligaihi díigé'

daayotągo shich'į' yil nkedaistsoozgo hiltsaa: 6 Da'as'ah nel'įidgo ái biká'gee ba' iltah at'éhi, dziłká'yú daagolini, ch'osh la'íi dló' nadaakaigo hiltsaa. 7 Yati' desiits'ąą gáníigo, Peter, nádndáh, nałtseedgo nnáá. 8 Áiná' gádéniid, SheBik'ehń, doodah, da'izlíné dagohíi doo daahiidaągo nohwá goz'ąą dahíi doo hwaa ízaashné'i at'éé da. 9 Yati'íi yaaká'gé' gánáshido'niid, Bik'ehgo'ihí'nań nł'éégo áyílaahíi doo da'izlíné biłnńii bik'eh da, ńii. 10 Díi k'ehgo taadn da'ilké'go shich'į' ágodzaa: áigé' nadik'ą' ligaihíi yaaká'yú bił onágodzaa. 11 Áigé' dagoshch'į' nńee taagi Caeseréa golzeegé' shich'į' hil'aad ląłhi shaa hikai. 12 Holy Spirit gáshilńniid, Ákú bił nádńkáh, doo t'ąązhi' nt'éégo da. Odlą' bee ilk'isyú daanliiníi gostán áldó' biłonáhiikai, áigee nkaigo nńeehíi bigowa yune' ha'áhiikai: 13 Áik'ehgo nohwił nagosńi' hago'at'éégo bigowa yune' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi sizįigo yiltsaągo gábiłnńiiid, Nńee la' Jóppa golzeeyú daadń'áá, Simon, da'án Peter holzéhi, yil nánókáh; 14 Áń ni la'íi bił nahántaaníi biłgo yati' bee hasdádolkahíi yaa nił nagodolńih. 15 Áik'ehgo bich'į' yádaashti' nágodiidzaago Holy Spirit bee baa daagodest'ąą, ntsé godeyaaná' nohwaa daagodest'ąą n'íi k'ehgo. 16 Jesus áńii n'íi, John tú zhá yee baptize ádaayizlaa; ndi nohwíi Holy Spirit bee baptize ádaanohwi'dolńiił, nohwiłńii n'íi bėnashńiih. 17 NohweBik'ehń Jesus Christ daahosiidłąądná' Bik'ehgo'ihí'nań Holy Spirit nohwaa daizné'íi bíi áldó' da'ái k'ehgo baa daizné'yúgo, shíi doo hat'íi bee inshłį dago,

doo doodah dishnii da ni'. ¹⁸ Áí daidezts'aaaná doo hat'íí ndaado'nii da, áíná' Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahédaanzigo gádaanii, Áík'ehgo nnee doo Jews daanlii dahíí áldó' binchó'íí yich'á'zhí' ádaaszaayúgo ihí'naa doo ngonel'aa dahíí Bik'ehgo'ihí'nań baidin'áá. ¹⁹ Stephen zesdijhíí bikédé'go Jesus daayokaahíí biniidaagodeszaahíí bigħa ilch'á'yú oheskaihíí, la' Pheníce golzeezhí', la'íí Cýprus golzeezhí', la'íí Ántioch golzeezhí' oheskai, dá Jews daanliiníí zhá Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee yich'í' yádaakti'go. ²⁰ La'íí nnee Cýprus golzeegé' la'íí Cyréne golzeegé' daagolíníí Ántioch golzeeyú hikainá' nnee Greek biyati' yee yádaakti'íí yich'í' yádaakti', Jesus nohweBik'ehń yaa yił nadaagolni'go. ²¹ Bik'ehgo'ihí'nań yił daanliigo nnee ląágo da'osdlaądgo Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' dahaskai. ²² Jesus daayokaahíí Jerúsalemgee ha'ánáséhíí áí yaat'ídaanzigo Bárnabas Ántiochyú odais'a'. ²³ Ákú nyááyú Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí ye'ánát'ijhíí yiłtsaągo bił gozhóó lę'e, Nohwi'odla' nłdzilgo bee nasolįigo nohweBik'ehń doo bich'á'zhí' ánadaahołne' da, daayilniigo yidag yádaakti'. ²⁴ Bárnabasń nnee nł'éhi nlii, Holy Spirit ye'at'éhi, la'íí bi'odla' nłdzili: áík'ehgo nnee ląágo Bik'ehgo'ihí'nań daayosdlaąd. ²⁵ Áígé' Bárnabas Társus golzeeyú Saul yíka ntaayú óyáá: ²⁶ Ákú yaa nyáágo Ántiochyú yił nat'áázh. Áígee Jesus daayokaahíí yił ha'ánáséhgo dała'a łegodzaa, áík'ehgo nnee ląágo yił ch'ídaagoz'aa. Ántiochgee Jesus daayokaahíí da'iłtsé ínashood daahosze'. ²⁷ Áí benagowaaná' nnee Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú

yádaakti'íí Jerúsalemgé' Ántiochzhí' hikai. ²⁸ Áí ła' Ágabus holzéhi hizi'go, Holy Spirit yábiyil'ti'go, Ni'godzán dahot'éhé shiná' góyéégo begodigháh, nniid: Cláudius Caesar nant'án nliiná' díí begolzaa. ²⁹ Ínashood daantíígee dayídaanel'aagee Jesus bee bik'íyú Judéayú daagolíníí bich'odaahi'nii daanzigo biini' ła daizlaa: ³⁰ Gádaadzaago Bárnabas ła'íí Saul yaa daizné'gé' Judéayú ínashood yánaziiníí yich'í' odaizné'.

12

¹ Áí benagowaaná' Hérod nant'án nliigo ínashood ła' yiniidaagonłsi nkegonyaa. ² Án bik'ehgo James, John bik'isn, bésh be'idiltkshé bee zesdij. ³ Áí Jews daanliiníí bił dádaabik'ehgo yigołsiidná', Peter aldo' ha'alt'e'go yee nagoshchij l'é'e. (Bán benilzoolé da'adijgo bán alzaahi daach'iyaaaná' díí be'ánagot'ijl.) ⁴ Áík'ehgo Peter Hérod bik'ehgo daayiltsoodgo ha'ádaist'e', áigé' siláada díí'go sinili binádaadéz'ijigo baa neltij; Bitis-hagowáh bee bíná'godinijgo bikédé'go nnee bináál ch'ínadishteeł nziigo. ⁵ Peter ha'áná'ilka' yune' ásitijná' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ínashood ha'ánálséhíí dá bá da'okaał nt'éé l'é'e. ⁶ Iskaa hik'e Hérod Peter ch'ínadishteeł nzi lago, ndi da'ái bitl'é' bésh hishbizhíí naki bee libi'destł'oggo siláada naki bigizhyú alhosh: siláada ła'ihíí dáaditijgee yinádaadéz'ij l'é'e. ⁷ Dahiko Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi ch'í'nah ádelzaago ha'ásitij yune' ididezdaad: Peter bi'ask'ehyú bedelchidgo, Dahale nádndáh, bilnniid. Bésh hishbizhíí bigan bee łestł'óq n'íí nanehesdee. ⁸ Áigé'

Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á gánábildo'niid, Nidiyagé ánágodle'go áde'it'ó, la'íi níkee na'ast'óné bee ná'nl'éés: áík'ehgo ágádzaa. Áíge' gánábildo'niid, Iká' ninasti'íi ídinántihgo shiké' nñáh. ⁹ Áíge' ch'inyáágo yiké' dahiyaa; Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á ánát'íhí da'anii bich'í' ánát'íhí doo yígótsi da; áiná' daazhógo shił ch'í'nah ágodzaa nzi lé'e. ¹⁰ Siláada yinádéz'iinú iltséhíi la'íi iké'geehíi yitis ch'in'áázhná' kih gozníli bich'í'zhí'go bésh dáádít'hi yaa n'áázh; áí dabínik'eh ch'ínkééz: áíge' ch'in'áázhgo kih bigizhyú itín yune' o'áázh; áígee dagoshch'í' Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á bich'á' onádzaa. ¹¹ Peter dabíi ídínágozjídgo gánniid, Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á shich'í' yi'aadgo, Hérod bíla't'áhge' la'íi Jews daanliiníi hago áshidilne'go ndaayokíi n'íi yich'á' ch'ishinkt'ihgo bígosíłs'jíd. ¹² Díi yígóts'jídna' John, da'án Mark holzéhi, bimaa Mary bigowayú óyáá; áígee láágo dala'adzaago da'okqah lé'e. ¹³ Peter ch'í'itinyú dáádít'íhí nyinests'igo it'eedn, Rhoda holzéhi, dáádít'hyú nyáá. ¹⁴ Peter bizhihíi yígóts'jídgo dá doo yá ch'í'itiinhé bił gozhó'ogo ha'ánálwodgo, Peter dáádít'ihgee sizj'i, niigo nñee ákóne' naháztaaníi yił nadaagosni'. ¹⁵ Niini' ádih née! daabílnniid. Áiná' dayúweh ágáníi. Gánádaabildo'niid, Binádidzokíi zhá benagowaa. ¹⁶ Áiná' Peter dayúweh dáádít'ih nyinkts'í: áíge' bá ch'ída'iztaqago daabíłtsaqaná' bił díyadaagot'ee lé'e. ¹⁷ Dant'éhe naháztaq doleel'íi bigha nabída'igizh, áíge' hago'at'éégo Bik'ehgo'ihinañ ha'áná'ilka'gé' ch'ibinkt'iníi yaa nagosni'. Áíge' gánniid, Díi ágodzaahíi James la'íi odlá' bee nohwik'íiyú

baa bil nadaago_{ni}'. Áígé' dahnyaago lahyúgo onanádzaa. ¹⁸ Hayilkaḡ hik'e siláada bitahyú ch'inii hadndláád, Peter hago adzaa, daaniigo. ¹⁹ Áígé' Hérod bíka ntaa ndi doo hwaa baa nyaa da, áík'ehgo siláada yinádaadéz'jì n'íi baa yá'iti'go natseedgo yándaagoz'aḡ. Áígé' Judéagé' Caesaréayú óyáago da'áígee sidaa lé'e. ²⁰ Hérod, Tyre la'íi Sídongee nḡee daagolíníi yich'ì hashkee: Blástus, Hérod yánal'a'á, t'eké ádaisdlaago dałaházhi' dał'adzaago Hérod yaa hikai, nkegohen'aḡ le', daaniigo yich'ì yádaakti', nant'an bini' bich'á'gé' zhá da'iyāḡhíi bighā. ²¹ Áík'ehgo ch'idaagoz'aaníi bijjì Hérod nant'an k'ehgo ík'e'idlaago nant'an dahsdaa n'gee dahnezdaago nḡee hikaihíi nkt'éégo yich'ì yałti'. ²² Áík'ehgo nḡeehíi, Díi bich'ì da'ch'okāḡhn bizhiihíi aníi, doo nḡee da! daaniigo ndaadidilghaazh. ²³ Hérod, Bik'ehgo'ihí'nañ zhá daach'idnksini at'éé, doo nii dahíi bighā dagoshch'ì' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'gé'hi kah bik'izhì' áyíılaa: áígé' ch'osh bitsì daiyaḡgo bizes- hjí. ²⁴ Áíná' Bik'ehgo'ihí'nañ biyati'íi dayúweh didezdaadgo nchaa siljì. ²⁵ Bárnabas la'íi Saul bilgo, bighā daades'a' n'íi ḡḡl ádaizlaaná' Jerúsalemgé' John, da'án Mark holzéhi, yił nakai.

13

¹ Ántiochgee ínashood ha'ánátséhíi Bik'ehgo'ihí'nañ binkáayú yádaakti'íi la'íi ilch'ídaago'aahíi, ái Bárnabas la'íi Símeon, Niger holzéhi, Lúcius, Cyrénegé' gólíni, Mánaen, Hérod nant'an yił daahina'n, la'íi Saul itah ha'ánakah lé'e. ² Dáshiná' Bik'ehgo'ihí'nañ daayokāḡhná' Holy

Spirit gábil̄nii, Bárnabas la'íi Saul shá nada'iziidgo bich'í' ádén̄iid n'íi shá its'ánoŕe. ³ Áík'ehgo dáshiná' náda'oskaq̄adná' Bárnabas la'íi Saul yiká' ndaadesn̄ii, áigé' odais'a'. ⁴ Áigé' Holy Spirit odaabis'a'go Seléuciayú n'áázh; áigé' Cýprusyú bil̄ oda'iz'eel. ⁵ Sálamisgee n'áázhná' Jews ha'ánátséh nagoz'aq̄ yuné' Bik'ehgo'ih̄i'nañ biyati' yaa yádaakti': John bich'odaan̄ii lé'e. ⁶ Páphos golzeegee ni' tayi' dahgoz'áni yiká' ch'ín'áázh; áigee n̄nee Bar-Jesus holzéhi, Jew nl̄ini, bena'ich'aahíi iltah at'éégo áná'ol'íi, Bik'ehgo'ih̄i'nañ binkááyú na'iziid ádil'inihi, Paul la'íi Bárnabas baa n'áázh lé'e. ⁷ Án n̄nee góyáni, nant'án nl̄ini, Sérgius Paulus holzéhi yil̄ n'áázh; án Bik'ehgo'ih̄i'nañ biyati'íi yidits'íh hát'íhíi bigha Bárnabas la'íi Saul yiká'ii'a'. ⁸ Áiná' Bar-Jesus, da'án Élymas holzéhi, (Élymas golzeehíi bena'ich'aahíi iltah at'éégo áná'ol'íi golzee go) nant'án dánko odl̄a hileeh nz̄ihíi bigha Bárnabas la'íi Saul yidáhzh̄i' yakti' lé'e. ⁹ Áiná' Saul, (da'án Paul holzéhi) Holy Spirit yábiyikti'go da'as'ah yineł'íi, ¹⁰ Áigé' gáyil̄nii, Ni, ch'iidn bik'ehgo ánt'ini, dawahn n̄nee bich'í' nach'áhi, dawahn nch̄o'go ánt'éhi, n̄t'éégo ágot'eehíi dawa doo nił nzh̄oq̄ dahi, Bik'ehgo'ih̄i'nañ bich'í' ts'ígodesd̄oh itín̄híi digizgo án̄sini, doo dayúweh ágant'íi da le'. ¹¹ K'adíi Bik'ehgo'ih̄i'nañ nich'í' ná'diziidgo dé't'ihézh̄i' niñáá ágod̄ihgo ch'ígona'ái doo hí'íi da nleeh. Dagoshch'í' biná'oh golbaa gozlii, áigé' godil̄hił bik'egonyáá; áík'ehgo hadn̄ bidil̄oqs̄n yíka nantaa nágod̄iidzaa. ¹² Áigé' nant'án ánágot'íi k'íi yo'íiná', Bik'ehgo'ih̄i'nañ biyati' yee

bil ch'ígót'aah n'íi baa yil díyagot'eego osdlaqad.
 13 Paul yil nakaihií bilgo Páphosgé' bil oda'iz'eel,
 ni' Pamphýlia golzeehíi biyi' Pérga golzeezhi'
 hikai: áigé' John bich'á' Jerúsalemyú onádzaa.
 14 Áigé' Pérgagé' yúweh ni' Pisidia golzeehíi biyi'
 Ántioch golzeeyú onanáakai, Jews daagodnłsiníi bijii
 ha'ánálséh goz'aqá yune' ha'ákaigé' dahdinezbih.
 15 Begoz'aaníi ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú
 nada'iziidi n'íi biyati' daayozhiihií bikédé'go
 Jews ha'ánálséhíi binadaant'a' bich'į' oda'is'a'
 gádaaniigo, Nnee daanołni, shik'íiyú, yati' ła' nnee
 bich'į' bidag yádaakti' lé'eyúgo dák'ad ágádaadołnih.
 16 Áik'ehgo Paul hizį'go na'ígizhná' gáníi, Israel
 hat'i'i daanołni, Bik'ehgo'ihí'nań daadinołsini,
 ídaayesólts'aqá. 17 Díi Isreal hat'i'i Bik'ehgo'ihí'nań
 daayokaqahń daanohwitaa n'íi hayiheznłlgo ni'
 Egypt, doo daabíyéhi biyi' daagolįi n'ná' nnee
 izigo ádaat'eego áyíłaa ni', ła'íi binawod bee ni'
 Egyptgé' ch'íinil ni'. 18 Dénchq'go ádaat'ee ndi
 yinádéz'įigo da'izliįyú dizdinhíi hagee bil łegodzaa.
 19 Ni' Cánaan golzeege nnee gots'idyú hat'i'i doo
 hat'íi dago áyíłaaná' bini' n'íi Israel hat'i'i dała'a
 daantįige biyéé doleekíi bebígozįihíi yá áyíłago
 ni' yá ilk'idaahosdzog. 20 Ái bikédé'go aayádaaltihíi
 bánadaant'aago bá ágólaa, díidn gonenadínyú
 ashldadin łegodzaayú shį, Bik'ehgo'ihí'nań
 binkááyú na'iziidi, Samuel holzéhi, nyáázhi'.
 21 Áigé' izigo nant'án daayokeed; áik'ehgo Saul,
 Kish biye', Benjamin hat'i'íi nłni, Bik'ehgo'ihí'nań
 baa destįigo bánant'aago dizdin łegodzaazhi'. 22 Áń
 k'ihzhi' nnáinłtįiná' David nant'án análzaa; án díi

k'ehgo ánúgo yaa nagolní', David, Jesse biye'híí shíł dávik'ehyú át'ééhíí ła'íí dáhasht'ííyú ánát'ííhíí bígosíłsı́ıd. ²³ Díí nnee bich'á'gé' hadaakishchínihíí bitahgé' Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áání k'ehgo Israel hat'i'i bá Hasdá'iiniikíí bá yiktı́ı, án Jesus holzee: ²⁴ Doo hwahá Jesus higháh daná' John, Nohwincho'íí bich'á'zhı́' ádaakne'go baptize ádaanohwi'dolne', niigo Israel hat'i'íí dawa yich'ı́' yakı́' lé'e. ²⁵ John binasdziid k'ad aal áile'ná' gánı́ı, Hadń át'ı́ı daashidolı́ıih? Shı́ı doo án ásht'ı́ı da. Ndi shikéde'go higháhihíí biket'óól k'e'ish'adgo ndi doo bik'eh sı́ıı da. ²⁶ Nnee daanołını, shik'ı́ıyú, Abraham hat'i'i daanołını, ła'íí nohwitahgé' Bik'ehgo'ihí'nań daadinołsını, hasdách'ikáhı́ı baa na'gonı́ı'ıí nohwı́ı nohwich'ı́' alzaa. ²⁷ Jerúsalemyú daagolı́ııı binadaant'a' dábilgo Jesus doo yınádaagolı́ı da, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi ádaanıı n'ı́ı, godilzinı́ı bijı́ı dawahn náhóııı n'ı́ı doo bil ıdaagoı́ı dahı́ı bigha ádaanıı n'ı́ı begolzaa, da'itsaahı́ı bee bá ndaagoz'ąągo. ²⁸ Hat'ı́ı bigha daayizilhééhı́ı doo yıdaagołsı́ı da, ndi Pı́late nádaayokaah, zilhéé daayılniigo. ²⁹ Bek'e'eshchiinı́ı aal begolzaaná' tsı́ıłna'áhi biká'gé' godah ch'ınádaiztı́ıgo, tsébi'ı'án yune' ilch'ı́'ndaiztı́ı. ³⁰ Ndi daztsąągé' Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'na': ³¹ Áı́gé' ła'ągo iskaągo hayı́ı Gálileegé' Jerúsalemzhı́ı yıl hikaihı́ı yich'ı́' ch'ı́'nah ánádil'ı́ı lé'e, áı k'adyúgo bináál ánagot'ı́ıdı́ı nnee yıl nadaagolı́ı'. ³² Yati' baa gozhónı' baa nohwıl nadaagolı́ı', bich'á'gé' hadaakinelt'aaníı Bik'ehgo'ihí'nań bąngon'áą n'ı́ı k'ehgo, ³³ Jesus nábi'dihil'na'ı́ı, nohwı́ı

bichagháshé daandliiníí nohwá ye'ílaa; psalm nakigee aldó' biyi' gáníigo k'e'eshchij, ShiYe' níí, díí jiiigé' nitaa sílíí. ³⁴ Doo dildzid nanádleech dago daztsaagé' náyihilna'íí yaa nagolni'go gáníí, Da'aniigo David bángoni'ááníí nohwíí nohwaa nshné'. ³⁵ Psalm la'íí aldó' biyi' gánadí'nii, Dilzini Nlíni níyééhíí dildzidíí doo bee bángon'áah da. ³⁶ Davidhíí naghaa n'ná' habinołt'ííhíí bá Bik'ehgo'ihí'nań yigha bin'a'íí aal áyíílaahíí bikédé'go, David daztsaago bik'íí n'íí le'sinilíí bitahyú nbi'deltíí lé'e, áík'ehgo nłdzid; ³⁷ Ndi Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'na'íí doo nłdzid da. ³⁸ Áí bigha nnee daanołni, shik'íyú, bídaagonołsi le', díí nneehń baa nohwil nagolni', binkááyú dénchogó' ádaanołt'ee n'íí nzhooníí bee nohwaa nágodit'aahíí bigha: ³⁹ Hayíí án yodlaahń dawahá biyi'gé' nłt'éégo ch'íbilteehi at'éé, áiná' Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí Moses binkááyú ni'né'i doo dawa bee ch'íkółteehi at'éé da. ⁴⁰ Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi ágádaanii n'íí doo bee nohwich'í' ágonéh da doleełhíí bigha baa daagonołsaq; ⁴¹ Saq, aadaadlohií daanołni, nohwil diyadaagot'ee, doo haada daadołeek: nohwíí yołkaalıí biyi' hat'íhíta ashle', áí ashle'íí la' nohwil nagolni'yúgo ndi doo daahółdlaq da. ⁴² Jews daanliiníí ch'ínákainá' doo Jews daanlij dahíí, Ike'gee godilziníí bijij da'áík'ehgo nohwil nanádaagodołnih, daabilniigo nádaabokaqah. ⁴³ Áík'ehgo dała'ách'it'ééhíí aal tanách'osaqaná' Jews daanlíni la'íí Jews bi'okaqahíí yedikaihíí daidnłsini laq'ago Paul la'íí Bárnabas yiké' dahiskai; áí bich'í' yádaakti' la'íí, Bik'ehgo'ihí'nań bilgoch'oba'íí dayúweh nłt'éégo baa hołkaah,

daabilniigo bidag yádaalti'. ⁴⁴ Áígé' godilzih hik'e kih goznilgee nneehíí dásdozhá dawa dała'adzaa, Bik'ehgo'ihinań biyati' ídaayésts'aayú. ⁴⁵ Jews daanlíni nnee dała'at'éehíí daayiltsaana' dázho da'olch'iid lẹ'e, Paul aníihíí doo áígee da, daanii la'í nchọ'go yaa yádaalti'. ⁴⁶ Paul la'í Bárnabas doo biini' hah dago gádaanii, Bik'ehgo'ihinań biyati'íi nohwíi iłsé nohwich'i' bee ya'iti'go dávik'eh: ndi daanohwíi k'ihzh'i' bídaasoyilgo dahazhi' ihinaahíí doo bik'eh sitií da daanołsi dago, adándaagosolt'aahíí bigha doo Jews daanlii dahíi bich'i'go dahsiikai. ⁴⁷ Ágáníigo nohweBik'ehń nohwá ngon'áá, Doo Jews daanlii dahíi bá idindláádíí nliigo hanilíí, ni'godzán náhen'aayú nnee iltah at'éégo hadaazt'i' i ninkáayú hasdákáh doleeł. ⁴⁸ Doo Jews daanlii dahíi díi daidezts'aana' bil daagozhógo Bik'ehgo'ihinań biyati' ya'ahédaanzí lẹ'e: dahazhi' daahinaa doleełgo nábidihesdlaahíí dawa da'osdlaad. ⁴⁹ Bik'ehgo'ihinań biyati' Antioch binaayú dáhot'éhé didesdlaad lẹ'e. ⁵⁰ Ndi Jews daanlíni isdzané daagodnłsini nkt'éégo bídaagozini, la'í nnee nant'an daanlíni ákú daagolíníí biini' ya ádaagozlaa, Paul la'í Bárnabas biniidaagododle', daaniigo, áik'ehgo daabini'gé' ch'idaayineyood. ⁵¹ Bikee leezh yaa daayilháal, doo hádaabich'it'ii dahíi nnee bee bigózihíí bigha, áígé' Icóniumyú onanát'aazh. ⁵² Hayíi da'osdlaadíi bijíi dawa yee bil daagozhó, la'í Holy Spirit ye'adaat'ee lẹ'e.

14

¹ Icónium golzeegee Paul la'í Bárnabas bilgo

Jews ha'ánálséh goz'aa yune' ha'a'áázhgo yádaakti', áík'ehgo nnee láágo da'osdlaad, la' Jews daanlíni, la' Greeks daanlíni. ² Áíná' Jews doo da'odlaa dahíi, doo Jews daanlii dahíi yił daagoshkishgo odla' bee ilk'íyú daanliiníi bich'í' nchọ'go natsídaakesgo ádaizlaa. ³ Da'áígee sikeego nzaad ogoyaago, doo biini' hah dago Bik'ehgo'ihí'nañ yá yádaakti' lé'e, áík'ehgo godiyihgo be'ígózini la'íi ízisgo áná'ol'íi Paul la'íi Bárnabas binkááyú Bik'ehgo'ihí'nañ ánát'íi go biyati' yee bilgoch'oba'íi da'anii at'éégo bígózigo áyíílaa. ⁴ Áígee nnee daagolíníi ilk'ékai; la' Jews daanliiníi yił daagost'íi; la'íi Paul la'íi Bárnabas yił daagost'íi. ⁵ Doo Jews daanlii dahíi la'íi Jews daanliiníi bindaant'a' bilgo biní'da'díhíh la'íi nbída'ihne'go ndaagoshchii, ⁶ Ái yídaagolsíidná' Lýstra la'íi Dérbe, Lycaónia biyi' kih nagoznilyú la'íi binaayú dahtsídinkii. ⁷ Ákú yati' baa gozhóni yaa nadaagolni'. ⁸ Lýstra golzeegee nnee di'ilihi sidaa lé'e, dágózliiná' dasa'go doo nagháhi da: ⁹ Án Paul yaakti'go yidits'ag: Paul da'as'ah bineł'íigo bi'odla' golíigo nádziihgo bígolsíid, ¹⁰ Áík'ehgo, Nádnáhgo hizii, bilnii. Nnee di'íln dáhah nádihitahgo dahiyaa. ¹¹ Nnee dała'at'ééhíi Paul adzaahíi daayiltsaana' Lycaónia biyati'íi yee nádaadidilghaazhgo gádaanii, Daadinlziníi nohwich'í' nken'áash, nnee k'ehgo nohwitahyú anát'ash. ¹² Bárnabasn Júpiter daayihii; Paulhií, itisgo yaakti'híi bigha Mercúrius daayihii. ¹³ Kih goznílii bádngée kih biyi' Júpiter bich'í' da'ch'okaahíi goz'aa lé'e; áígee Júpiter bich'í' okaah yebik'ehn magashi la'íi ch'il hishbizhgo alzaahíi ch'é'ítinzhí' la'ádaizlaa, magashihíi

natseedgo Paul la'íí Bárnabas okaqahgo baa hi'níí nziigo, nnee dała'adzaahíí binadzahgee. ¹⁴ Áiná' nadaal'a'á, Paul la'íí Bárnabas, díí yaat'idaanzigo doo bił daanzhoq dago ák'e nada'ihidziiz nágodiidzaago, nnee dała'at'ééhíí yitah anákeel lé'e, nawode gádaaniigo, ¹⁵ Nnee daanołni, hat'íí láá bigha ágádaakt'íí? Nohwíí aldó' nohwíí k'ehgo nnee ndlíni ant'ee; daazhógo ádaat'éhi bich'á'zhí' ádaalne'ná' Bik'ehgo'ihí'nań hińahi daahokqah le', án yáá, ni'gosdzán, túnteel la'íí dawa biyi' daagolínihíí áyílaahi at'éé: ¹⁶ Áń doo áníná' nnee itah at'éégo hadaazt'i'i dabiini'yú nadaakeego áyíłsi lé'e. ¹⁷ Da'ágát'éé ndi be'ígózi doleekí dawah nohwich'í' ch'í'nah áyíłsi, nkt'éégo nohwich'í' at'éé, nanágołt'ihgo la'íí ná'nt'ihgo nohwá ágółsi, ch'iyán la'íí ilgoyikshóóníí bee hwoi daandliigo ánohwíłsi aldó'. ¹⁸ Áí gánniidgo magashi nastseedgo bee daahohiikaqah daanzı n'íí t'aqzhı' ádaadzaa, ndi dásdozhá begolzaa. ¹⁹ Jews daanlıni Antiochge' la'íí Icóniumge' hikaihíí nnee la' yiini' yá ádaagozlaago Paul leyída'isne'go, daztsaa láá daanzigo kih goznil bitisyú ch'ídaideshood. ²⁰ Áiná' ínashood bińaayú nazıigo, nádiidzaago kih goznil yune' onanádzaa: áigé' iskaq hik'e Dərbeyú ó'áázh, Bárnabas biłgo. ²¹ Áí kih goznilyú yati' baa gozhóni yaa nadaagoln'igo láágo da'osdlaqdná' Lýstra, Icónium la'íí Antioch golzeeyú t'aqzhı' onákai, ²² Ínashood nłdzilgo ádaile'go, yidag yádaakt'igo, Dayúweh da'okłlaq le', daayılniigo, la'íí, Nyé'i daadihiits'ago zhá Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanlıní itah daahiidleeh,

daayihniigo aldó'. ²³ Dáshiná' da'okaaḡgo ínashood ha'ánálséhíí dawago yánazíni yá hadaiheznílná' Bik'ehgo'ihí'nań yada'olíhíí yaa yidin'áá. ²⁴ Pisídia yiyi' ch'ín'áázhná' Pamphýliagee n'áázh. ²⁵ Pérgagee Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee yádaakti'gé' Attália golzee yuyaa onanát'aazh. ²⁶ Áíge' Ántiochyú t'aaḡḡ' bíł onada'iz'eel, áíge' odaach'is'a' ni', áíge' binasdziidíí aḡł ładaizlaahíí Bik'ehgo'ihí'nań bíłgoch'oba'íí yee baa daagodest'aḡ ni'. ²⁷ Ákú nakainá' ínashood dała'adzaago hago'at'éego Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíí dawa yaa yil nadaagolni', la'íí doo Jews daanliḡ dahíí odlaaḡo yá yil ch'ída'iztaaníí aldó'. ²⁸ Da'áígee ínashood yil naháztaḡo ńzaad godeyaa.

15

¹ Ła' nnee Judéa golzeegé' hikaigo odlá' bee ilk'íyú daanlíni yil ch'ídaago'aah, Moses yegos'aaníí bik'ehgo circumcise ádaanohwi'deszaayúgo zhá hasdálkáh, daanigo. ² Paul la'íí Bárnabas díí yaa yádaakti'go díyat'eego yil lahada'dit'áh, áik'ehgo Paul la'íí Bárnabas, la'ihíí aldó' Jerúsalem yúdag nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni díí baa nahódaidilkidyú dołkah, daayihniigo hadaiznil. ³ Ínashood ha'ánálséhíí daabides'a'go dahdiikai; doo Jews daanliḡ dahíí Jesus yich'i' dahaskaihíí yaa nadaagolni'go Pheníce la'íí Samária golzeeyú ch'íkai: odlá' bee ilk'íyú daanliiníí dawa yaa bíł daagozhóó. ⁴ Jerúsalemyú hikainá' ínashood ha'ánálséhíí, nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni bíłgo yaa hikaihíí ba'ahédaanzigo hago'at'éego

Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidíi dawa yaa yil nadaagolni'. ⁵ Ła' ínashood Phárisees zhinéego daagot'iiníi daahizi'go gádaanniid, Da'anii círcumcise ádaal'iigo dávik'eh, ła'íi Moses yegos'aaníi bikísk'eh ádaanoł'eego daan'niigo bándaaagosii'ąą. ⁶ Nadaal'a'á ła'íi ínashood yánazíni díi yaa yádaakti'híi bighą dała'adzaa. ⁷ Nzaad godeyaago łahada'dit'áhná' Peter hizí'go hadzii, Nnee daanołini, shik'íyú, dá'alk'iná' yati' baa gozhóni, Jesus baa yati'íi, shíi shinkááyú doo Jews daanlii dahíi daidits'ago Jesus daayodłąą doleelgo Bik'ehgo'ihinañ nohwitahgé' hanášíłtíi ni'. ⁸ Bik'ehgo'ihinañ daakojíi dawa yígółsini Holy Spirit nohwíi nohwaa daadest'aaníi k'ehgo bíi aldó' baa daadest'ąągo bił'ijóóníi yee yil ch'í'nah áyíłsi; ⁹ Nohwíi ła'íi bíi biłgo dáłekt'eego nohwaa natsekeesgo bi'odłą' bee bijíi nł'éego ánádaisdlaa. ¹⁰ Áik'ehgo hat'íi bighą nohwíi ła'íi daanohwitaa n'íi ch'éh ádaahiil'ij n'íi, Jesus daayodłani doo Jews daanlii dahíi łaadaile'go ádaakt'iigo Bik'ehgo'ihinañ nabídaanołtaa? ¹¹ Jesus Christ nohweBik'ehń dážhó biłgoch'oba'íi bee hasdáhii'núłgo bíi aldó' da'áik'ehgo hasdákáhgo dahohiidłąą. ¹² Nnee dała'adzaahíi dawa doo hat'íi daahíłts'ag daná' Bárnabas ła'íi Saul yídaayést'sąą, hago'at'éego doo Jews daanlii dahíi bitahyú Bik'ehgo'ihinañ binkááyú godiyłhgo ánágot'ijłíi ła'íi ízigo áná'ol'ijłíi ánáda'ol'ijł n'íi yaa nadaagolni' le'e. ¹³ Ał hadaasdziiná' James hadziigo gánniid, Nnee daanołini, shik'íyú, shídaayełts'ąą: ¹⁴ Símeon gáníi ni', Da'íłtsená' doo Jews daanlii dahíi Bik'ehgo'ihinañ bizhi' yee da'okąąhgo hayiníi

doleehíí bigha yaa nyáá lé'e. ¹⁵ Dálet'eego Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidi n'íí yaa nadaagosni'; díí k'ehgo k'e'eshchijí ni', ¹⁶ Díí bikédé'go nádishdaalgo David bich'á'gé' hadaakishchinihíí nadaant'ángo ánádaashdle', kih ánágoch'idle' lehíí k'ehgo; nagohezgo' n'íí dawa nágodisht'ijí, nlt'éégo nnágodish'aak: ¹⁷ Nnee la'ihíí aldó' Bik'ehgo'ihinañ hádaabit'ijí dolee'híí bigha, la'íí doo Jews daanlijí dahíí shizhi' bee daahojíhíí aldó', nii nohweBik'ehñ, díí dawa ánát'ijí. ¹⁸ Bik'ehgo'ihinañ ni'godzán ágólzaagé' yushdé' godezt'i'go binasdziidíí yígólsí ni'. ¹⁹ Áí bigha shíí díí k'ehgo shíł dábik'eh, doo Jews daanlijí dahíí Bik'ehgo'ihinañ bich'í' dahnáhikáhíí doo hat'íí bigha bich'í' nadaagont'og bik'eh da: ²⁰ Díí zhá bee bich'í' k'eda'iilchii, Beda'okaqahíí nastseedgo nadn'ái yaa hi'niił n'íí doo daalsaa da, doo nant'í' nach'ikai da, la'íí dawahá bize'da'ist'ooníí la'íí dilihíí aldó' doo daalsaa da. ²¹ Doo ániiná'gé' godezt'i'go kih nagoznííí dawagee hadn' Moses yaa nadaagolni'íí gólíí, Jews daagodnłsiníí bijijí Jews ha'ánálséh nagoz'aq yune' Moses binaltsoos dawahn nádaahojíí. ²² Nadaal'a'á, ínashood yánazíni, la'íí ínashood ha'ánálséhíí dawa biłgo dabíí bitahyú nnee hádaihezníłgo Antiochyú Paul la'íí Bárnabas yíł daides'a'go bił dádaabik'eh; áik'ehgo Judas, Bársabbas holzéhi la'íí Silas, ínashood bitahyú nnee ádn nazínihíí: ²³ Naltsoos díí k'ehgo k'e'eshchiiníí yíł odais'a': Odlá' bee nohwik'íyú daandlíni, nadaal'a'á, la'íí ínashood yánazíni biłgo, nohwíí doo Jews daanolijí dahíí, Antiochyú, Síriayú, Ciliciayú odlá' bee nohwik'íyú

daanołini, Gozhóó, daanohwił'nii. ²⁴ Doo hadń ágádaabiln'nii da ndi, nohwich'á'gé' ła' yati' yee nanohwinł'pogo, Círcumcise ádaanohwi'dilne', ła'íi Jews bich'í' begoz'aaní yikísk'eh ádaanoł'ee, daanohwił'niigo nohwiini' nadaidezgeedíi baat'ídaandzı ni': ²⁵ Áík'ehgo dała'áhiidzaaná' nnee ła' hadaahii'niil, ái Paul ła'íi Bárnabas, nohwił daanzhóni, ákú bił nádaadn'aago daanohwigha nohwił dádaabik'eh. ²⁶ Díi nneehíi dásdozhá daabi'distseed, Jesus Christ nohweBik'ehń bizhi' bee daabich'ozhihíi bigha. ²⁷ Áík'ehgo Judas ła'íi Silas díi naltsoosíi bił daadel'a', dá díi bek'e'eshchíihíi k'ehgo dabíi nohwił nadaagodolnih. ²⁸ Holy Spirit ła'íi nohwíi nohwił dádaabik'eh, doo nohwá nyéé dago, dá díi zhá bee nohwá ndaagosiit'aq; ²⁹ Beda'okaqahíi nastseedgo nadn'ái yaa hi'niil n'íi, ła'íi dił, ła'íi dawahá bize'da'ist'pooníi doo daakşaa da, doo nant'í' nach'ikai da aldó': díi bich'á'zhı' ádaanoł'eego nzhqo. Da'ái zhá nohwich'ı' k'eda'shiilchij. ³⁰ Dahdes'a'ná' Ántioch golzee yuyaa okai: ákú hikainá' ínashood dała'ádaizlaaná' naltsoosíi yaa daistsooz: ³¹ Bek'e'eshchiiníi daayozhi'ná', ái bee hadag ádaat'eehíi bigha bił daagozhóó. ³² Judas ła'íi Silas, dabíi Bik'ehgo'ihı'nań binkááyú yakti'i daanliigo, odlá' bee bik'íyú ląágo yich'ı' yádaaktı', ła'íi nłdzilgo bi'odlá' goleehíi bigha yidag yádaaktı' lé'e. ³³ Dét'ihézhı' naháztąą hik'e odlá' bee bik'íyú nadaal'a'á bich'ı' onádais'a', bił daagozhóógo. ³⁴ Áiná' Silas, Dákú sídáá ndizhqo, nniid. ³⁵ Paul ła'íi Bárnabas aldó' Ántiochyú sikee, Bik'ehgo'ihı'nań biyati' yee ilch'ídaago'aahgo ła'íi

yaa nadaagolŋi'go, la'ihíí áldó' láágo ágádaat'íi ni'.
³⁶ Da'kwíí hiskaaníí ch'ígóyáá hik'e Paul Bárnabas gáyilnii, Noo', t'áazhí' nádot'aash kŋh gozŋil n'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa nagohiilŋi' n'íyú, odlá' bee nohwik'íyú baa nanádaanotaa hagosha' ádaat'ee. ³⁷ Bárnabasń John, da'án Mark holzéhi, yil dikáh hát'íí. ³⁸ Ndi Paulń doo yil dikáh hát'íí da, dabí'iktsená' Pamphýliagee bich'á' t'áazhí' ádeheltjii ni', doo dayúweh bich'odaaniigo yil okai da ni'. ³⁹ Áí bighá la', Ch'ík'eh, niiná' la'íí, Dah, niigo yighá díyat'eego lahadit'áh, áí bighá ilk'é'áázh: Bárnabasń Mark biłgo bił oda'iz'eel, Cýprus golzeeyú; ⁴⁰ Paulń Silas hayiktjigo dahn'áázh, odlá' bee bik'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí nohwil daanlij, daabihniigo. ⁴¹ Áík'ehgo Sýria golzeeyú la'íí Cilícia golzeeyú ínashood ha'ánátséhíí bi'odlá' nłdzil hileehíí bighá akú ch'ín'áázh.

16

¹ Áígé' Paul Dərbeyú nanadzaa, Lýstrayú áldó': áígee Jesus yodláni sidaa lé'e, Timothy holzéhi, isdzán odláni Jew nłni bimaa; áiná' bitaahíí Greek nlij: ² Áń Lýstragee la'íí Icóniumgee odlá' bee ilk'íyú daanliiníí nł'éégo baa yádaakti'. ³ Paul Timothy yil di'aash hat'íigo círcumcise ábíílaa, bitaa Greek nlijgo Jews ákú daagolíníí dawa yídaagołshíí bighá. ⁴ Kŋh nagozŋilyú hikahná' Jerúsalemgee nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni begoz'aaníí bá ádaizlaahíí bek'e'eshchíni baa daistsooz, yikísk'eh ádaat'ee doleekíí. ⁵ Áík'ehgo ínashood ha'ánátséhíí bi'odlá' nłdzil daasilij, la'íí dajjii biigha bínáhíkah lé'e. ⁶ Holy Spirit, Asia biyi' doo Bik'ehgo'ihí'nań biyati'

bee yádaakti' da, biłniigo Phrýgia la'íi Galátaiyúgo ch'ékai. ⁷ Mýsiayú hikainá' Bithýniayú dikáh nt'éégo Holy Spirit doo hádaabist'iji da. ⁸ Áík'ehgo Mýsiahíi ch'ékaigo Tróasyú hikai. ⁹ Tł'é'yú Paul bił ch'í'nah ágolzaa: nnee Macedóniagee golíni siziji; án gábiłniigo náboqaah, Yushdé', kú Macedóniayú nñáhgo nohwich'onñii. ¹⁰ Bił ch'í'nah ágodzaaná' dagoshch'i' Macedóniayú nkáh daaniidzi, yati' baa gozhóni, Jesus baa yati'íi, baa nadaagohiilni'go Bik'ehgo'ihí'nań ánohwiłñii láá daandzigo. ¹¹ Áík'ehgo Tróasgé' ts'igozdoh Samothráciash'i' nohwił dahdez'eel, iskaą hik'e Neápolisýú nohwił naada'iz'eel; ¹² Áíge' Philíppizhi' ohiikai, ái Macedónia biyi' itisgo kih goznili, Rome yebik'ehi: kú naháataągo da'kwíi hiskaą. ¹³ Jews daagodnksiníi bijji túnlíni bahgee kih goznilgé' ch'inkai, ákú náda'ch'okaąah goz'aą; áígee dinebigho isdzané nihikáhíi bich'i' yádaahiilti' ni'. ¹⁴ Isdzán Lydia holzéhi, Thyatíragé' golíni, nak'a' lichiiigo dot'izhíi baa nahiniihń, Bik'ehgo'ihí'nań yokaąahń, nohwidezts'aą: án Bik'ehgo'ihí'nań bijji ilch'a' áyúilaago Paul ániihíi nht'éégo yidezts'aą. ¹⁵ Áń la'íi yił naháztaaníi biłgo baptize ádaabi'delzaaná' nádaanohwokaąahgo gánohwiłñii, NohweBik'ehń da'anii yodlaągo daashidołniiyúgo, shigowayú nahísóltaą. Dayúweh yushdé' daanohwiłniiyú ohiikai. ¹⁶ Náda'ch'okaąah goz'aąyú hiikaahná' it'eedn, ch'iidn biyi' goljiigo o'ijń, biyisnahíi zhaali yá ágole'ń nohwaa nyáa: ¹⁷ Áń Paul la'íi nohwíi nohwiké' naghaa, dilwoshgo gániiigo, Díi nneehíi Bik'ehgo'ihí'nań da'tiséyú at'éhi bánada'iziidíi ádaat'ee, hago'at'éégo hasdách'igháhíi yaa

nohwíł nadaagoln̄i. ¹⁸ Da'ágánát'ijlgo ląágo iskaą. Ái Paul yik'etsézdjįdgo t'ąązhį' adzaago spirit nchq'íi gáyil̄nii, Jesus Christ bizhi'íi bee gánildishn̄ii, Biyi'gé' hannáh. Áík'ehgo dagoshch'į' hayáá. ¹⁹ Biyisnahíi zhaali yá ádaile' n'íi bich'á' ásdjįdgo yídaagołsįdná' Paul lą'íi Silas ył ndaazdeelgo na'hin̄iih goz'ąyú nadaant'án biyahzhį' ndaideshood, ²⁰ Áigé' nant'ánchań daanliiníi yaa ył hikaigo gádaayil̄nii, Díi nneehíi, Jews daanlíni, kú nadaagont'ogo nadaago'aa, ²¹ Bi'at'e'íi nohwíi Romans daandlíni nádaagodiit'aago doo nohwá goz'ąą dahíi yee ilch'ídaago'aah, ái bikísk'eh ádaant'eego doo nohwá goz'ąą da. ²² Áigé' nnee ląágo dała'adzaahíi bik'i dahishjeed; áigé' nadaant'aahíi Paul lą'íi Silas bidiyágé baa nadaihezdziįzná' habída'itśaasgo bá ndaagoz'ąą. ²³ Aasińilíi nádaabinestsazná' ha'áná'ilka' yuńe' ha'ádaabisdeel, bena'igęsé nai'ńilíi gádaayil̄niigo, Nłt'éégo binádaadń'įi. ²⁴ Ágabih̄niihíi bighą da'il̄ńi'yú ha'áná'ilka' yuńe' da'obiláá, bikee o'i'án yuńe' odaadés'eezgo ádaabizlaago doo nahi'naa da. ²⁵ Áigé' t'ł'é'ís'ahyú Paul lą'íi Silas Bik'ehgo'ihí'nań daayokaąąhgo lą'íi ya'ahédaanzigo da'do'aalgo ha'áshijeedíi daabidezts'ąą lę'e. ²⁶ Dągosile ni' godihes'naago, ha'áná'ilka'á biká' goz'aaníi dihes'naago dagoshch'į' dáádítįh dawa ch'ída'ezkęęz, lą'íi bésh hishbizhíi bełídaahest'óó n'íi k'eda'os'nah. ²⁷ Bena'igęsé nai'ńilíi ch'ínádzidná' ha'áná'ilka'á bidáádítįhíi ch'ída'astaąago yo'įigo ha'áshijeedíi hahizkįi lą nziigo bésh be'idiltłishé hayiidziįzgo

ídizildee niizijj. ²⁸ Áíná' Paul nádidilghaazhgo gáníí, Íní'dólníh hela': daanohwigha t'ah kú naháataḡ. ²⁹ Bena'igēsé nai'nííí, Kq' shaa no'aa, niigo ha'alwod, áíná' tsídolyizgo dithdná' Paul la'íí Silas yiyahzhì' nágo', ³⁰ Áíge' yìl ch'ékainá' gádaayihñii, Hago ashñéngo hasdáshidilteeh? ³¹ Gádaabihñii, Jesus Christ nohweBik'ehñ hondlaḡyúgo hasdánílteeh, la'íí bil nahántaanihíí áldó'. ³² Áígee án la'íí yìl naháztaanihíí dawa Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bee yich'ì' yádaakti'. ³³ Da'ái bit'é' binída'desñihgee bá tádaizgiz; áíge' dagoshch'ì' án la'íí yìl naháztaaníí dawa baptize ádaabi'deszaa. ³⁴ Bigowayú yìl onákaiyú yá da'dezné', áíge' án la'íí yìl naháztaaníí dawa Bik'ehgo'ihí'nañ daayosdlaḡdhíí bigḡ bil daagozhóḡ lē'e. ³⁵ Got'ijj gozliñná' nant'án iké'gee siñilíí aasiñilíí akú odes'a', Nneehíí ch'ínánót'aash, daaniigo. ³⁶ Bena'igēsé nai'nííí ádaaniihíí Paul yìl nagosñi' gáníigo, Nant'án iké'gee siñilíí in'á', ch'ínánót'aashgo: áík'ehgo ch'ínó'áashgo nohwil gozhóḡgo nádoḡ'aash. ³⁷ Áíná' Paul gábihñii, Nohwíí Romans ndlíni dá doo nohwaa yá'iti'é nñee biñáál nohwída'ashtlzh, ha'áná'ilka' yuñe' ha'ádaanohwisdeel; ya' k'adíí dánant'ì'é ch'ínánohwiléé née? Dah; dabíí kú nókáhgo ch'ídaanohwinoléé. ³⁸ Aasiñilíí díí yati'íí nant'án iké'gee siñilíí yìl nadaagosñi': áí Paul la'íí Silas Romans daanliinií yídaagosñidná' ndaaldzid. ³⁹ Áík'ehgo akú hikaigo nt'éégo yich'ì' hanádaasdziiná' ch'ínádaabizlaago, Kìh gozñilgé' ch'ínó'áash, daabihñii. ⁴⁰ Áík'ehgo ha'áná'ilka'gé' ch'ínát'aazh, áíge' Lydia bigowayú ó'áázh:

odla' bee bik'íyú daanliiní daayo'íiná' yidag yádaakti'ná' onát'aazh.

17

1 Áigé' Amphípolisyú la'íi Apollóniayú ch'ékainá' Thessalonícayú nanákai, ákú Jews ha'ánálséh goz'aqá lé'e: 2 Ákóne' Paul ha'ayáa, da'át'íihí k'ehgo, áigee Jews daagodnksiní bijjü Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bek'e'eshchiiní yaa yándaaltihgo taadn godilzih. 3 Christ biniigodelzaaná' daztsaagé' naadiidzaahí dábik'ehyú adzaa, daayihniigo nkt'éégo ch'í'nah ádaayilsgo yaa yádaakti'; áigé' gádaayihni, Díi Jesus baa nohwil nagosni'n Christ nlij. 4 Áik'ehgo la' da'osdlaqadgo Paul la'íi Silas yihikai; Greeks daagodnksini láqgo, isdzané itisyú nandeehí doo alch'idé aldo' ádaadzaa da. 5 Áiná' Jews daanlíni da'olch'iidgo nnee nchog'o nadaakaihí da'ádaizlaago nnee áigee daagolíní yil daagołkizh, Jason bigowa ch'ida'isdziiz, Paul la'íi Silas nnee da'adzaahí bich'i' ch'idaanendzood daanzigo. 6 Doo hwaa da yidaagołsijdná' Jasongo la'íi odla' bee ilk'íyú daanlíni aldo' la' bilgo nadaant'an bidáhzhí' ndaineyood, daadilwoshgo gádaaniiná', Díi nneehí ni'gosdzán biká' dahot'éhé daagołkizhgo na'aash n'íi kú n'áázhgo, 7 Jason k'iyó'ní lé'e: nant'an la'ihí nlij, Jesus holzéhi, daaniigo, aí dawa Caesar yegos'aaní doo yikisk'eh ádaat'ee da. 8 Nnee da'adzaahí la'íi nant'an daanliiní díi daidezts'aaná' doo bil dábik'eh da. 9 Jason la'ihí bilgo idánada'hes'nílná' na'ndaabines'iid. 10 Odlá' bee ilk'íyú daanliiní

tł'é'yú Paul ła'íi Silas Beréayú odais'a': ákú n'áázhná' Jews ha'ánálséh goz'aą yune' ha'a'áázh. 11 Jews áígee daagolíni Jews Thessalonícagee daagolíni bitisgo nł't'éégo natsídaakees l'é'e, Jesus baa na'goni'íi dážhó hádaat'íigo nádaidnné'go Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníi dajji biigha yitah daadéz'íigo daayozhíi l'é'e, Jesus baa na'goni'íi da'anii shi daanzigo. 12 Ái bigha ląągo da'osdłąd; isdzáné Greeks daanlíni itisyú nandeehíi doo ałch'ídé da, nnee aldó' ląągo da'osdłąd. 13 Áiná' Thessalonícagé' Jews daanlíni Beréagee Paul Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee yałti'íi yídaagołsijdgo, ákú náńsąągo, Beréagee daagolíníi yił daagoshkizh l'é'e. 14 Áík'ehgo odlą' bee iłk'íiyú daanlíni dagoshch'í' Paul túnteel bich'í'go odais'a': Silas ła'íi Timothy da'áígee sikeená'. 15 Paul yił okaihíi Áthenszhí' yił niikai: t'aązhi' nádesht'aazhná' Paul gábiłnii, Silas ła'íi Timothy dagoshch'í' shaa no'aash le'gá shá biłdołnii. 16 Paul Áthensgee biba' sidaaná' beda'aszaahíi bich'í' da'ch'okąąhíi dážhó ląągo yo'íigo biyi'siziiníi doo bił gozhóq da. 17 Áík'ehgo Jews ha'ánálséh goz'aą yune' Jews daanlíni ła'íi nnee daagodnłsini yił łahada'dit'áh, ła'íi na'iniih nagoz'aąyú dajji biigha nákaahíi aldó' yił łahada'dit'áh. 18 Igoyą' yaa nakaihíi, ła' Epicuréans daaholzéhi, ła'íi Stóics daaholzéhi baa hikai. Ła' gádaanii, Díi bizaagolánihíi ląą hat'íi niih? Ła'ihíi, Bich'í' da'ch'okąąhíi doo bigózi dahi yaa nagolni' ngonolníi, daanii, Jesus yaa nagolni' ła'íi nanezna'íi naadiikáhíi yaa nagolni'híi bigha. 19 Daabiłtsoodgo dahisk'id Areópagus golzeeyú

yil hikai gádaayihniigo, Áníidégo ilch'ígót'aahíi
 baa nohwil nagolní'. ²⁰ Hat'íishj doo bigózi
 dahi baa nagolní'go da'nts'ag: áí bídaagonlzi
 hádaahiit'ij. ²¹ (Athensgee dasa' daagolíníi la'íi
 nzaadgé' daagoljí n'íi dawa daazhógo na'goni'
 áníidéhíi yaa nadaagolní'go dagohíi yídaayésts'aago
 naháztaq.) ²² Paul dahisk'idgé' Mars golzeeyú
 sizijgo gáníi, Athensgee daagonolni, dážhó nohwil
 daagodiyih láágo bigosítsiid. ²³ Hishgaalyú dawahá
 daahokqahíi daanesh'íi, la'íi da'okqahgee DILZINI
 DOO BÍGÓZÍNI BICH'I' golzeego k'e'eshchiiníi
 hish'ij ni'. Áík'ehgo daahokqahíi doo bídaagonolj
 dahíi baa nohwil nagoshni'. ²⁴ Bik'ehgo'ihí'nañ
 ni'godzán la'íi dawahá biká' daagolíníi áyílaahn
 yaaká'yú la'íi ni'godzán bilgo yeBik'ehñ nlijgo
 da'ch'okqah nagoz'aaníi nnee áyílaahíi doo
 yiyi' goljí da. ²⁵ Doo hat'íi yidn nlij dahíi bigha
 dawahá nnee ádaizlaahíi doo bee daach'okqah
 da, dabíi nnee dawa ihí'naahíi, nádidzohíi la'íi
 dawahá yá ágótsihíi bigha. ²⁶ Nnee da'á
 bich'á'gé' nnee íltah at'éégo hadaazt'i ni'godzán
 biká' dahot'éhé góljigo yá áyílaa, la'íi hazhí'
 daahinaahíi la'íi hayú daagolíníi yá ngon'áá;
²⁷ Bik'ehgo'ihí'nañ yiká daadéz'ij doleethíi bigha,
 baa deshaal daanzigo, dat'éé ndi da'á ntijgo
 doo nohwich'á' nzaadyú gólíni at'éé da, ²⁸ Bee
 daahin'naa, la'íi bee nadaahiikai, la'íi binkááyú
 daagondlij; nohwitahgé' biyati' nzhónihíi la'
 gádaaniihíi k'ehgo, Nohwíi da'anii bichagháshé
 daandlij. ²⁹ Nohwíi Bik'ehgo'ihí'nañ bichagháshé
 daandlijgo, nnee dábiini'ihíi yee Bik'ehgo'ihí'nañ
 ádaile', óodo dagohíi béshligai, tséeta bee nt'éégo

be'ilzaahíí áyílaahíí k'ehgo doo baa natsídaahiikes da le'. ³⁰ Nnee Bik'ehgo'ihí'nań doo yídaagołsı daná' binchọ'íí doo yineł'íí da ni': ndi k'adíí Bik'ehgo'ihí'nań nnee dahot'éhé gádaayiłniigo bá ndaagoz'ąą, Nohwinchọ'íí bich'á'yúgo ádaałne': ³¹ Nnee háyiltíínií ni'gosdzán biká' nnee dábik'ehgo yaa yałti' doleełgo ła'a jii ngon'ááhíí bighą; áí da'anii ágodońiikíí da'ái nnee daztsąągé' náyihil'na'íí bee nnee dawa yígółsigo áyíłaa. ³² Nanezna'íí naadiikáhíí yaa da'dezts'ąąná' ła' baa daadloh lé'e; ła'íí, Baa nohwł nanagolńi' ndi at'éé, daanii lé'e. ³³ Áík'ehgo áigé' Paul ch'ínyáá. ³⁴ Nnee ła' bíhikaigo da'osdłąąd: Dionýsius, Areópagite nłni, ła'íí isdzán Dámaris holzéhi, ła'ihíí bilgo alđó'.

18

¹ Díí bikédé'go Paul Áthensgé' dahnyaago Córinthgee nyáá. ² Áígee Áquila, Jew nłni, Póntusgé' gólíni yaa nyáá, áí bi'aad Priscilla bilgo da'ánihí Italygé' n'ááz, (Jews daanłni Romegee daagolínií, Daanohwigha ch'ínółkáh, niigo Cláudius ngon'ááhíí bighą,) áík'ehgo Paul yaa nyáá. ³ Paul alđó' gowałolgai ágole'íí nliigo yil daagolłigo yil nada'iziid lé'e: (ái gowałolgai ádaile'íí daanłi.) ⁴ Jews daagodnłsinií bijii dawahn ha'ánáłséh goz'ąą yune' Paul Jews daanłni ła'íí Greeks daanłni yich'ı' yánádaaltihgo biini' yá ádaagozłaa. ⁵ Silas ła'íí Timothy Macedóniagé' n'áázhná' Paul dá yałti' nt'éé, Jesus, Christ nlii, niigo Jews daanłni yil nadaagolńi'. ⁶ Jews daanłni doo hádaabit'ii dahíí bighą dénychọ'égo

bidáhzhì' yádaakti'ná' Paul bidiyágé yíilháalgo gádaabih̄nii, Dáhaago ádaaldzaa lé'eyúgo dánohwíi nadaanohwink̄'og; shíí doo nashink̄'og da: kodé' godezt'i'go doo Jews daanlii dahíi bich'i' dahdisháh. ⁷ Áigé' dahnyaago n̄ee Jústus holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nañ yokaq̄ah̄n, bigowayú óyáá; áí gowahíi Jews ha'ánátséh goz'aaníi dábit'ahgé' goz'aq̄ lé'e. ⁸ Críspus, Jews ha'ánátséh yinant'a' n̄líni, yil naháztaaníi dawa Jesus daayosdlaq̄; la'íi Córinthgee daagolíníi Paul biyati' daidezts'aq̄aná' da'osdlaq̄go baptize ádaaszaa. ⁹ Áigé' t̄'é'yú Jesus Paul bil ch'i'nah ágólaago gábih̄nii, Doo n̄enldzid da, yán̄ti', doo t'aq̄zhì' ánt'éé da: ¹⁰ Shíí n̄il nsh̄liigo n̄ee doo la' n̄ni'dol̄nih at'éé da: dzaq̄agee shichagháshé láq̄ago daagolíi. ¹¹ Áík'ehgo áígee golíigo daládn legodzaagé' gostán dahitaq̄, n̄ee bitahyú Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' yee ilch'ígo'aah lé'e. ¹² Áigé' Akéyagee Gállio nant'án n̄liiná' Jews daanlíni ledikaigo Paul yich'i' nanakíi, áík'ehgo yáná'itihéyú yil hikai, ¹³ Gádaan̄iigo, Díi n̄neeh̄n begoz'aaníi doo yikísk'eh at'éé dago, Bik'ehgo'ihí'nañ daayokaq̄ahgo n̄ee biini' yá ádaagoléh. ¹⁴ Paul k'ad hadziih nt'éégo Gállio Jews gádaayih̄nii, Nch̄o'go ánágot'íi dagohíi nyeeyú ádzaahíi baa yádaakti'yúgo nohwíyést's'áq̄ago dávik'eh doleeł ni', Jews daanołni: ¹⁵ Áiná' yati', hizhíi la'íi benagosol'aaníi zhá baa lahada'dok̄'áhíi bighayúgo, dánohwíi nadaanohwink̄'og; shíí díi k'ehgo ágot'eehíi doo baa yashti' at'éé da. ¹⁶ Áík'ehgo yáná'itihégé' ch'iyineñyood. ¹⁷ Greeks daanlíni dawa Sósthenes, Jews ha'ánátséhíi

yinant'a', yił ndaazdéelgo yánáltihíí dahnándaahíí bádngée nyída'ashtlizzh. Gállio ánágot'ııdıí doo yich'ı' zhińéé át'éé da ni'. ¹⁸ Díí bikédé'go Paul da'áigeé sidaago nızaad ogoyáá, áige' odlą' bee bik'ıyú daanlíni yich'á' bił o'ı'éeł Síriayú, Priscilla ła'ıı Áquila biłgo; Cenchréagee bitsizíl yikshéeg: godnısgo ngon'áá n'ıı bighą. ¹⁹ Áige' Éphesusyú hikai, áigeé Priscilla ła'ıı Áquila sikeená' yich'á' óyáá: áíná' bíhıı Jews ha'ánátséh goz'ąą yune' oyáágo Jews daanlíni yich'ı' yádaaktı' lé'e. ²⁰ Da'anahzhı' sındaa, daabilıııná', Dah, ııigo, ²¹ Yich'á' dahnanásdzaa, gáyıııigo, Okąąhgo da'idaąyú dázho disháh hást'ııı, Jerúsalemıyú: Bik'ehgo'ıhi'nań hát'ıyúgo nohwaa nádıshdáál. Áık'ehgo Éphesusgé' bił oná'ı'éeł. ²² Caesaréayú bił na'n'éélná' ınashood ha'ánátséh yúdag óyáágo dét'ıhézhi' yił yádaaktı' lé'e, áige' yagi Ántiochyú onanádzaa. ²³ Dét'ıh ákú sidaa hik'e dahnaadiidzaa, łahyúgo onanádzaago Galátia ła'ıı Phrygia golzeeyú ch'ınyáá, ınashood dawa bi'odlą' nıdzil ánádaidle'go. ²⁴ Jew nlíni, Apóllos holzéhi, Alexándriayú gólını, Éphesusyú nyáá; dázho nı't'éégo yałtı', Bik'ehgo'ıhi'nań biyati' bek'e'eshchiınıı nı't'éégo yígótsı. ²⁵ NohweBik'ehń bikísk'eh ch'ogaalıı nı't'éégo baa bił ch'ıgot'áni; bijıı yune' dıltı'go, dawahn nohweBik'ehń yaa yałtı'go ıch'ıgó'aah lé'e, John baptize ábi'delzaahıı zhá yígótsı ndi. ²⁶ Áń Jews ha'ánátséh goz'ąą yune' doo biini' hah dago yałtı' nkegonyaa; Priscilla ła'ıı Áquila daabidezts'ąąná' dasádnıyú yił okaigo Bik'ehgo'ıhi'nań bikísk'eh ch'ogaalıı nı't'éégo doo

hidziih dago bił ch'ídaago'aah lẹ'e. ²⁷ Akéyayú shił ido'eel nzíná' odlá' bee bik'íyú daanlíni, Apóllós akú deyaa, ndaadołteeh le'gá, daayihniigo inashood Akéyagee daagolíní yich'í' k'eda'ashchijj: akú nyáána' inashood ilgoch'oba'íi bee da'osdlaadíi nł'éeego yich'onii lẹ'e. ²⁸ Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'e'eshchiiníi bee Jesus, Christ nlii, bił ch'í'nah ádaayisigo nnee bináál Jews daanliiníi yil lahada'dit'áhgo biini' yá ádaagozlaa.

19

¹ Apóllós Córinthgee sidaaná' Paul ni' bidazhineéego ch'inyáágo Éphesusyú nyáá; akú inashood la' yaa nyáágo, ² Gádaayihni, Ya' Holy Spirit bee nohwaa daagost'aq lánée da'osodlaadná? Gádaanii, Dah, Holy Spirit nliiníi doo hwaa baat'idaandzi da. ³ Paul gáyihni, Hat'íishá' bikísk'eh baptize ádaanohwi'deszaa láá? John ilch'ígó'aahíi bikísk'eh, daanii. ⁴ Paul gánádo'niid, John, Nohwinchó'íi bich'á'zhí' ádaalne'go baptize ádaanohwi'dolne', niigo nnee baptize ádaile' ni', Shiké'gé' hígháhíi, Jesus holzéhi, daaholdlaq, daayihniigo. ⁵ Díi daidezts'aqaná' Jesus nohweBik'ehń bizhi' bee baptize ádaabi'deszaa. ⁶ Áíge' Paul biká' ndaadesniigo Holy Spirit bee baa daagodest'aqgo yati' la'i yee yádaakti', la'íi Bik'ehgo'ihinań binkááyú yádaakti' lẹ'e. ⁷ Nnee nakits'adah shi hilt'ee lẹ'e. ⁸ Áíge' Paul Jews ha'ánálséh goz'aq yune' onadáhgo doo biini' háh dago yakti'go taagi dahitaa, Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee begoz'aaníi yaa yakti'go la' biini' yá ádaagozlaa. ⁹ Áiná' la' t'aqzhí' na'ádi'nilgo doo

da'odlaꝯ da lẹ'e, áí dała'at'ééhíí bináál Jesus bikísk'eh da'ch'okahíí nchọ'go yaa yádaakti', áí bigha Paul, ínashood bilgo, yich'á' dahdikaigo, Tyránnus holzéhi bida'oltag yune' dajji biigha ilch'i' yánádaaltih. ¹⁰ Díí k'ehgo ádaat'jigo naki legodzaa; áík'ehgo Asia biyi' daagolíníí dawa, Jews daanlíni lá'íí Greeks daanlíni Jesus nohweBik'ehń biyati' daidezts'aꝯ. ¹¹ Bik'ehgo'ihinań Paul binkááyú ízisgo áná'ol'jhií doo hwaa hit'j dahi ye'ánát'jil: ¹² Bááyó dagohíí itil sitzoozé Paul bich'á'gé' daanezgaihíí bich'i' onádaach'iníil, áík'ehgo kah yaa nakaihíí nádaabi'dilziih, lá'íí nnee spirits nchọ'i biyi' daagolíí n'íí hahikáh. ¹³ Lá' Jews daanlíni dá nakai nt'éhi nnee biyi'gé' spirits nchọ'i hadainiyoodíí daanlíni, Jesus nohweBik'ehń bizhi' yee ádaanjigo spirits nchọ'íí hadainiyood daanzigo gádaayiníí, Jesus, Paul yaa yakti'ihí, bee ná ngoní'áꝯ. ¹⁴ Jews bi'okaaḥ yedaabik'ehi yánant'a'i, Sceva holzéhi, biye'ke gots'idihíí ádaat'jid lẹ'e. ¹⁵ Áíná' spirit nchọ'i gádaabihíí, Jesus bígonsi, Paul áldó' bígonsi; nohwíí hadń ádaakt'ji shi? ¹⁶ Nnee spirit nchọ'i biyi' golínihíí nnee gots'idi yich'i' yaahilwodgo dawa yich'i' dahnadilwo'go yitis silji, áík'ehgo gowaꝯé' dádaatichiigo biní'da'deznihgo ch'ínkíí. ¹⁷ Éphesusgee daagolíníí, Jews daanlíni lá'íí Greeks daanlíni díí yídaagolsjdná' dawa tsídaadesyiz lẹ'e; áík'ehgo Jesus nohweBik'ehń bizhi' nnee dawa daidnksi nkegonyaa. ¹⁸ Nnee láꝯgo da'osdlaꝯdíí nehaskaigo nchọ'go ánádaat'jil n'íí yaa nadaagolní'. ¹⁹ Bena'ch'aahíí ye'ánádaat'jil n'íí lá' binaltsoos dała'ádaizlaago nnee dawa

bináál daidnid: áí da'izlǰhíí daayohtag hik'e
 zhaali béshligaihíí ashldadin doo náhóltagyú
 da'izlíni lé'e. ²⁰ Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinañ biyati'
 dayúweh bínágodaałgo itisgo at'éé silji. ²¹ Díí
 ánágot'jídíí bikédé'go Holy Spirit bik'ehgo Paul
 Jerúsalemyú déyáágo Macedóniyú la'íí Akéyayú
 ch'idishaal nzigo gáníí, Ákú déyááhíí bikédé'go
 Romeyú aldó' dishaal. ²² Áígé' bich'odaanihíí
 naki, Timótheus la'íí Erástus Macedóniyú odes'a';
 bíí Asiayú dét'ihézhí' sidaa lé'e. ²³ Áiná' Jesus
 bikísk'eh da'ch'okqahíí nñee déenchq'go yaa
 hago'áá nkegonyaa. ²⁴ Ła' nñee Demétrius
 holzéhi, béshligaihíí yitsidi nlíni, kǰh biyi' Diána
 daach'okqahíí béshligai bee be'ilzaago áile'i, án
 béshligai daayitsidíí ląágo yich'í' nadaahi'niil
 lé'e; ²⁵ Án áí nñee la'íí da'ágát'éégo binasdziidíí
 bilgo dała'áyíılaago gádaayilñii, Shik'isyú,
 díí nada'idziidíí bich'ą'gé' ízisgo da'it'jǰhíí
 bídaagonoısi. ²⁶ Díí daal'jǰ la'íí daadołts'ag, Dawahá
 bich'í' da'ch'okqahíí nñee ádaile'íí doo bich'í'
 da'ch'okqah bik'eh da, niigo Paul, nñee ląágo biini'
 yá ádaagozlaago nohwich'ą'yúgo ádaadzaa, doo dá
 Éphesus zhá da, Asia biyi' dák'azhá dahot'éhé aldó':
²⁷ Díí nohwinasdziidíí nohwich'ą' daayilchq; doo
 áí zhá da, ndi Diána, isdzán bich'í' daach'okqahíí
 ízisgo at'éhi, kǰh biyi' daach'okqahíí doo ilji da
 hileeh, áí Asia dahot'éhé la'íí ni'gosdzán biká' nñee
 dawa daabokqah n'íí bich'ą'gé' ízisgo gos'ánihíí
 bech'ígowáh doleel. ²⁸ Díí daidezts'qaná' díyat'eego
 bádaagozhchijidgo nádaadilghaazh, Éphesusgee
 daagolíníí daayokqahíí, Diána holzéhi, ízisgo at'éhi

nlíni at'éé, daaniigo. ²⁹ Áík'ehgo k̄ih gozñilgee godikish gozñiigo, dała'ánách'it'ij̄h goz'aq̄ yun̄e' nádnk̄ij̄, Paul yil̄ nakaihi Gáius la'íi Aristárkus, Macedóniagé' daagolíni, ákóne' odaideshoodgo. ³⁰ Paul n̄nee l̄áágo dała'adzaahíi bitahyú digháh hát'ij̄ ndi yil̄ nakaihíi, Dah, daabih̄nii. ³¹ Asiagee nant'án, Paul bit'eké daanlíni, al̄dó' bich'ij̄ o'ip'a', Dała'ánách'it'ij̄h goz'aq̄ yun̄e' donah hela', daabih̄niigo nádaabok̄aq̄h. ³² N̄nee la' kogo ádaaniiná' la'íi lahgo ádaanii: áígee godikish; hat'íi bigh̄a dała'ádaach'idzaahíi la' doo yídaagols̄ij̄d da lé'e. ³³ N̄nee la' Alexánder holzéhi, Jews daanlíni, Nohwá hadziih, daabih̄niigo ádnyú nadaabizl̄oqs. Án na'ígizh, n̄nee yich'ij̄, Jews daanlíni bá yashti' nzigo. ³⁴ Ndi Jew n̄liigo yídaagols̄ij̄dná' dála't'oh̄e, Éphesusgee daagolíni daayok̄aq̄híi, Diána holzéhi, ízisgo at'éhi nlíni at'éé, daaniigo daadilwoshgo nakidn l̄edihik̄eęz. ³⁵ Áígé' k̄ih gozñilíi begoz'aaníi yek'e'eshchini n̄nee dała'at'ééhíi, Doo hago'aa da, yih̄niidná' gádaayih̄nii, Éphesusgee daagonolíni, díi k̄ih gozñilgee daagolíniíi, Diána, ízisgo at'éhi, daayok̄aq̄hgo hadn̄ doo yígols̄i da? La'íi be'ilzaahíi Júpiter bich'á'gé' nalt̄o'íi daayok̄aq̄hgo al̄dó' hadn̄ doo yígols̄i da? ³⁶ Díi doo da'anii da doo hadn̄ nii le' at'éé dahíi bigh̄a doo daagonol̄ch'aad dago dábik'eh, doo nats'íikees dahíi doo ádaakt'ij̄ da. ³⁷ Díi n̄nee kú daanenoyoodíi dilzihgo nagoz'aaníi doo daĩch̄oqh da, la'íi isdzán be'ilzaahi daahohiik̄aq̄híi doo nch̄o'go yaa yádaakti' da. ³⁸ Áík'ehgo Demétrius la'íi da'itsidi yil̄ nada'iziidíi dahadn̄ yaa yádaakti'go hádaat'ij̄yúgo, yáná'itihé ch'í'ot̄aq̄, la'íi aayádaakti'íi gólíi, akú laa

yádaakti' dábik'eh. ³⁹ Dayúweh ła' hádaakt'iyyúgo nnee yándaaltihíi ilch'i' hilneh ndi at'éé. ⁴⁰ Díi jji be'ánágot'iidhíi bigha nohwaa yáda'iti' ngolníi, hat'íi baa daagonch'aadihíi doo ła' da. ⁴¹ Díi yee gánniidná' nnee dała'at'ééhíi, Nádaadołkáh, yikniiid.

20

¹ Godikish n'íi aqná', Paul ínashood yushdé' daayikniidná' yinádaadezhchid, áigé' yich'á' Macedóniayú dah nadiidzaa, ² Macedónia biyi' daagolíníi yitaaghaago yidag yádaakti'ná' Greeceyú nyáá. ³ Ákú taagi bedahitaa. Jews daanlíni benadaago'aaná' Síriayú bił naadez'eel nt'éégo Macedóniayúgo ch'ínánoshdáh nzi lé'e. ⁴ Sópater Beréagé' gólíni, Aristárkus ła'íi Secúndus, Thessalonícagé' daagolíni; Gáius, Dérbegé' gólíni, ła'íi Timótheus; Tíkakus ła'íi Tróphimus, Asiagé' daagolíni, aí dawa yił deskai. ⁵ Ái Tróasyú okaigo áigee nohwiba' naháztaq lé'e. ⁶ Bán benilzoolé da'ádihgo bán alzaahi daahi'daa ni', áigé' Philíppigé' Tróaszhi' ashdla'i nohwee daizkaa nohwil dah'o'olgo; áigee naháataqago gots'idi nohwee daizkaa. ⁷ Godilziníi bijji ínashood da'okaaqago da'iyaaqago dała'adzaaná' Paul iskaa dahnádishdáh nziqo dá yił yádaakti'go t'é'is'ah. ⁸ Dá'ík'ehyú dahnágost'aayú dała'adzaa yune' ik'ah koi' láqago daadilti' lé'e. ⁹ Ákú nnee ánii nagháhi Éútikus holzéhi biká'got'íne daadentáagee dahsdaago iilhaazh: Paul dá yahti' nt'éégo nneehíi gódah ch'ínenlóól, aí taagi nágot'aagé' lé'e, áigé' daztsaaqago nádaintij lé'e. ¹⁰ Áík'ehgo Paul gódah ch'ínyáago hayaa adzaago yinazhchidná' gáníi,

Doo hago nohwil ádaagot'ee da le'; t'ah hinaa. ¹¹ Paul wá'yúdag onádaaná' bán yehesdlaadgo da'iyáá, áigé' yil íkch'í' yánádaalti'go nzaad ogoyáá gost'iidzhí', áigé' yich'á' dahnadiidzaa. ¹² Nnee áníi nagháhá gódah ch'ínenlóol n'íi hinaago yil onákai, dázho bil daagozhóogo. ¹³ Paul dab'ítsé tsina'eelíi si'aayú nkaigé' Ássosyú nohwil da'des'eel, ákú nkaigo Paul tsina'eelíi yiyi' dahndáah doleeł, daandzigo: Paul dání' ákú higháhgo ngonlchííhíi bigha. ¹⁴ Ássosgee nohwaa nyáána' tsina'eelíi yeh hiyáágo Mityléneyú bil nohwil da'iz'eel. ¹⁵ Áigé' nohwil dahna'iz'eelgo iskaą hik'e Chíos ba'ashhahyú nohwil ch'ida'iz'eel; áigé' iskaą hik'e Sámosyú nohwil nada'iz'eel, áigé' Trogylliumgee dét'ih naháataą; iskaą hik'e Milétusyú nohwil nada'iz'eel. ¹⁶ Paul Asiahíi biyi' doo nzaad begodigháh dahíi bigha Éphesus bitis bil ch'ida'i'eelgo ngon'áá: dávik'ehyúgo Péntecost-híi bijjii Jerúsalemýú dáhah hikáhíi bigha. ¹⁷ Paul Milétusyú sidaago Éphesusyú ínashood yánazini, Kú nólkáh, daabihniigo o'í'a'. ¹⁸ Ákú hikainá' gádaayihni, Da'ítsé Asiagee níyáágé' godezt'i'go dawahn hago'at'éégo nohwitahyú gonshjii n'íi bídaagonojsi, ¹⁹ Dá shaa goch'oba'go, lahgee shináá túnáljíná' Jews daanlíni shenadaago'aahíi bee shich'í' nagont'ogo Bik'ehgo'ihí'nań bá na'isiid ni': ²⁰ Dawahá nohwá nzhooníi doo ła' t'aązhí' ánsi dago baa nohwil nadaagoshni'go nohwil ch'í'nah ashłaa ni', dała'ánádaakt'ijyú ła'íi daagotahyú, ²¹ Jews ła'íi Greeks daanlíni, Nohwincho'íi bich'á'zhí'go ádaalne'ná' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í'go

ádaa_hnéh, la'íí Jesus Christ nohweBik'ehń daaholdlaago bada'okíí, dishniigo baa bił nadaagoshni' n'íí aldó' bídaagonoksi. ²² Áík'ehgo k'adíí Holy Spirit nashihínaa'go Jerúsalemyú nádésdzá, ákú shidáhyú goz'aą doleekíí doo bígonsi da: ²³ Ndihií ha'ánshteeh la'íí shiniigonk't'éé doleekíí shiba' goz'aago Holy Spirit shił nanágonih, kih nagoznilyú nashaayú. ²⁴ Áíná' áí doo shił hago'at'éé da, shi'ihina'íí doo shił ilíí da, shił gozhógo shinasdziid łashlé zhá hást'íí, la'íí yati' Jesus nohweBik'ehń shaa yiné'íí Bik'ehgo'ihinań bił goch'oba'íí nkt'éégo baa na'goni'íí aął baa nagoshni'go hasht'íí. ²⁵ Nohwíí nohwitahyú Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee begoz'aaníí baa nagoshni'go nashaa n'íí doo nádaashoktséh dahíí bígonsi. ²⁶ Áík'ehgo díí jji gádaanohwiłdishni, Doo da'dokts'ag daná', ch'a'onesoldeeyúgo doo hat'íí nashinokt'og da. ²⁷ Doo la' t'aązhi' ánsi dago Bik'ehgo'ihinań nohwá ngon'ááníí dawa baa nohwil nadaagosisni'híí bigha. ²⁸ Ádaa daagonokdzaą, la'íí inashood dawa bá daagonoksaą, Bik'ehgo'ihinań daayokaąhgo ha'ánatséhíí dabíí bidil yee yist'íidíí Bik'ehgo'ihinań bá da'dokné'; áí binádaadel'íigo Holy Spirit ádaanohwizlaa. ²⁹ Díí bígonsi, nohwich'á' dahdiyaahíí bikédé'go nnee ba'cho bégodzidi ga'ádaat'éhi nohwitahyú híkáhgo inashood ndi k'izédaidihinił doleel. ³⁰ Nohwíí nohwitahyú ndi nnee la' yati' doo da'anii dahíí yee yádaakti' nkegoniigháh, inashood daanlíni bich'á'zhi' yaa da'niigo, bíigo bikisk'eh dahikáh doleel. ³¹ Áí bigha ádaa daagonokdzaą, t'é' biigha la'íí jji biigha dá godezt'i' nt'éégo taagi łegodzaazhi'

shináá túnáljíná' dala'á nohtjigo nohwił ch'ígonsh'aah n'íí bínadaaht̃nih. ³² K'adíí, shik'ííyú, Bik'ehgo'ihí'nań la'íí biyati' biłgoch'oba'íí baa nohwinsh̃nił, aí yati'íí daanołdzilgo ádaanohwile', la'íí Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíí bitahyú nohwíyée doleełíí nohwaa yiné'go yinel'aa. ³³ Béshhigaihíí, óodo, dagohíí diyágé la' daabíyéhíí doo ádá hásh't̃jı́ da. ³⁴ Nohwíí bídaagonołsı́, dashíí ídee hinsh'naa ni', la'íí bił nashkaihíí dawahá bá ádaagonsı́ ni'. ³⁵ Díí k'ehgo nada'ołsiidgo doo daanołdzil dahíí bich'odaaht̃niigo dávik'eh nohwił ch'í'nah ashłaa, la'íí Jesus nohweBik'ehń gáníí n'íí bínadaaht̃nihgo nohwił ch'ígonsh'aah ni', Dahadń hat'íí kaa yiné'yúgo aí doo dá baa gozhóó da, áiná' dahadń hat'íí baa ch'iné'yúgo, aí zhá itisgo baa gozhóó. ³⁶ Díí ałł yee yałt'ná' hilzhiizhgo dawa yił da'oskaąd. ³⁷ Dawa daachagná' Paul yinádaazhchidgo daazts'os, ³⁸ Doo nádaashołtséh da, nihií bigha itisgo doo bił daagozhóó da. Áígé' tsina'eełíí si'aaýú yił nakai lé'e.

21

¹ Áígé' bich'á' nohwił da'iz'eelná' Cóos golzeezhı́' ts'igozdoh nohwił oda'iz'eel, iskaą hik'e Rhodes golzeezhı́', áígé' Pátara golzeezhı́': ² Phenécia tsina'eełíí dez'ılı ląá baa nkaigo beh hiikaigo nohwił dahna'iz'eel. ³ Áígé' Cýprus golzeehíí nohwe'eshganzhinéego hit'jı́ siljíná' nohwił ch'ída'iz'eel Sýriazhı́', Tyregee nohwił nda'iz'eel: áígee tsina'eełíí yogheełíí nahi'niłhíí bigha. ⁴ Ínashood baa nkaigo áígee gosts'idi nohwee da'izkaą: aí Holy

Spirit yádaabihikti'go Paul, Jerúsalemyú donáh hela', daabihniigo. ⁵ Gosts'idihíí ąął nohwee nyínkákáaná' dahnádihiikai; ínashood dawa bi'aad ła'íi bichągháshé bilgo kłh goznilií bich'ą'zhí' bil ch'ínkai: ákú tábaayú daahihilzhiizhná' da'osiikaąąd. ⁶ Bik'ehgo'ihí'nań nohwił daanlii doleel, daałh'n'niiná' tsina'eełi beh hiikainá' bíihíi gowayú onákai. ⁷ Tyregé' Ptolemáiszhi' nohwił da'iz'eel, áígee odła' bee nohwik'íiyú bil ilch'į' yádaahiilti'go dała'á jii bil naháataąą. ⁸ Iskaą hik'e Paul bil nahiikaihíi Caesaréazhi' nohwił onáda'iz'eel; áígee Philip, Jesus yá nagoln'i, gosts'idi ha'nili itah nłini; bigową yune' ohiikaigo bil naháataąą. ⁹ Bitsi'ke doo ndaane dahii dii'i, ái Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaalti' lę'e. ¹⁰ Áígee naháataąągo dá'annah godeyaago Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałti'i, Ágabus holzéhi, Judéagé' nyáá. ¹¹ Nohwaa nyáágo Paul biziz náidnlaago dabii bikee ła'íi bigan kystł'qoná' gánniid, Holy Spirit gánii, Jerúsalemgee Jews daanłini nnee dii sis býyéehii dii k'ehgo kdaabikł'ohgo doo Jews daanlii dahii yaa daabikłéeh doleel. ¹² Dií da'disiits'ąąná' nohwii ła'íi nnee áígee daagoliińi bilgo Paul, Jerúsalem yúdag donáh hela', daabih'n'niigo nádaahohiikaąąh. ¹³ Paul gánniid, Hat'ii bighą daalchago shijii nniihgo ádaanołsi? Shií Jesus nohweBik'ehń bizhi'hii bighą Jerúsalemyú ha'ánshteeh, ła'íi dastsaahgo ndi shil dábik'eh. ¹⁴ Ch'éh ádaaln'ni hik'e gádaade'niid, NohweBik'ehń hát'iińi bikisk'ehyú ágodońiil. ¹⁵ Dií bikédé'go ilch'į'da'siidlaago Jerúsalem yúdag ohiikai. ¹⁶ Ínashood ła' Caesaréage' daagolini bil ohiikai, ái Mnáson, Cýprusgé' gólini, doo

ánníná' ínashood silíni, bigowayú bíł nkai, án bíł naháataq. ¹⁷ Áíge' Jerúsalemyú nkainá' odlq' bee nohwik'isyú baa nkaihíi bighq nohwa'ahédaanzii'. ¹⁸ Iskqaa hik'e Paul bíł ha'áhiikai James bich'i'; áígee ínashood yánazíni dała'adzaa. ¹⁹ Ilch'i' yádaakti'ná' Paul binkááyú doo Jews daanlii dahíi bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań hat'íi áyíílaahíi dała'ágo ilké' gon'áago yaa yił nadaagosni'. ²⁰ Díi daidezts'aqna', NohweBik'ehń ízigo at'éhi nlii, daanii, áíge' Paul gádaayihniid, Isaq, nohwik'isn, Jews daanlíni bitahgé' lqáago doo náhóltagyú da'osdlqad; ái dawa Jews bich'i' begoz'aanii dázho nht'éégo yikisk'eh ádaat'ee: ²¹ Áíná' naat'idaanzi, Jews daanlíni doo Jews daanlii dahíi bitahyú daagolínihíi, Moses nohwil ch'idaagos'aanii yó'odaadoł'aago nohwichqagháshé doo círcumcise ádaal'ii da, la'íi nohwi'at'e' doo bikisk'eh ádaanoł'ee da, bilniigo bíł ch'idaagon'áah, nídaagolsiid. ²² Hago'at'éégoshq' ádaahii'ne'? Nnee lqáago dała'ane' doleel: kú nyaahíi yaat'idaaniziih go'ii. ²³ Ái bighq ádaanih'niihíi k'ehgo ánne': nohwitahyú nnee dii' godniśinií yich'i' hadaagodile'go ndaagoz'qqa lé'e; ²⁴ Ni aldo' godínsigo bíł ilch'i'da'dołdlé'go bíł nkáhgo ákú bá nadahínił, bitsits'in lgaigo daiłshéhíi bighq: díi bee nnee dawa bich'i' bigózi doleel, naat'idaanzi n'íi doo da'anii da, ndi begoz'aanii bikisk'eh ánt'éé. ²⁵ Áíná' doo Jews daanlii dahíi da'osdlqadii bich'i' naltsoos ádaasiidlaa gádaan'niigo, Ágádaat'eehíi doo be'ádaanoł'ee da nzhqo, áiná' beda'okqahíi nastseedgo nadn'ái yaa hi'niikíi, la'íi dił, la'íi dawahá bize'da'ist'ooníi doo daalsqaa da, doo nant'i' nach'ikai da aldo'.

26 Áík'ehgo Paul n̄nee díí'ihíí yíl okaigo iskaq̄ hik'e godn̄sigo yíl ílch'í'áda'desdlaaná' da'ch'ok̄q̄ah goz'q̄q̄ yun̄e' yíl okai, godn̄sigo ílch'í'ádaach'idle' q̄q̄ bengowáhíí bebígoz̄íhíí bigh̄q̄, ła'íí dała'á nt̄íígo dahat'íhíta Bik'ehgo'ihí'nań bá baa hi'né'híí al̄dó' bebígoz̄íhíí bigh̄q̄. 27 Gosts'idiskaaníí k'azh̄q̄ q̄q̄ bengowáhná' Jews Asiagé' daagolíníí da'ch'ok̄q̄ah goz'q̄q̄ yun̄e' Paul daayil̄tsaq̄aná' n̄nee dawa yíl daagoshkishgo Paul yíl ndaazdeelgo, 28 Nádaadidilghaazhná' gádaann̄iid, Israel hat'i'i daanoł̄ni, nohwich'odaah̄ni: Díń n̄neehń n̄nee dahot'éhé yíl ch'ígó'aah ánágoldoh, Israel hat'i'i ła'íí begoz'aaníí ła'íí díí goz'aaníí bich'á'yúgo ádaanoł't'ee, daayil̄niigo: dayúwehyú Greeks daanł̄ni al̄dó' da'ch'ok̄q̄ah goz'q̄q̄ yun̄e' yíl okaigo díí godiȳhgo goz'aaníí daayil̄chq̄od. 29 (Dab'íłtséná' k̄ih gozn̄ilyú Tróphimus, Éphesusgé' gól̄ni, yíl na'aashgo daabo'íi ni'go, án Paul da'ch'ok̄q̄ah goz'q̄q̄ yun̄e' yíl o'áázh daanz̄i ni'.) 30 K̄ih gozn̄ilgee n̄nee daagol̄ni dawa godikish nagodiidzaa ni', áigé' ílch'í' nád̄nk̄iigo dała'adzaa ni': áigé' Paul yíl ndaazdeelgo da'ch'ok̄q̄ah goz'q̄q̄gé' ch'ídaabist'e'ná' ch'íná'it̄ihíí dagoshch'í' daada'deztaq̄ ni'. 31 Daabizil̄hee nkegonyaaná' silááda binant'a' Jerúsalem dahot'éhé godikish gozl̄íigo yaat'ínz̄i: 32 Áík'ehgo dagoshch'í' silááda ła'íí binadaant'a' bil̄go n̄nee dała'adzaahíí yich'í' gódah ch'ínk̄íí: aí n̄nee daayil̄tsaq̄aná' Paul nyída'izhaal n'íí dákehégo ádais̄iid. 33 Áigé' silááda binant'a'íí Paul yaa nyáágo bil̄tsoodgo, Bésh hishbizhíí naki bee líbi'dolt'óh, n̄ni; áigé', Hadń át'íí, hat'íí hago áyíłaa? n̄iigo yiká na'ódíkid.

34 Nnee dała'at'ééhíí ła' kogo ádaaniiná' ła'íí łaḡo ádaanii: áík'ehgo godńch'aadhíí bigha ch'eh yígołsijhgo at'íigo, Silááda sińilyú bił dołkáh, nńiid. 35 Gódah ch'í'itiinzhi' nyááná' nnee łaágo dała'at'ééhíí hadaashkeehíí bigha silááda dahdaabinktji. 36 Nnee dała'at'ééhíí daadilwoshgo biké' náseeł, Daazołhee, daaniigo. 37 Paul k'ad silááda sińil yuńe' yił ha'akáhná' silááda binant'a'íí gáyilńii, Nich'í' hasdziih née? Silááda binant'a'íí gáníí, Greek biyati' bee yánłti' née? 38 Ni Egyptgé' nnee ńlíni née, da'ík'ehéná' nnee godikishgo dńidn doo náhółtagyú nada'itseedíí da'igozłijyú oyińil n'íí ni née? 39 Paul gáníí, Shíí Jew nshłji, Cilícia biyi' ízisgo kįh gozńilíí Társus golzeegé' gonshłni: nánoshkqałh, ch'ík'eh nnee bich'í' hasdziih. 40 Silááda binant'a', Ch'ík'eh hadziih, yiłńiidná' Paul gódah ch'í'itiingé' dahsizijigo nnee dała'at'ééhíí yich'í' na'ígizh. Doo hat'íí náhists'aą daná' Hebrew biyati' bee yich'í' yałti' nkegonyaa.

22

1 Nnee daanołni, shik'íyú, ła'íí nibáyán daanołni, nohwińáál ádá hasdziihíí ídaayesołts'aą. 2 (Hebrew biyati'íí yee hadziigo da'dezts'aąná' dayúwehégo doo hat'íí náhists'aą da: Paul gánńiid.) 3 Shíí Jew nshłji, Cilícia biyi' kįh gozńilíí Társus golzeegee gosilíí, ndi dzaągee díí kįh gozńilgee shi'dihilna', begoz'aaníí daanołwitaa yikísk'eh ádaat'ee n'íí Gamáiel holzéhi shł ch'ígon'aą, nohwíí ádaanoł'eehíí k'ehgo ńdzilgo Bik'ehgo'ihinań bá sízłíí ni'. 4 Nnee ła'íí isdzáné Jesus yikísk'eh daayikahíí lidaasht'o'go ha'áná'ilka'á yuńe' odaahiskaad

ni', biniigonkt'éégo ádaansi, dak'azhá hishhaago. ⁵ Díí anát'íidí okaah yebik'ehi da'tiséyú sitíni la'íi nnee yándaaltihíí shídaagołsi: áí bik'isyú daanlíni, Damáscusyú daagolínihíí, bá naltsoos shaa daiznil, áík'ehgo ákú níyáá, Jesus yikísk'eh daayikahíí áígee daagolíníí lídaasht'ó'go Jerúsalemyú bíł nshkáh, biniidaagodilne' doleełhíí bigha. ⁶ Damáscusyú dak'azhá nsháhgo ha'iz'aayú shi, dahíko yaaká'gé' shich'í' nke'idindláád. ⁷ Áígee hayaa nago'ná' yati' gáshihniigo idisiits'áá, Saul, Saul, hat'íi láá bigha shiniigonkt'éégo áshińłsi? ⁸ Áík'ehgo gádéniid, Hadń ant'íi, shiNant'a'? Gánáshildo'niid, Shiniigonkt'éégo áshińłsinihíí shíi ásht'íi, Jesus, Názareshgé' gonshlíni. ⁹ Bíł hishkaahíí aldó' nke'dindláádíi daayıltsaa ndi izhii shich'í' yakti'íi doo daidezts'aa da. ¹⁰ Áík'ehgo gádéniid, Hago láá áshne', sheBik'ehń? Jesus gáshihniid, Nádnáhgo Damáscusyú nńáh; ákú hat'íi ánléhií aal baa nil na'goni' ndi at'éé. ¹¹ Dázho ligaigo nke'idindláádhií bigha doo gosh'íi da silíigo bíł hishkaahíí Damáscusyú odaashizłqoz. ¹² La' nnee Ananías holzéhi, begoz'aaníi yikísk'eh nliigo Bik'ehgo'ihí'nań yidnłsini, Jews áígee daagolíníi dawa nł'éégo baa yadaakti'i, ¹³ Áń shaa nyáago shit'ahgee hizigo gáshihniid, Shik'isn Saul, go'íi nándleeh. Áík'ehgo dagoshch'í' gosh'íi násisdliigo Ananías yıltsaa. ¹⁴ Gánáshildo'niid, Bik'ehgo'ihí'nań, nohwitaa n'íi daayokaahń, hat'íinií bígonsi doleełgo hanitíi, Nł'éégo Anát'íiłhi hıltséhgo, la'íi bizhihií dints'ıhgo. ¹⁵ Hat'íi hí'ínií la'íi hat'íi dints'agíi nnee dawa án bá

baa bił nagolnı́ doleeł. ¹⁶ Áík'ehgo hat'ı́ biba' sındaa? Nádndáhgo nohweBik'ehń bizhi' bee bich'ı́' ánniigo baptize áni'dolneh, áík'ehgo ninchq'ı́ı yó'o'eeł. ¹⁷ Jerúsalemyú nánsdzaaná' da'ch'okaqah goz'aq yune' oshkaqah nt'éego shıł ch'ı́'nah ágolzaago, ¹⁸ Gáshihniigo hiłtsaa, Dahale, Jerúsalemgé' dagoshch'ı́' ch'ı́'nnáh: shaa bił nadaagolnı́ıı doo hádaat'ı́ı da doleełhı́ı bigha. ¹⁹ Áík'ehgo gádéniid, SheBik'ehń, Jews ha'ánáshéh nagoz'aq dahot'éhé daanodlaanı́ ha'áná'ılka'á baa hinıl, ła'ı́ı nbída'nılhaal n'ı́ı dabı́ı yıdaagołsı: ²⁰ Ła'ı́ı Stephen, ná nagolnı́ıı nlıni, bidıl idezjoolná' bit'ahgé' sizı́ıgo shıł dávik'eh ni', hayı́ı daabizis-hiinihı́ı iká' daabi'ı́hı́ı bá binádesh'ı́ı ni'. ²¹ Áı́gé' gánashıłdo'niid, Dahnnáh: nı́zaadyú doo Jews daanlı́ı dahı́ı bich'ı́' nideł'a'. ²² Nnee dała'adzaahı́ı bídaayést'saq lé'e, ndi dúı yee ánniidná' nádaadidilghaazhgo gádaannı́ıı, Yúwehyú, daazolhee: nnee ga'at'éhihı́ı ni'gosdzán biká' doo hı́naa bik'eh da. ²³ Nádaadidilghaazhgo iká' daabi'ı́hı́ı dahnadaı'ah, ła'ı́ı leezh hadag daiki', ²⁴ Áík'ehgo siláada binant'a' da'tiséyú sitıni, Siláada sinilyú bił nołkáh, bihnnı́ıı, ła'ı́ı habıda'olhaalgo nahódaadołkid, hat'ı́ı bigha baa daadilwoshı́ı bígonozı́ıh. ²⁵ Áıná' hı́daabist'qoná' Paul siláada dała'á gonenadın binant'a'ı bit'ahgee siziiníı gáyıhnnı́ıı, Nnee Roman nlıni doo baa yá'iti'ıı habı́ı'ılhaalgo ná goz'aq née? ²⁶ Siláada binant'a'ı dúı yidezts'aqaná' siláada binant'a' da'tiséyú sitıni yich'ı́' oyáágo gáyıhı́ıı, Hago ánne'go lán? dı́n nneehń Roman nlıni laq. ²⁷ Áík'ehgo siláada binant'a'ıı Paul yaa nyáágo gáyıhı́ıı, Shıł nagolnı́ı,

ya' Roman n̄l̄íí n̄ée? Paul gán̄íí, Ha'aa. ²⁸ Silááda binant'a'i gán̄ádo'n̄iid, Roman nsh̄liiníí l̄áágo bigh̄a nahan̄íli at'ée. Paul gán̄íí, Shíí dá Roman nsh̄l̄iigo gosil̄ni ánsht'ee. ²⁹ Áík'ehgo k'ad nabídaadikid n'íí bich'á' n̄ádn̄k̄j̄j̄: l̄a'íí silááda binant'a'i ałdó', Paul l̄hist'ooníí, Roman n̄l̄iigo yígols̄j̄j̄dhíí bigh̄a tsídolyiz. ³⁰ Iskaą hik'e silááda binant'a'i hat'íí bigh̄a Jews daan̄líni baa dahdaagoz'aaníí da'an̄ii yígols̄j̄j̄h hat'íígo, k'ena'bí'ahná' okaąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi l̄a'íí yándaalthi, Dała' ałneh, daayil̄n̄iid, áík'ehgo Paul yil̄ gódah ch'i'áázgho yándaalthíí biyahzh̄i' yil̄ nn'áázh.

23

¹ Paul yándaalthíí da'as'ah yinel'j̄j̄dná' gán̄íí, N̄nee daanok̄ni, shik'isyú, díí j̄j̄zh̄i' ngont'i'go Bik'ehgo'ih̄i'nań shinel'j̄j̄go n̄t'éeego ánásht'j̄j̄l̄ bígons̄igo hinsh̄naa. ² Okąh yebik'ehi da'tiséyú sit̄ni, Ananías holzéhi, bit'ahgee naziiníí, Bizadaakts'j̄, daayil̄n̄ii. ³ Áík'ehgo Paul gábil̄n̄ii, Dá'iká'gee zh̄a ligaigo análzaahi n̄líni, Bik'ehgo'ih̄i'nań n̄l̄ hayaa nałts'j̄go'j̄j̄: begoz'aaníí bee shaa yán̄ti'go dahs̄índaa n̄ée, áiná' begoz'aaníí doo bikisk'eh ańt'ée dago nik'ehgo shi'dolts'j̄? ⁴ Bit'ahgee naziiníí gádaabil̄n̄ii, Bik'ehgo'ih̄i'nań bi'okaąh yebik'ehi da'tiséyú sit̄ni nch̄o'go baa yán̄ti' n̄ée? ⁵ Paul gán̄ádo'n̄iid, Shik'isyú, okaąh yebik'ehi da'tiséyú sit̄ni n̄l̄j̄ l̄ááhíí doo bígons̄j̄ da n̄i': nohwíí nohwihat'i'i binant'a' doo nch̄o'go baa yádaakti' da le', n̄iigo bek'e'eshch̄j̄j̄. ⁶ N̄nee l̄a' Sádducees daan̄l̄iigo l̄a'íí Phárisees daan̄l̄iigo Paul yígols̄j̄j̄dná', yándaalthíí yich'j̄j̄

gáníí, Nnee daanołíni, shik'isyú, shíí Phárisee nshłji, Phárisee nłíni biye' nshłji: nanezna'íí naadiikáh hoshdlaąhíí bighą shaa yá'iti'. ⁷ Díí ánniidná' Phárisees daanliiníí ła'íí Sádducees daanliiníí ła'hada'dit'áh nkegonyaa: áík'ehgo nnee dała'at'ééhíí nakiyú ilk'ékai. ⁸ Sádducees, Nanezna'íí doo naadiikáh da, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi dagohíí spirit ta doo ła' golıı da, daanii: áiná' Phárisees daanliiníí, Áı gólıı, daanii. ⁹ Áík'ehgo nawode hagołdog: begoz'aanú ye'ik'eda'alchíhi Phárisees yil daagot'iiníí daahizi'go gádaanii, Díń nneehń doo hat'íí ncho'íí ye'adzaa dago bídaagosiiłziid: spirit dagohíí Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi bich'ı' yaktı' lé'eyúgo, doo Bik'ehgo'ihí'nań bich'ı' nadaagonlkaad da ndizhọ. ¹⁰ ła'hada'dit'áh n'íí hagowáh nkegonyaaná' siláada binant'a' Paul dánko ilk'ídaach'idziis he'at'éé nziigo, siláada, Ákú dołkáhgo baa hadaanołteehgo nołjahyú bil nádołkáh, daayılńii. ¹¹ Iskaą t'é' hik'e Jesus Paul bit'ahgee sizııná' gáníí, Paul, bidag ánt'éé: Jerúsalemyú shaa nagosıını'híí k'ehgo Romeyú ıldó' shá nagolńı' doleeł. ¹² Jiı gozlııná' Jews daanliiníí ła' ndaagoshchııgo, Paul daayizes-hıızhı' doo da'iyąągo, doo da'ıdlaągo ádándaagost'ąą. ¹³ Ndaagoshchiiníí dizdin bitisyú hilt'ee lé'e. ¹⁴ Okaąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi ła'íí Jews yánazıni yich'ı' okaigo gádaayılńii, Nıdzilgo ádándaagosiit'ąą, Paul daazeldıızhı' doo da'ııdaą dago. ¹⁵ Áík'ehgo nohwıı ła'íí yándaaltihíí bilgo siláada binant'a'ı bich'ı' ch'ıniı daadoł'aah nohwaa yil nołkáhgo, dayúweh na'ıdaadołkid

k'a'at'éégo: nohwíi ak'iná' biba' naháataa, daazilheego dénohwit'ah dahiyaago. ¹⁶ Paul daazilheego yiba' naháztaaní Paul bilah bizhaazhé yaat'ínzjina' Paul siláada sinilyú yich'í' oyáágo yil nagosni'. ¹⁷ Áík'ehgo Paul siláada da'á gonenadín binant'a' la' yushdé' yilniigo gáyilni, Dín nnee ání naghahn siláada binant'a' da'tiséyú sitini bich'í' bil n'aash: yil nagolni' hat'yihí bigha. ¹⁸ Siláada binant'a' yaa yil n'aazhná' gání, Paul, ha'ásitini yushdé' shilniidgo, Dín nnee ání naghahn hat'íi shi nildishni niniigo bich'í' bil n'aash, shilni. ¹⁹ Áík'ehgo siláada binant'a' dasahn nabidikid yune' obiilóoz, Hat'íi baa shil nagolni'go lán? bilni. ²⁰ Paul bidá'ahn gání, Jews daanlini iskaa nnee yandaaltihí bich'í' Paul bil n'aash daanin'ni, daanigo ndaagoshchij, n't'éégo baa na'odikidíi k'a'at'éégo. ²¹ Áiná' baa godeno'áah hela': nnee dizdin bitisyú hilt'éégo daazilheego yiba' naháztaa, Paul daizes-hijzhi' doo da'iyáago, doo da'idlaago nldzilgo ádándaagost'aa: áík'ehgo, Ha'aa, n'nihií yiba' naháztaa. ²² Áík'ehgo siláada binant'a' nnee ání naghahn, Shil nagosini'íi hadn bil nagolni' hela', yilniidná', Nádnáh, yilniid. ²³ Áigé' siláada da'á gonenadín binant'a' naki yushdé' yilniidgo gáyilni, Siláada naki gonenadín, la'íi hi bee siláada daanlini gots'idin, la'íi siláada besh yee nadaagonkaadíi naki gonenadín dagoshch'í' Caesaréayú dahnadiiséhgo áhléh, t'égo ngost'ái bik'ehenkéézgo; ²⁴ Paul aldó' hi bil hiltéhí bá ilch'í'ho'éh, áík'ehgo Félix, nant'ánchan, baa bil nolkah. ²⁵ Díi k'ehgo ániigo Félix yich'í' k'e'eshchij: ²⁶ Shíi Cláudius Lýsias nshini Félix

nant'anchañ, ízisgo ánt'éhi, Gozhóó, nildishniigo nich'í' k'e'eshchiih. ²⁷ Dín nneehñ Jews daanlíni la' daabiltsoodgo nabizilhee nt'éégo Roman nnee nlii lááhíi bígosísiidgo siláada kú bił nshkaigo bich'á' ndaadihiiltii. ²⁸ Hat'íi bee baa dahgost'aaníi bígonsi hasht'íigo bá yándaaltihíi baa bił ni'áázh. ²⁹ Dabíi yenahas'aaníi bik'izhi' baa dahgost'aą láągo bígosísiid, ndi ha'ásitiiníi dagohíi da'itsaahíi doo la' bee bángot'aą da. ³⁰ Dín nneehñ zideego yaa ndaagoshchiiníi baa shił nagosni'ná' dagoshch'í' nich'í' oła', hayíi baa dahdaagoz'aaníi niñáái baa nadaagodolnih bíldishniigo bándaaagosii'aą. Da'ái zhá nich'í' k'e'shiłchíi. ³¹ Áík'ehgo siláada ádaabiłdo'niidhíi k'ehgo t'é'yú Antípatrisyú Paul yił okai. ³² Iskaą hik'e siláadahíi siñilyú nákainá' hii bee siláada daanliiníi Paul yúweh yił okai: ³³ Ái Caesaráyú hikainá' nant'anchañ naltsoos yaa daistsooz, Paul ałdó' yaa yił hikai. ³⁴ Naltsoosíi yozhi'ná', Ni' hat'íi golzéhi biyi' gonlíni, niigo Paul nayídíikid. Cilíciagé' gólíigo yigołsiidná', ³⁵ Gáyihii, Naa dahdaagoz'aaníi hikaigo naa yashti' ndi at'éé. Hérod yánáltih goz'aągee Paul siláada biñadaadéz'iiigo ngon'aą.

24

¹ Áigé' ashdla'iskaaníi bikédé'go okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitini, Ananías holzéhi, la'íi Jews yánazíni bílgo hayaayú hikai, nnee, Tertúllus holzéhi, bá yádaakti'go yił hikai, án Paul bee baa dahgost'aaníi nant'anchañ yaa yił nagolni' doleełgo. ² Paul yiká ánniidná' Tertúllus baa dahgo'aa nkegonyaa gáníigo, Nighą nohwini'

ilch'i'gont'éé, la'íi nohwitahyú ncho' n'íi nlt'éégo
 ánándlaa, ³ Ái dawahn la'íi dahayú ba'ahédaandzi,
 Félix, ízigo ánt'éhi. ⁴ Niłgoch'oba'go ayáhágo
 nich'i' hasdzihií ídínłts'aago nánoshkaah. ⁵ Díi
 nneehń baa nagont'ogíi nliigo bídaagosiilziid,
 Jews daanlíni ni' dahot'éhé biká' daagolíníi
 yił daagołkizh, la'íi Nazarénes daanlii zhinéego
 yásizini bídaagosiilziid: ⁶ Da'ch'okaah goz'aą
 yune' gołchoqh nt'éégo bił ndaasiideel: nohwíi
 benagosiil'aaníi bee baa yádaasiłti' doleel ni'.
⁷ Ndi Lýsias, siláada binant'a'ń, nohwaa nyáago
 haghokéhégo nohwilák'e hayidziiz ni'. ⁸ Baa
 dahdaagoz'aaníi naa hikáhgo, niigo ngon'aą: dá ni
 nahídńłkidgo hat'íi bigha baa dahdaagosiit'aaníi
 dawa bigonłsiih doleel. ⁹ Jews daanlíni aldo'
 díi aníihíi da'anii aníi daanniid. ¹⁰ Nant'ánchań
 nabí'igizhná' Paul yałti' nkegonyaa gáníigo, Doo
 alch'ídn legodzaa dago díi hat'i'íi bá yánáltihíi nliigo
 bigonłsihií bigha shił gozhógo ninadzahgee ádá
 hasdziih: ¹¹ Díi bigónłsiih, nakits'adah iskaaná'
 Jerúsalem yúdag oshkaahyú níyáa ni'. ¹² Áígee
 da'ch'okaah goz'aą yune', la'íi Jews ha'ánáséh
 goz'aą yune', la'íi kłh goznilyú la' bił laha'disht'áhgo
 doo hadń sho'ii da ni', la'íi nnee bił daagodikishgo
 doo hadń sho'ii da ni': ¹³ Shaa dahgoz'aaníi
 daazhógo ágolzéhi. ¹⁴ Áíná' díi nich'i' ádá
 nagoshni', Jesus bikisk'eh da'ch'okahíi, okaah
 bee sahngo na'ádi'nilíi daabikdi'nihií, ái itah
 nshlii, bich'a'gé' nnee silíinií Bik'ehgo'ihinań
 daayokaah lé'e n'íi hoshkaah, begoz'aaníi bee
 nohwá ngot'aą n'íi la'íi Bik'ehgo'ihinań binkáayú
 na'iziidi n'íi bek'e'eshchiinií dawa hoshdlaą:

15 Nt'éégo ádaat'eehíí ła'íí doo dávik'ehyú ádaat'ee dahíí nanezna'gé' naadiikáh doleehíí áí nnee yiká daadéz'íihíí shíí aldo' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú biká désh'íí. 16 Áígé' dawahn Bik'ehgo'ihí'nań ła'íí nnee aldo' daashinel'íígo nt'éégo ánásht'íígo bígonsí doleehíí bighą nłdzilgo nabik'í'isiid. 17 Da'kwíí łegodzaahíí bikédé'go tédaat'iyéhíí hat'íhíta baa daanshné'go, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań hoshkaąhgo hat'íhíta baa nshné'go bíł nít'í'íí bich'í' násdzaa. 18 Díí bee ánásht'ííhá' da'ch'okaąh goz'ąą yune' godnłsigo łch'í' áde'dinshdlaago, doo shıńaayú nnee ła'ągo dała'adzaa da, doo godnch'áad dago Jews daanłını ła' Asiagé' daagolíınıí shaa hikai ni'. 19 Áí hat'íhíta bee shaa dahdaago'aayúgo nińáál shaa dahdaago'aago kú híkáhgo dávik'eh. 20 Dagohíí yándaaltihíí shaa yádaakti' n'ná' hago'at'éégo nch'go ánát'íídíí shídaagołsıídíí, nnee kú nich'í' hikaihíí yaa nadaagolni'go dávik'eh, 21 Díí dała'á zhá doo bíł dávik'eh da ni', bitahyú sízıígo nádidishghaazhgo gádéniid n'ná', Nanezna'íí naadiikáhíí hoshdlaąhíí bighą díí jıı nohwináál shaa yá'iti'. 22 Áí Félix yidezts'ąąná', Jesus bikísk'eh da'ch'okahíí nt'éégo yígolsihíí bighą gáníí, Dét'ihégo Lysias, siláada binant'a'íí, kú nyááago bá ngonsh'aa ndi at'éé. 23 Áígé' siláada gonenadın binant'a'íí gáyıłnii, Paul binádín'íí, ndi lahgee dabíí hát'ííyú naghaa le', ła'íí bit'eké baa nákáh nnizh'q, hat'íhíta yıdn nliiníí baa nádainé'go nnizh'q. 24 Da'kwíí iskaaníí bikédé'go Félix bí'aad Drusılla, Jew nłını, yıł n'áázhgo Paul yiká o'ii'á', áík'ehgo Christ ch'odlaąhíí yaa yałti'go daidezts'ąą. 25 Dávik'ehyú ánách'ot'ííhíí,

la'íi ádaagoch'idzaaníi, la'íi yunáásyú kaa yá'iti'íi yaa yałti'go Félix dithidgo tsídolyizgo gáníi, Dák'ad yúwehyú dahnnáh, dahagee dávik'ehgee níká ánádeshne' ndi at'éé. ²⁶ Ndi yiká oná'il'aa nt'éégo ilch'i' yałti', Paul ch'inánshteehíi bigha zhaali shaa yiné' shi nzi lé'e. ²⁷ Naki legodzaahíi ch'ígóyáána' Félix nant'ánchañ n'íígee Pórcius Féstus nant'ánchañ silij; áik'ehgo Félix Jews daanlíni bił dádaabik'ehyú ashne' nzigo Paul dáha'ásitij nt'ééna' óyáa.

25

¹ Féstus ni' yánant'aa doleekíi biyi' nyáána' taagiskaaníi bikédé'go Caesaréage' Jerúsalem yúdag oyáa. ² Okąah yedaabik'ehi da'tiséyú sitíni la'íi Jews daanlíni ádn nazínihíi Paul bee dahdaagost'aaníi Féstus yaa yił nadaagolni'ná nádaayokąah, ³ Paul Jerúsalemyú dol'áa, daabiłnniid, higaalgo daayizilheego ndaagoshchijná'. ⁴ Áiná' Féstus ganniid, Paul, Caesaréayú t'ah bi'dota' ni', shíi dák'adégo ákú nádésdzá. ⁵ Áik'ehgo nohwitahyú nohwá nadaant'aahíi bił nádóshkáh, áígee nneehñ nchq'go adzaayúgo ch'ík'eh baa nadaagolni'. ⁶ Féstus itah sidaago gonenan bitisyú iskaą, áigé' Caesaréayú onádzaa; ákú iskaą hik'e yánáltihíi dahnándaahgee dahnezdaago, Paul yushdé' bił nołkáh, nniid. ⁷ Ákú nyáána' Jews Jerúsalemgé' hikaihíi biñaayú nadaazij, daazhógo ágolzeego, Doo alch'idn dénchq'go adzaa da, daabiłniigo baa dahdaagoz'ąą. ⁸ Paul ádá hadzii gáníigo, Jews yenagos'aaníi, dagohíi da'ch'okąah goz'aaníi, dagohíi Caesar ndi doo hago ashłaa da. ⁹ Áiná'

Féstus, Jews daanlíni bíl dádaabik'ehyú áshnéh nzigo Paul gáyilñii, Ya' Jerúsalem yúdag nñáhgo ákú shináál naa dahgoz'aaníí bigha naa yá'iti' hánt'ijí née? ¹⁰ Paul gáníí, Caesar bá yánáltihíí bidáhgee sízjí, da'áígee shaa yá'iti'go dábik'eh: Jews daanlíni doo déenchọ'go ánásht'ijí dahíí nht'éégo bígonksí. ¹¹ Nchọ'go ánásht'ijí lé'eyúgo hat'íí bigha dastsaahgo ásdzaayúgo dastsaahíí doo bich'á' ch'a'oshgheed at'éé da; bigha shaa yá'iti'íí doo hat'íí dayúgo, doo hadń Jews daanlíni yaa shaa dino'aa at'éé da. Caesar shaa yakti'go hasht'ijí. ¹² Áík'ehgo Féstus, yíl nant'án daanliiníí ílch'í' yádaakti'ná' Paul gáyilñii, Caesar naa yakti' hánt'ijí, áík'ehgo án bich'í' nñáh doleeł. ¹³ Da'kwíí iskaaníí ch'ígóyááná' Agríppa, ízigo nant'án nlíni, la'íí Berníce bílgo Féstus, kozhí' nant'án silijhíí bigha, Caesaréayú yaa n'áázh. ¹⁴ Ákú sikeego láágo bedaizkaqaná' Féstus Agríppa Paul yaa yíl nagosni' gáníígo, Nñee la' dá ha'ásitijí nt'ééna' Félix onádzaa ni': ¹⁵ Jerúsalemyú sídááná' Jews bi'okqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi la'íí Jews yánazíni, aí nñeehn yaa shil nadaagosni', Bá ngono'aah, daaniigo. ¹⁶ Gádaabildéniid, Nñee baa dahgost'aaníí hayíí baa dahdaagoz'aaníí doo baa yádaakti'égo, la'íí baa dahgost'aqahíí bigha dá doo ádá hadziihé yó'olt'e'go Romans daanliiníí doo áík'ehgo daagoz'aq da. ¹⁷ Áík'ehgo baa dahdaagoz'aaníí kú hikainá' doo nt'ah nsjigo da, iskaq hik'e yánáltihíí dahnándaahgee dahnídáágo, Yushdé' nñeehn bíl nołkáh, déniid. ¹⁸ Baa dahdaagoz'aaníí daahizí'ná' nchọ'go ánágot'ijííí bee baa dahdaago'aa shi niizíí', ndi doo hwaa da: ¹⁹ Dabíí daabi'okqahíí yaa

lahada'dit'áh la'íí nnee la' Jesus holzéhi daztsaa n'íí Paul yaa nagoln'i'yúgo, T'ah hiṇaa, ṇiihíí aldó' yaa lahada'dit'áh. ²⁰ Díí k'a'at'ééhíí hago'at'éégo baa yashti' shíhíí doo bígonsi dago, Jerúsalemyú rṇáh hánt'íí née, ákú naa yá'iti'yú? bíldéniid. ²¹ Áiná' Paul gáshihṇniid, Augústus, nant'án da'tiséyú sitíni zhá shaa yahti'go hasht'íí, áík'ehgo Caesar bich'í' o'á'zhí' binádaadel'íí, daabíldéniidgo bá ndaagosii'áá. ²² Agríppa Féstus gáyihṇii, Nṇeehṇ dabíí yahti'go dists'íh hásh't'íí. Féstus gáníí, Iskaṇago nts'íh ndi at'éé. ²³ Iskaṇ hik'e Agríppa la'íí Berníce bílgo baa da'olṇíigo n'áázh, siláada yánadaant'aahíí la'íí kṇh goznílgee nnee itisyú nadaandeehíí bílgo da'á'ánách'it'ííh goz'aa yuné' yíł onalsáá, áigé' Féstus bik'ehgo Paul yíł ha'ákai. ²⁴ Féstus gáníí, Agríppa, ízisgo nant'án ṇlíni, la'íí kú neheskaihíí daanohwigha, díni nṇeehṇ daal'íí ako, dzaṇagee Jews daagolíníí dawa la'íí Jerúsalemyú daagolíníí aldó' daadilwoshgo gádaashihṇii, Díni nṇeehṇ doo hiṇaa bik'eh da. ²⁵ Áiná' bigha da'itsaahíí doo la' yee adzaa da laṇago bígosíłsṇíid, la'íí dabíí gáshihṇniid, Augústus, nant'án da'tiséyú sitíni shaa yahti'go hasht'íí, áík'ehgo ákú bich'í' dish'aago ngoní'áá. ²⁶ Áiná' shinant'a' bich'í' doo hat'íí baa bek'e'eshchii da. Áí bigha nohwaa bíł ni'áázh, ni zhá Agríppa, ízisgo nant'án ṇlíni, naa bíł ni'áázh, áík'ehgo nahídaadelkidíí bikédé'go shinant'a' hat'íhíta baa bich'í' k'e'eshchii doleeł. ²⁷ Ha'ásitiiníí hat'íí bee baa dahgost'aaníí doo bígoziné dago del'a'go doo shíł bik'eh da, shíí.

26

1 Agríppa Paul gáyihñii, Ádá hadziihgo naa godet'aa. Áík'ehgo Paul na'ígizhná' ádá hadzii, gáníigo: 2 Agríppa, ízisgo nant'án nílni, Jews daanliiníi yee shaa dahdaagoz'aaníi dawa díi jii ninááł bee ádá hasdziihíi baa shił gozhóó: 3 Jews daanlíni bi'at'e' la'íi lahada'dit'áhíi nht'éégo bígonłshíi bigha: nht'éégo shíyínłts'aa, nánoshkaaah. 4 Jerúsalemgee bił nít'i'íi daagolíníi bitahyú ishkiin nshłji ni', áigé' yushdé' godezt'i'go hago'at'éégo hinshnaahíi Jews daanlíni dawa yídaagolsi. 5 Doo ánii shídaagolsi da ni', shá hadaadziih hádaat'ijyúgo, Phárisee nliigo, Phárisees daandliiníi nohwi'okaaah itisgo daidnłsiníi yikísk'eh hiinaa ni', daashihñii doleeł ni'. 6 Daanohwitaa n'íi Bik'ehgo'ihí'nañ bándagoz'aa n'íi hoshdlaaahíi bigha shaa yá'iti'go kú sízi: 7 Díi Bik'ehgo'ihí'nañ ngon'áaníi begolne'go nohwíi nakits'adáhyú hahiit'i'íi dájii biigha dát'é' biigha nłdzilgo Bik'ehgo'ihí'nañ daahohiikaah. Díi oshdlaaníi Jews daanlíni shaa dahdaagoz'aa, Agríppa, ízisgo nant'án nílni. 8 Bik'ehgo'ihí'nañ nanezna'íi naadaayihil'nahíi hat'íi bigha doo daaholdlaa hádaakt'ii da? 9 Jesus, Názarethgé' gólíni, bizhi' bich'á'zhí'go dashíi ánásht'ijlgo dávik'eh nsi ni'. 10 Áík'ehgo Jerúsalemyú ágásdzaa: okaaah yedaabik'ehi yánadaant'aahíi bik'ehgo Jesus daayokaaahíi ląągo ha'áhálkaad ni'; la'íi natseedgo bándagoz'a'íi, Ha'aa, dishniigo bá da'isoh ni'. 11 Jews ha'ánálséh nagoz'aa yune' lahgee biniidaagodinsii ni', Jesus nchó'go yaa yadaakti'go ádaashle' ni'; la'íi dázhó bik'edaadinshñiihgo

doo Jews daanliji dahíi bikih nagoznilyú ndi biniidaagodinsj ni'. ¹² Ágánásht'ijigo okaah yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi shaa daagodez'aa, Ti'i ákú nnah, daashilnniidgo Damáscusyú óyáá. ¹³ Ízigo nant'an nílni, hishaalyú ha'iz'aaago shíi la'íi bil hishkaahíi bilgo nohwinaayú ch'ígona'ái be'idindláádíi bitisgo yaaká'gé' nohwich'i' nke'dindláád ni'. ¹⁴ Daanohwigha hayaa nandeená' Hebrew biyati' k'ehgo yati' gáshihniigo idisiits'áá, Saul, Saul, hat'íi láá bigha shiniigonk'éégo áshihnsi? Tsidik'iihíi bee níts'i'ishgo'yúgo dayúweh t'aazhi' hóntalyúgo dayúweh dani ídida'nhi'. ¹⁵ Gádéniiid, Hadn ánt'ij, shiNant'a'? Gáshihniid, Shiniigonk'éégo áshihnsinihíi shíi ást'íi, Jesus honszéhi. ¹⁶ Nádndáhgo hizij: díi bigha nil ch'i'nah ádeshdlaa, shá na'iziidgo haniktíi, hago'at'éégo shinksaaníi la'íi hat'íi nil ch'i'nah ádidishdliihíi shá baa nagolní' doleeigo; ¹⁷ Jews daanliinií la'íi doo Jews daanliji dahíi áldó' bich'á' niishteeh, doo Jews daanliji dahíi bich'i' nidish'aa, ¹⁸ Bináá got'ijigo ánadaadle'go chagotheelgé' idindiinzhi' ánada'ne'go, la'íi Satan nadaabikaahíi bich'á'yúgo Bik'ehgo'ihina' bich'i' ánada'ne'go bincho'íi bich'á'zhi' ádaile', la'íi daashodlaahíi bee hadaadeszaahíi bitah daanliji doleeihíi bigha bich'i' nidish'aa. ¹⁹ Áik'ehgo Agríppa, ízigo nant'an nílni, díi yaaká'gé' shil ch'i'nah ágolzaahíi da'áshihniiyú ásdzaa: ²⁰ Damáscusyú daagolíníi iltsé, áigé' Jerúsalemyú daagolíníi, la'íi ni' Judéa dahot'éhé biyi'yú daagolíníi, la'íi doo Jews daanliji dahíi áldó' gádaaldishni, Nohwincho'íi bich'á'yúgo

ádaalne'go Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ánádaalne', la'íí nohwinch'ó'íí bich'á'yúgo ádaaldzaahíí dábel'eego ánádaakt'íí. ²¹ Díí bigha Jews daanlíni da'ch'okaaḡ goz'aḡ yune' shíł ndaazdeelgo daashizilheego ch'éh ádaat'íid ni'. ²² Díí jįzhí' ngońt'igo Bik'ehgo'ihí'nań shich'oniigo kú síz'íí, nnee doo ízigo ádaat'ee dahíí, ízigo ádaat'eehíí bílgo Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí la'íí Moses be'ágone' daanii n'íí zhá baa nagoshni'go gádaabildishni: ²³ Christ biniigodilne' doleel, la'íí da'ítsé daztsaaḡe' naadiidáhíí nli doleel, be'idindíínií Jews daanliinií la'íí doo Jews daanlii dahíí yil ch'í'nah áyítsi doleel. ²⁴ Ágáníigo ádá yałt'na' Féstus nawode gánniid, Paul, niini' édiḡ laḡ; laḡgo ígon'aaní niini' édiḡgo ánílaa laḡ. ²⁵ Paul gánádo'niid, Féstus, ízigo ánt'éhi, doo shiini' édiḡ da: da'anii ágot'eehíí shiini' golíigo baa yashti'. ²⁶ Ízigo nant'an níli, díí baa yashti'íí bígonksí, doo hat'íí t'aazhí' be'ansht'ee dago nich'í' yashti'; díí dahot'éhé bígonksí; doo la' nagont'i' dayú ba'ánágot'íidhíí bigha. ²⁷ Agríppa, ízigo nant'an níli, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí hondlaḡ née? Hondlaḡgo nígonksí. ²⁸ Agríppa Paul gáyilni, Ínashood hishleeḡo dásdozhá shiini' shá ágonlaa. ²⁹ Paul gánádo'niid, Doo dásdozhá da, da'anii odláni níli doleel, doo dáni zhá da, áiná' díí jį daasidezts'aaní dawa da'ansht'eehíí k'ehgo ágát'éé doleel, dishniigo Bik'ehgo'ihí'nań hoshkaḡ, díí kshí'dest'ooní zhá dahgo. ³⁰ Paul ánniidná' ízigo nant'an, la'íí nant'ančań, la'íí Berníce la'íí yil naháztaaní bílgo nádiikai. ³¹ K'ihzhí'yú niikaigo gádaalkídni, Díí

n̄neehń bighą datsaahí dagohí bighą ha'á'istiiní doo ye'ánát'íid da laą. ³² Agríppa Féstus gáyihńi, Díń n̄neehń ch'ínádzá doleeł ni', Caesar doo yaa ádet'ąą dayúgo.

27

¹ Italyú nohwił dahdez'eelgo nagot'ąąná' Paul, ła' ha'áshijeedí bilgo silááda dańan gonenadń binant'a', Július holzéhi, binádaadéz'íi doleełgo baa ni'ńil, án silááda Augústus yánant'aahí itah nlii. ² Tsina'eelí Adramýttiumgé' Asia bitábaą zhinéeyú k'ad des'éli bih hiikaigo nohwił dahda'n'eel; Aristárkus, Macedónia biyi' Thessalonícagé' gólíni, bił dekai. ³ Iskaą hik'e Sídon golzeegee nohwił nda'iz'eel; áígee Július Paul yaa ch'oba'go, Nit'eké bich'í' nńáhgo nń'éégo ádaaniłsı le', bilńniid. ⁴ Áígé' nohwił dahnáda'n'eelná' Cýprus bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwił ch'ída'iz'eel, nohwich'í'go nńh'iidhí bighą. ⁵ Cilícia ła'íi Pamphýlia bit'ahyú túnteel biyi' nohwił ch'ída'iz'eel, áígé' Lýcia biyi' kńh gozníli Mýra golzeezhí' nohwił nda'iz'eel. ⁶ Áígee silááda gonenadń binant'a' tsina'eelí Alexándriagé'ihí Italyú dez'éli yaa nyáágo, Beh hołkáh, nohwiłńniid. ⁷ Dátąądégo nohwił da'o'olgo doo ałch'idn nohweda'iskaą da, nohwich'í' nagont'ogo, ni' tayi' dahgoz'áni Cnidus golzéhi bit'ahzhí' nohwił ch'ída'iz'eel, nńh'iidhí bighą doo dayúweh nohwił da'o'ol bik'eh dago Salmóne bitis Crete bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwił ch'ída'iz'eel; ⁸ Nohwich'í' nagont'ogo tábaą zhinéé nohwił da'o'olgo Fair Havens golzeezhí' nohwił nda'iz'eel,

kij goznil Laséa golzeehíí bit'ahyú. ⁹ Nohwich'í' nagont'ogíí bigha, la'íí daagodnłsigo dąshiná' da'ch'okąąhíí alł'iná' bitis ch'ígóyááhíí bigha il'ó'ohíí bégódzid ni', áík'ehgo Paul gádaabilłnij, ¹⁰ Shik'isyú, díí bígonsj, nohwil da'ó'olyú tsina'eelíí la'íí daayogheelíí bich'í', nohwíí dó' nohwich'í' nadaagont'og doleel. ¹¹ Áiná' siláada gonenadín binant'a'ń, ó'ohíí yebik'ehn la'íí tsina'eelíí bíyéé gólíín zhá óyésts'ąą, áiná' Paulń doo óyésts'ąą da. ¹² Tsina'eelíí nná'í'olgee doo nohwehai bik'eh dahíí bigha ch'ilaągo gádaanii, Nohwil da'ó'ol le', dáhago'at'éego Pheníceyú niikáh, áígee nohwehai doleel, daanzigo; Pheníce áí Crete biyi' goz'ąą, áígee tsina'eelíí nna'ol northwestzhí'go la'íí southwestzhí'go ch'ígót'i'. ¹³ Hayaagé' tąądégo ńch'iidná', nohwá íts'íid daanzigo, besh ndaazíí tsina'eelíí bee dahast'ó n'íí ihnadaiz'ąąná' Crete bibahyú bil ch'ida'iz'eel. ¹⁴ Dét'ihék'e tsina'eelíí híłch'í'cho bil hayaa, Euroclýdon holzéhi. ¹⁵ Nawode desch'iidhíí bigha tsina'eelíí doo híłch'í'dázhí' dahdi'eel da, dabiini'yú dez'eel lé'e. ¹⁶ Ni' táyi' dahgoz'áni alł'íséhi, Cláudia golzéhi, bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwil ch'ida'iz'eelgo tsina'eelíí alł'íséhíí da'ónanta tsina'eelíí nchaahíí bit'ahyú ndaiz'ąą: ¹⁷ Áíge' tsina'eelíí nchaahíí biká'yú dahdaiz'ąąná' besh hishbizhíí nchaahíí tsina'eelíí bik'ídesdiz; gosht'ishcho yédaaldzidgo gowąolgai biká' dastsoozíí nadaayinłtsoozná' ńch'iidíí zhá bee dez'eel. ¹⁸ Nawode nohwil ilłch'á' nách'ihíí bigha iskaą hik'e tsina'eelíí yoghélihíí la' yó'odaiskaad; ¹⁹ Nakiskaą hik'e tsina'eelíí benadziidi dabíí yó'odaiskaad. ²⁰ Ch'ígona'ái la'íí

ts'iksqqósé doo hwaa bee got'ji dago doo ałch'ideskaą da, ła'íí díyat'éégo nohwił iłch'á' nách'ih, áík'ehgo doo hago'at'éégo hasdáhiikáh da łaą daandzi ni'.
²¹ Dá doo da'iyáné nzaad begodeyaaná' Paul ihní'gé' hizjigo gáníí, Shik'isyú, shich'í' ídaayesółts'ąayúgo, Cretegé' doo nohwił dahda'n'eel dayúgo, doo díí k'ehgo nohwich'í' nadaagont'og da doleeł ni', ła'íí doo hat'íí ch'a'oné' da doleeł ni'.
²² Áíná' gádaanohwiłdishnii, Bidag ádaanoł'tee le': doo ła' daaholtsaah at'éé da, tsina'eelíí zhá da'ízlíí hileeh.
²³ Tł'é'ná' Bik'ehgo'ihí'nań, bíyéé nshłjń ła'íí hoshkaąhń, binal'a'á yaaká'gé'hi shit'ahgé sizjigo,
²⁴ Gáshihńniid, Paul, doo niini' hąh da le'; Caesar bidáhgee sínzjį doleeł: ła'íí bił nił da'o'ohí dawa daahinaahgo Bik'ehgo'ihí'nań naa godin'ąą.
²⁵ Áík'ehgo shik'isyú, bidag ádaanoł'tee le': Bik'ehgo'ihí'nań hoshdląhúí bighą da'ášihńiihí k'ehgo ágone'go bígonsj. ²⁶ Áíná' ni' táy' dahgoz'aaníí biká'gee yónohwi'dilkaad doleeł.
²⁷ Díí'ts'adah iłkaahíí bitł'é' túnteel Ádria holzéhi biyi'gé' tsina'eelíí bił iłch'á' nnáihńiiná' tł'é'ís'ahyú shj nada'il'eełí ni' bich'í'yú nohwił da'n'eel daanzj lé'e;
²⁸ Áík'ehgo hayaa tú yída'nes'ąadgo nadin iłk'ích'idesniih, k'a'áhosah lágo yídaagołsjj: yunáasyú tú yínada'nes'ąadgo k'adíí ashdla'adah iłk'ích'idesniih k'a'áhosah.
²⁹ Dánko tséé biká' hi'eełhíí bighą bił daagoyé'égo bésh ndaazíí tsina'eelíí bedahastł'óníí djí'i nkedeznil, tsina'eelíí biké'ńnáá yúyaa, áíná' jji góleeh, daaniigo da'okaąh.
³⁰ Nadaał'eełíí tsina'eelíí biyi'gé' hahiikeeh daanzjigo, tsina'eelíí ałch'íséhúí téh daayiheznil, bésh ndaazíí tsina'eelíí bádngé' nkedaayiníí

ádaagodil'ijigo, ³¹ Paul silááda la'íi silááda gonenadín binant'a'íi gáyihñii, Díi nñeehíi dá tsina'eehíi biyi' naháztaayúgo zhá daahohnaa. ³² Áík'ehgo silááda tsina'eehíi alch'íséhíi bedahdaahest'ooníi daayiheshgizhgo bił odaagohez'eel. ³³ K'ad haikaaahyú Paul nádaayokaañhgo gádaayihñii, Da'oksaago nzhqo, nda'okíigo dáshiná' díi'ts'adáhyú nohwíyolkaal. ³⁴ Áík'ehgo nádaanohwoshkaañ, da'oksaq, áí bee daanolzdilgo; nohwitsizil dała'á ndi doo nohwich'á' ch'a'odeel da. ³⁵ Díi yee ánniidná' bán náidnné'go dawa bináal Bik'ehgo'ihí'nañ áshqod yihñiigo oskaqdná' ilk'íyíldláadgo yiyaa nágodiidzaa. ³⁶ Áík'ehgo nñee la'ihíi yidag ádaat'eego dabíi aldó' da'iyáá. ³⁷ Daanohwighago naki gonenadín iká'yú gosts'idin gostán hiilt'ee, tsina'eehíi biyi'. ³⁸ Náda'isdjijdhí' da'iyáána' t'oh naghái téh daayeskaadgo tsina'eehíi dá'aldzolé silij. ³⁹ Got'ij gozlijná' ni'híi doo yidaagoksi da: ndi tú onáhíkáago ténagohij'áá daayo'ij, áígee nohwil ndaanó'eel daanz. ⁴⁰ Áík'ehgo bésh ndaazíi tsina'eehíi bee dahast'ó n'íi daazhógo yó'odaiskaadgo be'anáhot'aakíi bit'ól k'eda'iz'ahgo, la'íi tsina'eehíi bit'a' bádñ zhiñéhíi hadag ádaizlaago nch'iid bich'i'go tábaaqzhi' bił nda'iz'eel. ⁴¹ Ndi tú lednlijgee tsina'eehíi lehígo'go doo nahi'naa da silij; biké'dinnáágé'íi tú nádidáhíi nbiheztí'. ⁴² Ha'áshijeedíi la' nada'dilkoh daanzigo, silááda nadaabiltseedgo ndaagoshchij, ⁴³ Áiná' silááda gonenadín binant'a'ń Paul doo zidee hat'íi dago, Dah, biññiid; Hayíi nada'okq'íi tsina'eehíi bitisyú'an odaokjago táts'ada'okqoh, daayihñii: ⁴⁴ La'íi gáyihñii, Tsij nteelíi la'íi tsina'eehíi baa

nahastó'íí bee hanaazhì' nada'òlkòh. Áík'ehgo dawa ni'zhì' nádaaheskai.

28

¹ Tásts'áskainá' ni' táyi' dahgoz'aaníí Melíta golzee lágo bídaagosiiłzìid. ² Nnee áígee daagolíníí k'ídaanzigo deda'deshjeedná', Yushdé' nádaanołdził, daanohwiłnñiid, nagoltił nkegonyaa, ła'íí gozk'azíí bighą. ³ Paul chizh ła' náyihezlaago dayínnilná' t'íiish bik'asda' golíni ndoogo áigé' hayáago Paul bigan baa dahisdeel. ⁴ Nnee áígee daagolíníí t'íiishíí Paul bigangé' nahitíigo daayiltsąąná' gádaakildi'nii, Dín nneehń nnee naitseedíí nlíni ląą, túnteel bich'ą'gé' hína' ndi, doo hínaa bik'eh dahíí bighą datsaah. ⁵ Áiná' Paul t'íiishíí dá kọ' biyi'zhì' nayíłt'e'ná' Paul doo hago adzaa da. ⁶ K'ad nilzool shì daabo'ńíigo, dagohíí datsaah shì daanzigo biba' naháztąą; ndi ńzaad godeyaago doo hago adzaa dago daayo'ńíná' biini' łaigo ánádaizdlaago, Diyin nlii ląą, daanzì. ⁷ Ni' táyi' dahgoz'ąayú daagolíníí binant'a', Públius holzéhi áígee ła' bini' lé'e; án k'ínoho'ńíigo bigowayú taago nohweskaą. ⁸ Públius bitaa yóiyahgo nezgaigo chan dilé yaa naghaago sitii: Paul baa nyaáago biká' ndelñiiná' bá oskaądgo nábi'dilziih. ⁹ Ágágodzaaná' nnee táyi' dahgoz'ąayú daagolíníí ła'ihíí kah yaa nakaihíí nehaskaigo nádaabi'dilziih: ¹⁰ Daanohwidnłsigo dawahá nohwá daayihezñil; ła'íí k'ad nohwil da'dez'eelná' dawahá bídaandinihíí tsina'eełíí yih daihezñil. ¹¹ Taagi nohwedahitaąąná' tsina'eełíí áígee behaihi, Alexándriagé'ihíí, Cástor ła'íí Póllux

beda'aszaahi bádngée naziiigo ádaaszaago bíl
 nohwíl da'dez'eel. ¹² Síracuse nohwíl nda'iz'eelgo
 áígee taagi nohweskaą. ¹³ Áígé' nohwíl léda'n'eelgo
 Rhégium nohwíl nda'iz'eel: áígé' iskaą hik'e
 hayaagé'go dezhch'iidgo iskaą hik'e Putéoliyú
 nohwíl nda'iz'eel: ¹⁴ Ákú odlá' bee nohwik'íiyú
 baa nkaigo, Nohwíl nahísółtaą le', daanohwiñiigo,
 bíl naháataą gots'idiskaą: áígé' Romeyú
 ohiikai. ¹⁵ Odlá' bee nohwik'íiyú ákú daagolíníi
 hiikahgo nohwaat'ídaanzijná' Ápiai Forum ła'íi
 Three Taverns golzeezhí' nohwiba' hikai; ái
 Paul yiktsaąná' Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahénzigo bíl
 gozhógo hadag adzaa. ¹⁶ Romeyú nkainá'
 siláada binant'a' ha'áshijeedíi binádaadéz'iiníi
 binant'a' yaa nńil: ndi Paulhíi dasahn goljigo baa
 godet'aą, siláada ła' bináadéz'jigo. ¹⁷ Taagiskaąná'
 Paul Jews áígee daagolíníi yánazíni, Dała'ahéh,
 daayihńii: dała'adzaaná' gádaayihńii, Nńee
 daanołńi, shik'íiyú, Jews daanliiníi dagohíi
 daanohwitaa n'íi bi'at'e' doo hago ashłaa da
 ndi, Jerúsalemgé' ha'ásítjigo niyáago Romans
 daanlíni baa shi'deltj. ¹⁸ Shaa yádaakti'ná' bighą
 dastsaahíi doo ła' dahíi bighą ch'ínadaashíłteeh
 hádaat'jii ni'. ¹⁹ Ndi Jews daanliiníi ái doo hádaat'jii
 dago, Caesar shaa yałti' hasht'jii, dishńii lé'e,
 bíl nít'i'íi doo hat'íi bee baa dahdaagosh'aa
 da ndi. ²⁰ Áík'ehgo Israel hat'i'íi bángot'aąhíi
 bighą díi bésh hishbizhíi bee hshi'dest'qohíi
 bighą dała'ánohwishłaa, nohwines'jigo, nohwich'i'
 yashti'go: ²¹ Gádaabiñńiid, Judége' naltsoos
 naa nagolńi'go doo ła' nohwaa hi'ńil da, ła'íi
 nohwik'íiyú áígé' kú neheskaihíi doo ła' naa

naagolni' da, doo la' ncho'go naa yahti' da.
 22 Dahot'éhé díi okaqah bee sahngo na'ádi'nilihíí
 baa yá'iti'go bídaagonlzi: ni hago'at'éégo
 baa natsínkeesíí daadihiits'ih hádaahiit'íí.
 23 Bángot'aaníí bijíí nnee láágo Paul dásidaayú
 dała'adzaa; t'áłbigé' o'i'áázhi' Bik'ehgo'ihí'nań
 bilakt'áhgee begoz'aaníí nł'éégo yaa nagosni',
 Moses yegos'aaníí la'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú
 nada'iziidíí k'eda'ashchiiníí bich'á'gé' Jesus yaa
 nagosni'go biini' yá ádaagole'go nzi. 24 La' yaa
 yahti'íí daayosdlaqad, la'ihíí doo daayosdlaqad da.
 25 Łahada'dit'áhgo Paul dałan yee hananádzii'ná'
 onákai, Esáias, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi
 n'íí, Holy Spirit binkááyú daanohwitaa n'íí
 da'aniiigo gáyihniid, 26 Díí hat'i'íí bich'í' nńáhgo
 gádaabihniih, Daadołts'ag ndi doo nohwil'ídaagozi
 da doleeł; daaneł'íí ndi doo da'anii daal'íí da
 doleeł; 27 Díí nneehíí biini' daanyee' daazlii, doo
 da'diits'ag da daazlii, la'íí daaneshch'il daazlii; doo
 ágádaat'ee dayúgo bináá yee daago'íí doleeł ni',
 bijeyi' yee da'diits'ag doleeł ni', la'íí biini' yee bil
 ídaagozi doleeł ni', áík'ehgo shich'í' ádaane'go
 nádaasdziih doleeł ni'. 28 Díí bídaagonołsi le',
 Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'gé' bee hasdách'igháhíí
 doo Jews daanlii dahíí bich'í' ol'a', nohwildishni,
 áihíí ídaadéstsaqad ndi at'éé. 29 Díí yee hadziiná' Jews
 daanliiníí dážhó łahada'dit'áhgo onákai. 30 Paul ákú
 kih yigha na'ihinihíí yiyi' golíigo naki łegodzaa,
 la'íí baa hikáhíí dawa ya'ahenzi ni', 31 Doo nan'íí
 dago, nnee doo la' tsibildii dago Bik'ehgo'ihí'nań
 bilakt'áhgee begoz'aaníí yaa nagolni' ni', la'íí Jesus
 Christ nohweBik'ehń yaa ikh'ígó'aah ni'.

**The New Testament of our Lord and Saviour
Jesus Christ
New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache,
Western)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apache, Western

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 2 Aug 2022

22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049